

6/2020

110

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
JUNIJ - ROŽNIK

Lovska zveza Slovenije

Koledar Lovske zveze Slovenije 2021

JAVNI NAGRADNI NATEČAJ ZA IZBIRO ODLIČNIH FOTOGRAFIJ PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI

Lovska zveza Slovenije bo tudi za leto 2021 pripravila in založila koledar s fotografijami prostoživečih živali (divjad in zavarovane vrste). K sodelovanju na *Javnem nagradnem natečaju* vabimo vse, ki se ukvarjate z naravoslovno fotografijo in vam je v zadnjih letih uspelo napraviti nekaj odličnih fotografij prostoživečih živali (predvsem sesalcev in ptic) v naravnem okolju (zunaj obor in ujetništva) na območju Slovenije.

Skrajni rok za odpošiljanje pošiljke s fotografijami na CD-ju je 3. avgust 2020!

Kako poslati fotografije?

Med trajanjem natečaja naj kandidati pošljejo svoje najboljše fotografije na CD-ju, vendar ne več kot deset izbranih in ostrih fotografij v formatu jpg, velikosti od 2 do 4 MB in v resoluciji najmanj 300 dpi. Vsaka fotografija mora biti poimenovana z imenom in priimkom avtorja (npr. Janez Jager), z latinskim (znanstvenim) imenom živali (npr.: volk = *Canis lupus*) in rimsko številko meseca nastanka (npr. marec = III). Fotografije, poslane na natečaj, ne smejo biti prej objavljene še nikjer drugje.

Primer poimenovanja fotografije:
Janez Jager, *Canis lupus* III

Priložite tudi dopis s svojimi osebnimi podatki (ime in priimek, naslov, telefonska številka, matična številka občana, davčna številka, številka transakcijskega računa in ime banke, kjer je odprt). Ne pozabite dodati seznama poslanih in poimenovanih avtorskih fotografij.

Pošiljko pošljite na: Lovska zveza Slovenije, Župančičeva 9, 1000 Ljubljana s pripisom »Za koledar«.

Način izbora najboljših fotografij

Po zaključku natečaja bo prispele fotografije pregledala komisija, ki bo izbrala 13 najustreznejših sezonskih fotografij prostoživečih živali, ki bodo uvrščene v *Koledar Lovske zveze Slovenije* za prihodnje leto.

Nagrade in avtorske pravice

1. nagrada: 500 evrov
2. nagrada: 300 evrov
3. nagrada: 200 evrov

Preostale izbrane fotografije za koledar bomo honorirali po ceniku Lovske zveze Slovenije. Ob fotografijah bodo objavljena imena in priimki avtorjev.

Lovska zveza Slovenije

SLV ARMS

Lovska trgovina SlovArms d.o.o.

www.slovarms.si
 DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00
 Tel.: 05 620 22 08 Sobota: 09:00 - 13:00
 E-mail: info@slovarms.si

**SAMO ŠE V JUNIJU POŠEBNA AKCIJA
ZA NAKUP KOMPLETA PUŠKE IN OPTIKE!**

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

RÖWA RÖßler | AUSTRIA
TITAN 6

ZEISS

HAWKE

STEINER
GERMANY

SWAROVSKI
OPTIK

DDoptics
Präzisions Optik

Verney-Carron

STEEL ACTION

STRASSER

ShooterKing

HÄRKILA
TRUST YOUR INSTINCT

GRS

Vixen

LH
LIEMKE

REX Delta

TIKKA

MAUSER

Niggeloh

Blaser

ŠIROK IZBOR NOČNE OPTIKE
IN TERMOVIZIJE

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE! HITRO IN ENOSTAVNO!

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CIII., št. 6
junij – rožnik

Lovec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilno izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priloga in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:
Jasna Kovačič Siuka

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: dr. Apad Köves
Bojan Avbar, Marjan Gselman, Jurij Lampe, dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič

Lektorica in korektorica:

Marjetka Šivic
Tehnični urednik: Milan Samar
Tajnica uredništva: Eva Strajnar

Lovec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7-8, ki je združena in izide v začetku julija. Ta številka je izšla v 22.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilno LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovec pošljite na e-naslov lovec@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne dopise pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografi, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovec ter Zlatorogove in Štrokove knjižnice, pošljejo na CD-ju ali po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovec oziroma Zlatorogovi ali Štrokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovec
Župancičeva 9
1000 Ljubljana
e-naslov: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilno Lovec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilno Lovec

Foto: Oton Naglost

IZ VSEBINE:

M. Janc:	Lovsko strelstvo in ukrepi med epidemijo COVID-19	272
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		273
LOVSTVO		275
B. Avbar:	Ali je mogoče kupiti modrino neba in toploto zemlje?	275
L. Bradač:	Soglasno sprejeta novela zakona o divjadi in lovstvu	278
T. Smolej, S. Žerjav,		
I. Kos, A. Majič		
Skrbinšek, U. Belaj:	Preprečevanje nezakonitih usmrtitev prostoživečih živali in ukrepi v okviru projekta Life lynx	284
LOVČEVA OPRAVILA		288
Š. Vesel:	Junij	288
LOVSKO STRELIVO		291
G. Hodnik:	Lovsko strelivo Fox v kalibrih .222 Remington in .223 Remington	291
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		293
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		294
S. Prezelj:	Pesek v čevlju	294
LOVSKO PESNIŠTVO		299
A. Osterman:	Impresija lovca	299
LOVSKA ORGANIZACIJA		300
LZS:	Upravljanje s populacijami zavarovanih vrst – kako naprej?	300
B. Avbar:	Interventni zakon za odstrel medvedov in volkov na kolenih	300
L. Bradač:	Teoretični del lovskega izpita 2020	301
S. F. Kropce:	ZLD Ptuj - Ormož bogatejša za 20 novih lovcev	303
A. Koveš:	ZLD Prekmurje darovala zaščitne maske Splošni bolnišnici Murska Sobota	304
O. Bakal:	70 let LD Gornja Radgona	304
M. Koritnik ml.:	70 let delovanja LD Banja Loka - Kostel in razvitje novega prapora	305
JUBILANTI		307
MLADI IN LOVSTVO		308
J. Sedej:	Gumbki in Rožice z lovcema v gozdu	308
LOVEC ZA MLADE		309
RIS (Lynx lynx)		309
LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE		310
LOVSKI OPRTNIK		311
F. Ekar:	Na veliko soboto umrl upokojeni nadškof Alojzij Uran (1944–2020)	311
M. Hribar:	Lovska poroka v LD Storžič	311
I. Hafner:	V LD Sorško polje ponosni na častnega člana Braneta Dobrina	312
J. Vahtar:	Trije jubilarji LD Mengeš praznovali v krogu svojih lovskih tovarišev	312
Optium, d. o. o.	Predstavljamo: termovizijski dvogledi Pulsar Accolade	313
A. Raspet:	Volk napadel psičko Pandoro	313
M. Toš:	Dr. Viljem Krejči	314
Žan, Eva:	Srnje meso z rižem in karijevo omako	314
V SPOMIN		315
LOVSKA KINOLOGIJA		316
J. Verčko:	Vzrejni pregled in vzrejna preizkušnja koroških zigcev na Ruperč Vrhu	316
D. Zemljič:	Vsestranska uporabnostna preizkušnja ptičarjev – Ljutomer 2019	317
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	318

SLIKA NA NASLOVNICI:
Srnjad (*Capreolus Capreolus L.*)
Foto: Oton Naglost

Na računalnik natipkane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajsanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorski možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije.

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna	srnjak, lanščak: 1. 5. – 31. 10.
srna, mladici obeh spolov:	1. 9. – 31. 12.
mladica:	1. 5. – 31. 12.
Navadni jelen	jelen: 16. 8. – 31. 12.
košuta:	1. 9. – 31. 12.
teleta:	1. 9. – 31. 1.
junica, lanščak:	1. 7. – 31. 1.
Damjak	damjak: 16. 8. – 31. 12.
košuta:	1. 9. – 31. 12.
teleta:	1. 9. – 31. 1.
junica, lanščak:	1. 7. – 31. 1.
Muflon	oven, lanščaki obeh spolov in jagnjeta obeh spolov: 1. 8. – 28. 2.
ovca:	1. 8. – 31. 12.
Gams	kozol, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov: 1. 8. – 31. 12.
Kozorog	kozol, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov: 1. 8. – 31. 12.
Divji prašič	merjasec: 1. 1. – 31. 12.
svinja:	1. 7. – 31. 1.
ozimci in lanščaki obeh spolov:	1. 1. – 31. 12.
Poljski zajec	1. 10. – 15. 12.
Kuna belica, kuna zlatica	1. 11. – 28. 2.
Jazbec	1. 8. – 31. 12.
Lisica	1. 7. – 15. 3.
Šakal	1. 7. – 15. 3.
Rakunasti pes (enok)	1. 8. – 31. 3.
Navadni polh	1. 10. – 30. 11.
Alpski svizec	1. 9. – 30. 10.
Pižmovka	1. 1. – 31. 12.
Nutrija	1. 1. – 31. 12.
Fazan	1. 9. – 28. 2.
Poljska jerebica (gojena)	1. 9. – 15. 11.
Raca mlakarica	1. 9. – 15. 1.
Šoja	1. 8. – 28. 2.
Sraka	1. 8. – 28. 2.
Šiva vrana	1. 8. – 28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Lovsko strelstvo in ukrepi med epidemijo COVID-19

Matija Janc, predsednik Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje

bila dopisna, saj so nekateri ukrepi države v okviru epidemije COVID-19 že začeli veljati. Vse tekme so bile prestavljene na poznejše termine, posledično s tem tudi vse večje tekme, ki so bile napovedane s koledarjem strelskih tekem.

Slab teden oziroma natančneje pet dni po tem obvestilu so članice prejele še eno obvestilo, ki je bilo prav tako posledica vseh že omenjenih ukrepov. »Predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. Lado Bradač na podlagi sprejetih interventnih ukrepov Vlade Republike Slovenije in na predlog Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje LZS podaljšujem veljavnost pristrelitve risanic. Rok za pristrelitev vseh risanic, ki jih bodo lovci uporabljali pri lovu, se podaljša do 30. maja 2020, do tega dne pa velja pristrelitev iz leta 2019.«

Na vseh področjih izvajanja strelskih dejavnosti smo se morali prilagoditi. Na posameznih področjih so bile ovire premagane na različne načine: na področju izobraževanja in izpitov s pomočjo videokonferenc in videoklicev, pri lovskem strelstvu pa tekem na takšen način pač ni mogoče izvesti. Konec aprila so lovske družine začele tu in tam izvajati pristrelitve pušk risanic po vseh predpisanih varnostnih ukrepih: torej ne več kot pet lovcev naenkrat, z obvezno uporabo mask in razkuževanjem rok. Pristrelitve so potekale v daljšem časovnem terminu in manjših skupinah.

Komisija je takoj v januarju na spletni strani LZS objavila koledar strelskih prireditev za leto 2020. Odpadle so tudi tekme po območnih lovskih zvezah, šola kompaka, ki naj bi bila v Novem mestu, odprta prvenstva LZS, izbirna tekmovanja za ekipo LZS, Grand Prix of Slovenia in s tem tudi priprave na mednarodne tekme.

V času od razglasitve epidemije lovske družine tudi niso sklicale občnih zborov in povsod niso sprejeli novih pripravnikov. Nekateri lovske družine imajo v temeljnem aktu določbo, da lahko pripravnike sprejema že sam upravni odbor. Če jim je uspelo potrditi nove pripravnike in sedaj skrbijo za njihovo pripravništvo, je treba z njimi začeti usposabljanje na področju uporabe lovskega orožja. Še vedno ugotavljamo, da se priprav-

nikov na tem področju namenja premalo pozornosti. Ponujanje in prodaja starih kosov orožja novim pripravnikom ni ravno dobra odločitev za naše mlade lovce. Več bomo naredili, če jih bomo v času trajanja pripravniške dobe seznanili z vsem orožjem, ki ga imajo lovci v lovski družini.

nikom na tem področju namenja premalo pozornosti. Ponujanje in prodaja starih kosov orožja novim pripravnikom ni ravno dobra odločitev za naše mlade lovce. Več bomo naredili, če jih bomo v času trajanja pripravniške dobe seznanili z vsem orožjem, ki ga imajo lovci v lovski družini.

Kako se bodo lovskostrelske dejavnosti nadaljevale letos? Pristrelitve risanic in tekmovanja v okviru lovskih družin bodo potekala ob ustreznem sproščanju vseh dosedanjih ukrepov, torej omejeno. Koledar se je popolnoma spremenil; podobno kot pri drugih športnih prireditvah, kjer tekmovalci ne morejo zbrati potrebnih norm. Sredstva za izobraževanja na področju lovskega strelstva bodo razdeljena usposobljenim članicam za izvedbo izbirnih strelskih tekem. Koliko tekmovanj bo na državni ravni, pa je odvisno od ukrepov in časa njihovih trajanj.

V času epidemije COVID-19 smo lovsko inovativnost srečevali na marsikaterem področju. Eno izmed takšnih je bilo, kot sem že omenil, področje izobraževanja lovskih pripravnikov, na področju strelstva pa prav tako. Kar nekaj lovskih družin je v maju začelo s postopnim izvajanjem pristrelitve lovskega orožja. Nekateri lovske družine so ga izvajale v manjših skupinah z upoštevanjem razdalje, razkuževanjem strelskih miz in podobno. Najbolj inovativni so se posluževali tudi kamer z wi-fi, ki so sliko tarče prenašale do strelskih referentov in tako zmanjšale število članov, potrebnih za izpeljavo pristrelitve. No, nekaterim pa se je zdelo najlažje počakati na povsem sproščene varnostne ukrepe v okviru epidemije COVID-19. Meni so ljubše inovativne zadeve, torej pristop težava-izziv. Mogoče je izziv tudi, da bomo ob posebnih naporih s skupnimi močmi vendarle izvedli državno prvenstvo, ko bodo vsaj nekaj časa v veljavi milejši državni varnostni ukrepi za preprečevanje okužbe z novim koronavirusom. Zagotovo bo to, vsaj za nas, nov izziv, ki bo lahko »rodil« tudi kakšen nov pristop.

Pa dober pogled.

Foto: Matija Janc

»Lovsko inovativnost smo v času epidemije COVID-19 srečali na marsikaterem področju. Eno izmed takšnih je bilo področje izobraževanja lovskih pripravnikov, na področju strelstva pa prav tako. No, nekaterim pa se je zdelo najlažje počakati na povsem sproščene varnostne ukrepe v okviru epidemije COVID-19. Meni so ljubše inovativne zadeve, torej pristop težava-izziv.«

Foto: Michael Migos

LOVCI ČAKAJO, VOLKOVI SE SKRIVAJO

PRIMORSKE NOVICE, 2. 4. 2020 (Danijel Cek) – Potem ko so pri Podgradu in Brcah volkovi v zadnjih treh mesecih poklali deset telet in dve kravi, je Ministrstvo za okolje končno izdalo dovoljenje za odstrel enega volka. Odločba velja tri mesece, rejec Florijan Peternelj, sicer tudi sam lovec, in lovci dveh lovskih družin pa so že na preži. Do izdaje odločbe je prišel eden od volkov prav do hiš, enkrat je prišel pogledat celo lovskega čuvaja.

POPIS DIVJEGA PETELINA

KMEČKI GLAS, 8. 4. 2020 (Janez Kuhar) – Zavod za varstvo narave sodeluje pri izvajanju projekta za okrepljeno upravljanje Nature 2000 na območju Kamniško-Savinjskih Alp in Grintavcev. Po sklepu Upravnega odbora Lovske družine (LD) Jezersko se bo v pridobivanje podatkov o stanju divjega petelina na teh območjih s projektom spomladanskega popisa rastišč vključila tudi LD Jezersko. Kot je dejal starešina mag. Franc Ekar, bodo popisali rastišča na območju Makekove Kočne, Jenkove

in Štularjeve planine, Komatevre, Virnikovega Grintavca, Brsne lese in Ruše do Bukovce. Aktivne in neaktivne peteline ter kure bodo popisovali po predpisani metodi vsaj trikrat na vsaki lokaciji od začetka aprila do 20. maja.

KRIVOLOVCEV NE USTAVI NITI KORONAVIRUS, JELENI PADAJO ZARADI SALAM

VESTNIK, 9. 4. 2020 (ABE) – Policisti Policijske postaje Lendava obravnavajo sum storitve kaznivega dejanja nezakonitega lova v škodo Lovske družine Velika Polana. »Na podlagi zbranih obvestil in ogleda kraja kaznivega dejanja je bilo ugotovljeno, da je do sedaj neznan storilec nezakonito uplenil divjad. Policisti nadaljujejo zbiranje obvestil o neznanem storilcu,« je sporočil Dejan Bagari, vodja Operativno-komunikacijskega centra Policijske uprave Murska Sobota. Pomurski policisti v enem letu obravnavajo do deset primerov nezakonitega lova. Prepoved gibanja in zbiranja ljudi na javnih krajih ter gibanja zunaj občine stalnega prebivališča ne velja za lovce, ki opravljajo zakonsko predpisane naloge. Prepoved tako

ne velja za lovce lovske družine, ki imajo sklenjeno koncesijsko pogodbo, in opravljajo naloge trajnostnega gospodarjenja z divjadjo pod pogoji javne službe. Seveda pa morajo tudi lovci upoštevati vse že sprejete ukrepe, kot sta ohranjanje varne razdalje do drugih oseb in uporaba zaščitnih sredstev, ter ukrepe, kot so že navedeni v objavljenih priporočilih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Po besedah predsednika Zveze lovskih družin (ZLD) Prekmurje Ludvika Rituperja izredne razmere zaradi epidemije niso ustavile krivolovcev.

PROTEST NEVLADNIH ORGANIZACIJ: ZAHTEVAJO PREKLIC ODSTRELA ZVERI

ŠTAJERSKI TEDNIK, 14. 4. 2020 (STA) – Na predstavništvo Evropske komisije in pisarno Evropskega parlamenta v Sloveniji je 31 nevladnih organizacij s področja varstva živali in okolja naslovilo javno pismo, v katerem pozivajo k takojšnji uveljavitvi moratorija na odstrel zveri v Sloveniji. Zmotil jih je predlog novele interventnega zakona o odvzemu volka in medveda iz okolja, ki ga je v sprejem v Državni zbor predložil Državni svet, podpira

pa ga tudi Ministrstvo za okolje in prostor. Novi predlog novele interventnega zakona po navedbah nevladnikov tudi pri upravljanju populacije volkov predvideva kvotni odvzem, poleg tega širi prostor za odstrel in povečuje dovoljeno odstopanje telesne mase za odstrel medveda z 20 na 30 odstotkov. Pogoji za odstrel volka so manj zahtevni, kazni za kršitelje pa so znatno manjše, so dodali.

LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE VSEM LD ZAGOTOVILA RAZKUŽILA IN ZAŠČITNE MASKE

www.nova24tv.si, 15. 4. 2020 (Rok Krajnc), in ŠTAJERC, 23. 4. 2020 (mt) – Lovska zveza Slovenije (LZS) je zagotovila razkužila in zaščitne maske za vse lovske družine. LZS je zagotovila, da najbolj izpostavljeni člani lovskih družin ne bodo ostali nezaščiteni v času epidemije. V ta namen je lovskim družinam namenila paket, ki vključuje dve plastenki razkužila, dve zaščitni pralni maski in eno masko za enkratno uporabo. Lovci lahko tudi v času epidemije izvajajo dela trajnostnega upravljanja z divjadjo, in sicer tista dela in opravila, ki jih lahko izvaja en sam

lovca. To velja tudi za primere, ko lovišče ni v občini njegovega bivanja. Taki primeri so na primer zalaganje solnic, manjša popravila lovskih objektov, čiščenje poti in tudi lov, pregledniška in lovsko-čuvajska služba ter ocenjevanje škode. Pri vseh aktivnostih morajo lovci, lovski čuvaji, pregledniki in pooblaščenec ocenjevalci škode upoštevati priporočila zdravstvene stroke za preprečevanje širjenja epidemije COVID-19.

KGZS O RAZVELJAVITVI INTERVENTNEGA ZAKONA O ZVEREH: TO ŠE POGLABLJA KAOS

STA, 22. 4. 2020 – V Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije so razočarani nad odločitvijo ustavnega sodišča, ki je pred dnevi razveljavilo zakon o interventnem odvzemu medveda in volka iz narave. Kot so poudarili, »sodišče s tem ne odpravlja zmede glede upravljanja z zvermi, temveč kaos še poglablja«.

USTAVNO SODIŠČE RAZVELJAVILO ZAKON O INTERVENTNEM Odstrelu

DELO, 20. 4. 2020 (Maja Prijatelj Videmšek), **STA, 20. 4. 2020**, in **POP TV, 20. 4. 2020** (Darja Tibaut Ciringer) – Ustavno sodišče je razveljavilo zakon o interventnem odstrelu medvedov in volkov, ki ga je Državni zbor po nujnem postopku sprejel junija lani. Sodišče je odločilo, da je bil z njegovim sprejetjem kršen tretji člen Ustave o delitvi zakonodajne, izvršilne in sodne veje oblasti. Pobudo za oceno ustavnosti interventnega zakona sta vložila Pravno-informacijski center (PIC) nevladnih organizacij in Društvo za ohranjanje naravne dediščine Slovenije julija lani. Čeprav je sodba pozna, saj so bile živali iz zakonske kvote skorajda že vse odstreljene, pa pomeni, da najverjetneje ne bo mogoče uveljaviti novele tega zakona, katere predlog predvideva še večji odstrel. S sprejetjem zakona je Državni zbor kršil načelo delitve oblasti, je odločilo sodišče. Ustavno sodišče je izpostavilo, da »načelo delitve oblasti zahteva, da posamezna veja oblasti ne sme prevzemati

pristojnosti drugih vej oblasti«. S to odločitvijo je pritrldo pobudnicama ustavne presoje in tudi mnenju zakonodajnoopravne službe Državnega zbora, ki je na to protiuustavnost interventnega zakona opozarjala pred njegovim sprejemom. Predsednik LZS mag. Lado Bradač je v izjavi za POP TV povedal, da »naj se namesto političnih odločitev začne poslušati stroko in da naj se tudi upravljanje z velikimi zvermi vrne v roke stroke«. Nato so iz Državnega sveta 21. 4. 2020 sporočili, da je Državni svet umaknil novelo Zakona o interventnem odstrelu, ki ga je Ustavno sodišče razveljavilo.

KAKŠNO KOŠUTO MANJ BO TREBA NAČRTOVATI PRI LETOŠNJEM Odstrelu, DA BODO IMELE ZVERI DOVOLJ HRANE IN JE NE BODO ISKALE NA PAŠNIKIH

Www.anaasic.com, 22. 4. 2020 – Odločitev Ustavnega sodišča, ki je 9. 4. 2020 zaradi ustavne neskladnosti in posega v načelo delitve oblasti razveljavilo lanski kontroverzni interventni

zakon za odstrel medvedov in volkov, samodejno črta letošnje ponovitve zgodbe z interventnim zakonom, na čemer je sicer interesno politična skupina, ki ji pripada pobudnik akcije državni svetnik Branko Tomažič, ob nedavni podpori nove ministrske garniture na Ministrstvu za okolje in prostor zelo resno in zagnano delala **že vse od začetka letošnjega februarja. Ob novo nastali situaciji predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. Lado Bradač v imenu LZS in za javnost na kratko izpostavlja in poudarja nekaj pričakovanj, med njimi, da bo država zmanjšala načrtovani odstrel jelenjadi, predvsem košut, in da se bo uveljavil kodeks strokovnega upravljanja prostoživečih živali v Sloveniji. LZS glede na odločitev Ustavnega sodišča pričakuje, da bo Ministrstvo za okolje in prostor na podlagi ugotovitev strokovne skupine čim prej dolgoročno uredilo upravljanje s populacijami zavarovanih vrst. V Sloveniji je upravljanje s populacijami zavarovanih vrst, predvsem zveri, in nekaterih vrst divjadi, npr. jelenjadi, zadnje čase zgolj in predvsem predmet politike in političnih strasti. LZS si želi, da bi se upravljanje vrnilo v roke stroke. Dejstvo pa je, da se ob vseh zaščitnih ukrepih ne bomo mogli izogniti aktivnemu upravljanju tudi pri zvereh, kar je v praksi tudi odstrel.**

MANJŠI Odstrel Jelenjadi, prvič Lov na šakala

GORENJSKI GLAS, 23. 4. 2020 (Cveto Zaplotnik) – Letošnji letni lovskoupravljavski načrt za Gorenjsko lovskoupravljavsko območje zmanjšuje odstrel srmjadi in jelenjadi, povečuje odstrel divjega prašiča, prvič določa odstrel šakala in zmanjšuje količine krme za zimsko krmljenje parkljaste divjadi. Odstrel divjadi vključuje tudi izgube pri trkih na cestah in železnicah, pri košnji travnikov, zaradi boleznih in iz drugih razlogov.

POVRNITEV ŠKODE ZARADI ŠAKALOV

STA IN MMC RTV SLO, 29. 4. 2020 – Z 72 glasovi za in nobenimi proti so poslanci podprli dopolnitev zakona o divjadi in lovstvu, ki med drugim določa, da bo država namesto lovskih družin še pet let plačevala škodo po šakalu, ki je od 1. maja lovna vrsta. V preteklosti se je šakal številčno in prostorsko zelo razširil in povzročal škodo, zlasti na drobnici in perutnini. Med poslanci večjih polemik glede novele, ki je bila vložena po skrajšanem postopku, ni bilo.

Pripravil: dr. Marjan Toš

Foto: Marjan Artnak

Vse foto: Bojan Avbar

ALI JE MOGOČE KUPITI MODRINO NEBA IN TOPLOTO ZEMLJE?¹

Spomenica v počastitev 5. junija, svetovnega dneva okolja

Okolje je vse, kar nas obdaja: mlake, reke, jezera, morja, planine, travniki, polja, gozdovi ... To je prostor, kot ga zaznavajo ljudje in katerega značilnosti so po definiciji Evropske konvencije o krajini plod delovanja in medsebojnega vplivanja naravnih in/ali človeških dejavnikov. Okolje je raznolik prostor, ki je podlaga za življenje na Zemlji; bogastvo gozdov, ki dajejo zrak, zelene preproge pašnikov in travnikov, ki nudijo pašo rastlinojedim živalim, mokrišča, ki ustvarjajo svežino, plemenitijo naša lovišča. So pojem za biotsko raznovrstnost, pogojeno s podnebjem in njegovimi spremembami. Sonce rojeva življenje, ki hrepeni po svežini neba z namenom, da bi rodilo novo življenje. Vsi mi dihamo isti zrak, pijemo pitno vodo, uporabljamo in se preživljamo s plodovi zemlje, zato smo v okolju soodvisni drug od drugega. Luise Hay prisega, da naravno okolje ne potrebuje ljudi za svoje preživetje, človek je tisti, ki je odvisen od okolja. Narava bo ostala, sama se bo očistila, kar dokazujejo satelitski posnetki vele-mest v času koronakrize, ko je svet obstal. Zračni prostor nad mesti se je očistil, po več desetletjih so celo v Indiji prebivalci glavnega mesta opazovali snežno belo Himalajo. Svet je v hipu ustavil nekaj stotink nanometra velik virus (novi koronavirus SARS-CoV-2), ki je prišel kot opozorilo človeštvu, da mu je sojeno, če ne bo prenehalo s pretiranim, pohlepnim in celo zelo objestnim izkoriščanjem naravne okolja.

Vsi Zemljani skupaj smo soodgovorni za usodo našega planeta

Evropska konvencija o krajini izhaja iz želja podpisnic, držav članic Sveta Evrope, ki se zavzemajo za trajnostni razvoj, da bi dosegle uravnotežen in skladen odnos med družbenimi potrebami, gospodarstvom in okoljem. Krajina je ključna sestavina človekove in družbene blaginje, zato je pomemben del javnega interesa na kulturnem, ekološkem, okoljskem in družbenem področju. Njeno varstvo, upravljanje in načrtovanje sta pravica in dolžnost vsakogar. Zato je bila sprejeta tudi v naš pravni red². Konvencija nagovarja države podpisnice, da dosledno sledijo konvencijam o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njenih naravnih življenjskih prostorov (Bern, 19. september 1979), o biološki raznovrstnosti (Rio de Janeiro, 5. junij 1992), o varstvu svetovne kulturne

¹ Chief Seattle.

² Mednarodne pogodbe, št. 801-07/03-9/1 dne 15. julija 2003.

Kulturna krajina

in naravne dediščine (Pariz, 16. november 1972) in o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (Aarhus, 25. junij 1998) in drugem.

Leta 1972 je **Generalna skupščina Združenih narodov** 5. junij razglasila za svetovni dan okolja. S svetovnim dnevom, posvečenim okolju, je želela vzpodbuditi vsesplošno človekovo skrb za okolje in njegovo zaščito. Cilj simbolične razglasitve svetovnega dneva okolja je, da bi **Organizacija združenih narodov** s pritiskom na svetovne voditelje in oblasti posameznih držav skušala obuditi zavest in upanje, da smo vsi Zemljani skupaj soodgovorni za usodo našega planeta, ki z onesnaženostjo duši naravno okolje in ga postopoma spreminja v Dantejev³ Pekel. Za spoznavanje okolja in nepravilnosti v njem je poleg splošne razgledanosti potrebna zavest o pomenu varstva narave in naravnega okolja.

Grobi posegi v naravno okolje

S trajnostnim upravljanjem z divjadjo je tesno povezana biološka raznovrstnost⁴, ki omogoča smotrno izrabo bioloških virov in razumevanje ekosistemov v biosferi. Zmotno je prepričanje, da lovci gojimo divjad. Nasprotno, zakon določa, da lov-

³ Pekel je del Božanske komedije, ki jo je napisal Dante Aligheri. Vsebinsko sestavljajo še Vice in Raj.

⁴ Biološka raznovrstnost je stopnja raznolikosti vseh oblik življenja v nekem ekosistemu, biomu ali celotni Zemlji, nanaša se na vrste, njihove genetske lastnosti in ekosisteme z raznovrstnimi organizmi, ki živijo v določenem prostoru, in raznolikost ekosistemov nekega območja.

Leta 1972 je Generalna skupščina Združenih narodov 5. junij razglasila za svetovni dan okolja. S svetovnim dnevom, posvečenim okolju, je želela vzpodbuditi vsesplošno človekovo skrb za okolje in njegovo zaščito.

ske organizacije upravljajo z divjadjo z načrtovanjem, trajnostnim gospodarjenjem in spremljanjem stanja divjadi v njenem naravnem okolju. Upravljanje z zvermi si je pridržala država, ki je zadolžena za uravnoteženost ukrepov za številčnost zveri – rjavega medveda, sivega volka in risa. Pri lanskem odvzemu medvedov in volkov iz narave je nastal vihar, v katerem so krajši konec potegnile zveri. Na poseg v populacijo zveri lovci nismo mogli vplivati. Misel, da medved ne ogroža, ker je ogrožen, je povzročil pogrom nad zvermi, ki mu z novimi načrti o odstrelu medvedov in volkov ni slutiti konca.

Kakšno je »zdravstveno« stanje narave in kako zdravo je okolje, je najboljši pokazatelj številčnost male divjadi, ki ji v naših loviščih namenimo premajhno pozornost. Številčnost male divjadi, zlasti poljskega zajca, pa tudi poljske jerebice in prepelice, je odvisna od več dejavnikov. Na številčnost in stanje male divjadi po eni strani odločilno vpliva človek s svojimi pridobitnimi dejavnostmi, po drugi pa tudi premajhna skrb upravljavcev lovišč za

malo divjad. Malo poljsko divjad ogrožajo meliorativna dela na poljih in komasacijski postopki, pa izsuševanja, ki uničujejo mokrišča. Njeno življenjsko okolje ogroža in siromaši uporaba sodobne kmetijske mehanizacije. V okolju je opaziti, da ni miru, tudi mala divjad se umika sprehajalcem. Nemir je prežl naše okolje, v katerem ni več naravnega reda. Razočaran sem, ker smo izključeni iz sonaravne uporabe našega skupnega okolja brez možnosti odločanja. Spuščeni psi ogrožajo tako ljudi kot divjad, še posebno malo divjad. Vožnje z motornimi vozili v naravnem okolju so vse bolj drzne in nevarne. Globe so simbolične, zato sem že večkrat slišal, da se ne ukrepa, ker se za tako nizke globe ne splača loviti kršiteljev. Na malo divjad negativno vpliva tudi škodljivo škropljenje s strupi, ki ni strokovno odmerjeno. Omejitve in prepovedi, ki se nanašajo na gnojenje kmetijskih zemljišč z gnojivko, so določene z *Uredbo o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov*, vendar gre pri tem za omejitve in prepovedi, ki se nanašajo le na varstvo voda. Glede na naš slabšalen odnos do okolja, ki je največkrat nenadzorovan, se sprašujem, kakšno škodo zaradi nerazumnih posegov v okolje trpi naravno okolje. Z zastupljanjem naravnega okolja, njiv, travnikov, pašnikov, gozdnega roba in drugih površin je najbolj ogrožena mala divjad. Lovci smo za sorazmerne ukrepe brez moči, ker je srž vsakega postopka zakonito pridobljen materialni dokaz. Požigalci bregov, suhe trave in drugih gorljivih snovi uničujejo grmišča, poraščene bregove in celo vetrobranske pasove. Le-te mnogi tudi izsekujejo, čeprav vetrobranski pasovi poleg male divjadi ščitijo tudi polja, ki so izpostavljena odnašanju rodovitne prsti, kar vse vpliva na kulturno krajino. Posledice uničenja okolja so vidne: kite poljskih jerebic in prepelic so izginile. Le nekaj fazanov se še oglašajo tu in tam.

Kurjenje v naravnem okolju ogroža malo divjad, vodo in rastlinje.

Lesni odpadki in kurjenje v naravi škodijo okolju.

Usoda male poljske divjadi

Dr. Marjan Toš poroča⁵, da so v dobršem delu Pesniške doline in v dolini Drvanje ostali brez remiz za malo poljsko divjad. Enako ugotavljam za pretežni del Dolenjske (pa tudi Bele krajine). Pred leti smo člani **Lovske družine Novo mesto** v sektorju Log - Brezje (prečensko letališče) po vzorih dolgoletnega strokovnega svetovalca Lovske zveze Slovenije **Lojzeta Černeta** uredili remize, zasadili smrečice in postavili krmišča za fazane, jerebice in prepelice. In kaj se je zgodilo? Smrečice so postale smreke, nekdo jih je posekal, poljske kure pa so ostale brez remiz, ki bi jim nudile varstvo, zaščito in možnosti valjenja. Zaznavam, da se v naših loviščih naglo zmanjšuje številčnost male divjadi. V primerjavi s tujino za varstvo in zaščito male divjadi nismo naredili veliko, ker so v ospredju drugi interesi. Lovski tovariš **Heinz Bersch** iz kraja Borr, ki leži nedaleč od Kölna, me je seznanil s kmetom **Josephom Diesmondom** iz kraja Billig⁶, ki je lovec in gospodar na sto hektarjih obdelovalne zemlje. Nemški kmet poskrbi, da pri svojih strojnih košnjah na ložih ne poškoduje mladičkov poljskega zajca ali gnezd poljske jerebice. V jeseni, po spravilu pridelkov, pa z lovskimi tovariši uživa na skupnih lovih male divjadi. Verjeli ali ne, za odvoz številnih uplenjenih poljskih zajcev mora uporabiti voz. V Zgornji Avstriji sem lani v prvi polovici leta med vožnjo na travnikih pred Mattinghofnom opazil več poljskih zajcev, ki so se parili na kopnih zaplatah. Čeprav kritično ugo-

V nekaterih pogledih načela pravne države ne omogočajo učinkovite zaščite prostora in okolja, ki je ključno za malo divjad in njen razplod. V mnogočem smo odvisni od lokalne skupnosti ali države, ki vedno ne sledi potrebam časa in zato ni učinkovita.

tavljam, da je siromašenje okolja male divjadi ključno za njeno številčnost, po drugi strani ugotavljam, da se stanje v okolju tudi izboljšuje. Okolje se obnavlja po naravni poti, kar dokazujeta ponovna širitev vidre in bobra. Navdušen sem, ko z domače verande opazujem, da se je znova pojavila navadna postovka (*Falco tinnunculus*), ki ob hitrem zamahovanju s perutmi išče svoj plen.

Če hočemo, znamo skrbeti za okolje in naša lovišča ter za divjad⁷, seveda v skladu s svojimi možnostmi. Dokaj nemočni pa smo pri varovanju in upravljanju z malo divjadjo. Njeno življenjsko okolje in prostor so prizadeli intenzivno kmetijstvo, agro- in hidromelioracije, gradbeni posegi v prostoru, nelegalna odlagališča odpadkov in vsa človekova ravnanja, ki so čezmerna in škodljiva za okolje. V nekaterih pogledih nam načela pravne države ne omogočajo učinkovite zaščite prostora in okolja, ki je ključno za malo divjad in njen razplod. V mnogočem smo odvisni od lokalne skupnosti ali države, ki vedno ne sledi potrebam časa in zato ni učinkovita. Nerazumno je, kako je urejen raztros gnojevke. Čeprav mora tisti, ki ustvarja gnojevko in jo namerava uporabiti kot gnojilo, z zadostno gotovostjo dokazati, da v okolje ne vnaša tveganj, tega upravljavec lovišča niti ne more preveriti,

⁷ Divjad so vrste prostoživečih sesalcev in ptic, ki jih lahko lovimo. Med lovne vrste male divjadi pri nas (Boris Kolar v Divjad in lovstvo, 2012, str. 220) uvrščamo poljskega zajca, poljsko jerebico, fazana, raco mlakarico, šojo, srako, sivo vrano, lisico, rakunskega psa, jazbeca, kuno belico in kuno zlatico ter pižmovko, občasno po odredbi tudi kormorana.

na poljih pa v času razvoza in raztrosa gnojevke ni pristojnih inšpektorjev, ki bi nadzorovali, kakšen »koktajl« strupov kmetje s cisternami in traktorji, iz katerih pogosto iztekajo tudi motorna ali zavorna olja, razlivajo po njivah in travnikih, ki sta življenjski prostor male divjadi.

Kaj lahko storimo za okolje, da bo prijaznejše do male divjadi?

V prvi vrsti je treba z letnimi načrti vzpostaviti vzdrževanje raznolikosti kmetijske krajine, kar lahko storimo z remizami, krmišči za malo divjad, z urejenimi vetrobranskimi pasovi, s sajenjem in sejanjem pestrih rastlinskih vrst. Tako bomo ohranili pestrost prehranskih možnosti male divjadi in ohranili ogrožene biotope. Le z delom bomo lahko zavarovali močvirne travnike in močvirja, ki nudijo preživetje mali divjadi. Zgolj govorjenje in tarnanje ne bosta pomagala. Lovke in lovci bi se morali bolj zavzemati za tradicionalno košnjo travnatih površin. Oživiti bi morali remizne površine za fazane in poljskega zajca, zelene robove, visokodebelne travniške sadovnjake z brajdami, mejice s plodonosnimi grmovnimi vrstami vplivnih območij voda, košne travnike in druge za divjad pomembne biotehniške ukrepe. S skupnimi močmi bi morali preprečevati odlagališča odpadkov v gozdovih in kulturni krajini. Lovski čuvaji (ali vodje sektorjev) bi morali v času od 1. marca do 1. avgusta nadzirati posege v žive meje, grmišča in pašnike. V času gnezdenja ptic in poleganja mladičev je strogo prepovedano sekanje, požiganje ali drugačno uničevanje živih mej, grmišč in s suho zarastjo poraslih površin na pašnikih, travnikih in poljih. Lovski ukrepi za ohranjanje male divjadi morajo biti vedno usmerjeni v ohranjanje njenega naravnega življenjskega prostora. Mali divjadi je prijazno sonaravno kmetovanje, ki poudarja ohranjanje življenjskega prostora kot pogoja za ohranitev biotske raznovrstnosti v kulturni krajini s kmetijsko pridelavo. Raznolikost okolja nudi mali divjadi večje prehranske in preživitvene možnosti na stikih gozdnega roba in polj, kopnega in voda. Remizne površine so podlaga za omilitev posledic intenzivnega kmetijstva. Lovci bi morali strokovno obdelovati krmne njive in skrbeti za zelene robove za malo divjad. Zeleni poljski rob je biotehniški ukrep, ki ga zasejemo kot popestritev prehranskih možnosti za malo divjad.

Zaradi podnebnih sprememb, ki jih vse bolj občuti okolje, bo življenje drugačno, tudi po končani koronavirusni pandemiji. Potrošniška družba je vse dobrine ovrednotila v denarju, ki ga ni mogoče jesti. Stvari so v pravnem prometu (*res in commercio*), a vendar ni mogoče kupiti modrine neba in toplote zemlje. Zato varujmo okolje!

Bojan Avbar

⁵ Novice na spletni strani Lovske zveze Slovenije.

⁶ Ime kraja v prevodu pomeni »poceni«, ker so kmetije cenovno ugodno oskrbovale vlemesto Köln.

V okolju je opaziti, da ni miru, tudi mala divjad se umika sprehajalcem. Nemir je prežal naše okolje, v katerem ni več naravnega reda.

SOGLASNO SPREJETA NOVELA ZAKONA O DIVJADI IN LOVSTVU

Poslanci Državnega zbora so 29. aprila 2020 na seji z 72 glasovi za in nobenim proti podprli novelo Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1) oziroma Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovu (ZDLov-1C), ki je začel veljati 9. maja 2020, dan po objavi v Uradnem listu RS, št. 65/20 (<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?sop=2020-01-0980>).

Kako se je vse skupaj začelo?

Podoba za spremembo zakonodaje je bila pripravljena na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), vendar je bilo v postopku javne razprave veliko sprememb, ki so bile na koncu »okleščene«. Vlada je 5. marca 2020 potrdila predlog gradiva za skrajšan zakonodajni postopek in predlog sprememb poslala v Državni zbor.

Zanimiva je bila že javna razprava, v kateri so sodelovali Lovska zveza Slovenije (LZS), Zavod za gozdove Slovenije (ZGS), Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zveza lastnikov gozdov, Sindikat kmetov Slovenije, Civilna aktivna Kočevska, Društvo za

osvoboditev živali in Budistična kongregacija Dharmaling.

Bistvena mnenja, predloge in pripombe, ki so prispeli na republiški portal *E-demokracija, predlogi predpisov*, s strani zainteresirane javnosti, lahko združimo v naslednje skupine:

- nasprotovanje uporabi umetnih virov svetlobe pri lovu tistih vrst divjadi, ki jih je dovoljeno loviti ponoči;
- nasprotovanje možnosti včlanitve tudi nepolnoletnih oseb v lovske družine;
- nestrinjanje s črtanjem pravne podlage sedmega odstavka 52. člena ZDLov-1;
- vzpostavitev evidence lovskih gostov;
- uporaba kamer pri delu lovske inšpekcije;
- stališča, povezana s prepovedjo lova v obstoječi obliki.

Nekatere pomisleke smo obravnavali na sestankih s **Klubom prijateljev lova Celovec** in **Sindikatom ZGS** skupaj z njihovima zastopnikoma.

V tem prispevku ne želim predstaviti poteka usklajevanj, ampak samo dokončno dogovorjene in sprejete rešitve. Dodatno nam je uspelo podaljšati prehodno obdobje za povračilo škode po šakalu s strani države s treh let na pet. Bistvena novost bodo dveletni načrti namesto letnih načrtov upravljanja, ki pa ne bodo začeli veljati takoj.

Spremembe na področju načrtov lovskoupravljaljskih območij

Načrti upravljanja divjadi in ukrepanja v njenem življenjskem okolju so: *dolgoročni načrt lovskoupravljaljskega območja, letni načrt lovskoupravljaljskega območja in letni načrt lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom*. Dosežena je racionalizacija v načinu načrtovanja.

Letni načrti lovskoupravljaljskega območja so tako postali **dveletni načrti lovskoupravljaljskega območja**. Tako

Dosežena je racionalizacija v načinu načrtovanja.

Poglavitni cilj LZS pri upravljanju s šakalom – to je zagotoviti prehodno obdobje, v katerem država odškodninsko odgovarja za izplačilo za škodo, ki jo povzroči šakal, in ga podaljšati s treh na pet let – je bil dosežen.

ninska odgovornost skladno z drugim odstavkom 54. člena ZDLov-1 prenese na upravljavce lovišč, kot to velja za vse vrste divjadi.

Upravljavka lovišča mora vedeti, da se za postopek uveljavljanja škode, ki jo povzroči šakal, smiselno uporablja postopek uveljavljanja škode od **Republike Slovenije**. To pomeni, da oškodovanci škodo, ki jo povzroči šakal v obdobju med 1. majem 2020 in 30. aprilom 2025,

Foto: Pixabay

bomo na ravni lovskoupravljaljskega območja načrtovali nekoliko bolj fleksibilno znotraj dveh let, medtem ko letni načrti lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom ostanejo nespremenjeni, kar pomeni, da bomo na ravni posameznega lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom še vedno načrtovali na letni ravni v skladu z dopustnimi odstopanji, ki bodo določena v dolgoročnih načrtih lovskoupravljaljskega območja.

Ker bodo z letom 2021 pripravljene novi dolgoročni (desetletni) načrti lovskoupravljaljskih območij, bo ta določba začela veljati v prvem letu veljave novih dolgoročnih načrtov lovskoupravljaljskih območij, torej v letu 2021.

Šakal je dejansko postal lovna vrsta

Poglavitni cilj LZS je bil tudi zagotoviti prehodno obdobje, v katerem država odškodninsko odgovarja za izplačilo za škodo, ki jo povzroči šakal, in ga podaljšati s treh let na pet. Veseli smo, ker je bil cilj dosežen. Šakal je bil že leta 2014 uvrščen med lovne vrste, vendar je to živalsko vrsto (*Canis aureus*) vsa ta leta (dobrih pet let) še vedno varovala Uredba o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19). Določba o prenehanju varovanja

Foto: Lojzi Avsenik

S 1. majem 2020 je šakal dejansko postal lovna vrsta oziroma divjad. Ker je bil dotlej zavarovan, se z njim ni aktivno upravljalo, zato se je številčno in prostorsko zelo razširil.

se je začela uporabljati 1. maja 2020, kar pomeni, da je s tem dnem šakal dejansko postal lovna vrsta oziroma divjad. Ker je bil dotlej zavarovan, se z njim ni aktivno upravljalo, zato se je številčno in prostorsko zelo razširil. Iz tega razloga (v **prehodnem obdobju petih let, v katerem je pričakovati rezultate aktivnega upravljanja tovrstne populacije**) za škodo, ki jo povzroči šakal, namesto upravljavcev lovišč odškodninsko odgovarja država.

V skladu s 93. členom Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18) je oškodovanec upravičen do povrnitve odškodnine, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst, v višini dejanske škode. **Enak obseg odškodninske odgovornosti, ki velja zdaj, država prevzema s tem zakonom tudi v petletnem prehodnem obdobju.** Po tem obdobju pa se odškod-

pisno prijavijo na krajevno pristojen ZGS. Pooblaščenec, ki je določen z odločbo MKGP, si skupaj z oškodovancem ogleda škodo v osmih dneh in poskuša z njim skleniti sporazum o nastanku in višini škode. Če sporazum ni sklenjen, lahko oškodovanec pisno prijavi škodo na MKGP.

Novosti tudi pri lovskih izpiti

Dopolnjeno je dosedanje priznavanje teoretičnega dela lovskega izpita. Tako se osebam priznajo tisti izpiti s področja biologije in ekologije prostoživečih živali, patologije divjadi in lovstva, katerih vsebina je primerljiva z vsebino programa teoretičnega dela lovskega izpita. Poznavanje preostalih vsebin teoretičnega dela lovskega izpita pa morajo tudi dijaki srednjih gozdarskih šol ter študentje visokih strokovnih šol in univerz dokazati

Bistvena novost bodo dveletni načrti namesto letnih načrtov upravljanja, ki pa ne bodo začeli veljati takoj. Ker bodo z letom 2021 pripravljene novi dolgoročni (desetletni) načrti lovskoupravljaljskih območij, bo ta določba začela veljati v prvem letu veljave novih dolgoročnih načrtov lovskoupravljaljskih območij, torej v letu 2021.

Foto: Arhiv Lovca

Dopolnjeno je dosedanje priznavanje teoretičnega dela lovskega izpita. Na fotografiji zaključna prireditev po opravljenih lovskih izpitih.

z opravljenimi izpiti na teh področjih in zaključnim izpitom tako kot drugi lovski pripravniki. Lovske izpite (praktični, teoretični del in preizkus znanja o ravnanju z orožjem) v skladu s prvim odstavkom 61. člena ZDLov-1 organizira LZS. Praksa je pokazala, da nekaterih znanj kandidati nimajo oziroma imajo nizko raven teoretičnega znanja predvsem lovci, ki jim je bilo spričevalo o opravljenem lovskem izpitu izdano na podlagi doslej veljavnega šestega odstavka 61. člena ZDLov-1. Obratno pa nekaterim kandidatom, ki imajo znanje posameznega izpita, v določenih primerih ni priznано.

Dopolnjeno je dosedanje priznavanje teoretičnega dela lovskega izpita. Po novem bodo lahko izpiti (vsebine), ki so jih kandidati za lovski izpit opravili med rednim izobraževanjem, priznani tudi v okviru postopka priznavanja lovskega izpita. Kandidati bodo morali opraviti le delni izpit iz tistih vsebin, ki jih niso opravljali v okviru rednega izobraževanja. Enako načelo velja pri priznavanju lovskih izpitov, opravljenih v tujini, a je omejeno le na države članice Evropske unije.

Po novem bodo lahko izpiti (vsebine), ki so jih kandidati za lovski izpit opravili med rednim izobraževanjem, priznani tudi v okviru postopka priznavanja lovskega izpita. Kandidati bodo morali opraviti le delni izpit iz tistih vsebin, ki jih niso opravljali v okviru rednega izobraževanja. Takšen primer je na primer izpit iz lovske zakonodaje, ki ni predmet rednega izobraževanja na srednji gozdarski šoli ali na visoki strokovni šoli oziroma univerzi, je pa ta predmet ključen za zagotovitev zakonitega izvajanja lova v praksi. Prav tako v okviru rednega izobraževanja kandidati za lovski izpit ne slišijo ničesar o etičnem kodeksu, lovski etiki, sodelovanju z drugimi uporabniki prostora, načinih lova, boleznih psov, lovski kinologiji, ravnanju z uplenjeno divjadjo, kar je prav tako pomemben sestavni del teoretičnega dela lovskega izpita.

Enako načelo velja pri priznavanju lovskih izpitov, opravljenih v tujini, kar določa nov, osmi odstavek 61. člena ZDLov-1. Ob predložitvi potrdila o opravljenem lovskem izpitu v tujini morajo lovci opraviti preizkus znanja iz vseh tistih področij teoretičnega dela lovskega izpita v Republiki Sloveniji, ki si jih niso pridobili ob opravljanju lovskega izpita v tujini. Izpit bodo opravljali v slovenskem jeziku

in slovenski lovci z druge strani meje bodo lahko pridobili lovski izpit tudi v matični domovini. S to težavo smo se ukvarjali že desetletja, sedaj pa smo končno našli rešitev in na tem mesu se velja zahvaliti državnemu sekretarju na MKGP **Damjanu Stanoniku** za razumevanje težave. Priznavanje izpita je omejeno le na države članice **Evropske unije**.

Minister, pristojen za lovstvo, torej imenuje posebno komisijo, ki v obeh prej navedenih situacijah primerja vsebino izpitov tako doma kot v tujini z vsebinami, ki jih za lovski izpit določajo predpisi s področja divjadi in lovstva. Komisija ima tudi zakonsko pooblastilo, da po opravljeni primerjavi in uspešno opravljenih izpitih iz manjkajočih vsebin takemu prosilcu izda spričevalo o opravljenem lovskem izpitu. Določiti bo treba komisijo, ki bo opravljala tovrstno delo.

Pridobivanje podatkov iz kazenske evidence

Že sedaj veljavno besedilo četrtega odstavka 63. člena je zagotavljalo pravno podlago za pridobivanje podatkov iz kazenske evidence za potrebe preklica ali odklonitve podaljšanja veljavnosti lovske izkaznice. Sedaj sprememba omogoča tudi pridobivanje podatkov iz kazenske evidence upravljavki lovišča, ki v skladu z zakonom posledično sprejema odločitve, povezane s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi svojih članov.

Foto: Arhiv Lovca

Nekaj novosti je tudi za lovske inšpektorje.

ZDLov-1 omogoča oziroma predvideva razrešitev lovskega čuvaja, če je le-ta kršil določila ZDLov-1 ali na njegovi podlagi izdane predpise. Po tretjem odstavku 72. člena ZDLov-1 je lovski čuvaj v času opravljanja službe v lovišču ali lovišču s posebnim namenom uradna oseba, zato teh nalog ne more opravljati oseba, ki je pravnomočno obsojena za storjeno kaznivo dejanje oziroma pravnomočno kaznovana za storjeni prekršek po ZDLov-1. Upravljalavka lovišča v skladu s tretjim odstavkom 62. člena ZDLov-1 vsako leto podaljšuje veljavnost lovskih izkaznic in predlaga njihov odvzem oziroma preklic, če je izpolnjen eden od pogojev iz prvega odstavka 63. člena ZDLov-1.

Lovska izkaznica se ne izda oziroma podaljša osebi, ki je bila pravnomočno obsojena na nepogojno kazen zapora za

Sredstva za plačevanje odškodnine za škodo po šakalu bo po novem namesto MOP, ki jih bo zagotavljalo do 31. decembra 2021, plačevalo MKGP (od 1. januarja 2022).

določena kazniva dejanja. V praksi doslej teh podatkov ni bilo mogoče preveriti. Po novem je predpisan postopek oziroma obstaja zakonska podlaga za preverjanje podatkov v uradni evidenci. Tako bo upravljavka lovišča lahko v primeru dvoma sama preverila podatke v kazenski evidenci.

Delovanje lovskih družin je v javnem interesu

Lovske družine v skladu s tretjim odstavkom 65. člena ZDLov-1 **že delujejo v javnem interesu**. Po sprejetju *Zakona o nevladnih organizacijah (Uradni list RS, št. 21/18)* je treba lovskim družinam urediti tudi **pravice, ki izhajajo iz tega statusa**. Nastala je dopolnitev tretjega odstavka 65. člena ZDLov-1 z določbo, na podlagi katere **imajo upravljavke lovišč pravico, da v vseh sodnih in upravnih postopkih zastopajo interese ohranjanja in varstva divjadi, njenega življenjskega prostora ter lovstva na območju lovišča, za katero imajo podeljeno koncesijo od države**.

ZDLov-1 upravljavkam lovišča v prvem odstavku 21. člena med drugim nalaga tudi obveznost izvajanja načrtovanih ukrepov za varstvo divjadi in njenega življenjskega okolja ter ukrepov za ohranjanje in izboljševanje življenjskih razmer divjadi oziroma je še veliko podobnih obveznosti, ki jih določbe ZDLov-1 nalagajo upravljavkam lovišč.

Sprejeta dopolnitev 65. člena ZDLov-1 pomeni uskladitev naštetih obveznosti upravljavk lovišč z novim sistemom statusa nevladnih organizacij, kot ga je prinesel zakon, ki ureja nevladne organizacije.

Spremembe tudi za lovske inšpektorje

Potem sledijo še spremembe, ki jih je uveljavljala lovska inšpekcija in jih je

upošteval MKGP. Tako se v 74. členu ZDLov-1 razširja smer izobrazbe, ki je pogoj za imenovanje lovskega inšpektorja.

Drugi odstavek tega člena jasneje določa razmejitve pristojnosti med MKGP, ki lahko dovoli izredni poseg iz 42. člena ZDLov-1, in pristojnostjo lovskega inšpektorja, ki odreja odstrel iz nujnih razlogov (kot je preprečitev resne škode zlasti na posevkih, živini, gozdovih, ribištvu, vodi in drugih vrstah premoženja ter zaradi zdravja ljudi in javne varnosti ali zaradi drugih nujnih razlogov prevladovanja javnih koristi). Lovski inšpektor odredi tovrsten odstrel krajevno pristojnemu upravljavcu lovišča oziroma posameznemu upravljavcu (lovski družini), ki ima podeljeno koncesijo za določeno lovišče, ali upravljavcu lovišča s posebnim namenom, ki upravlja tako lovišče v skladu z zakonskim pooblastilom. Ker bo lovski inšpektor tak odstrel odredil posameznemu

Po novem bo omogočeno pridobivanje podatkov iz kazenske evidence upravljavki lovišča, ki v skladu z zakonom posledično sprejema odločitve, povezane s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi svojih članov. Upravljavka lovišča bo lahko torej v primeru dvoma sama preverila podatke v kazenski evidenci.

upravljavcu lovišča ali lovišča s posebnim namenom, je upravljavec lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom v takem primeru upravičen do povračila nastalih stroškov v povezavi z izvedbo odrejenega ukrepa.

Tretji odstavek tega člena omogoča izvajanje nadzora nad določenimi lovskimi objekti (krmišči, solnicami, kalužami, lokacijami, na katerih člani upravljavke lovišča krmijo divjad v nasprotju z načrti lovskoupeljavskih območij, in mesti za prevzem divjadi v skladu z veterinarskimi predpisi) s pomočjo videonaprav (kamer). Lovski inšpektor tako lahko začne prekrškovni postopek zoper osebo, ki krši predpise s področja pristojnosti lovskega inšpektorja in so prekrški dokumentirani na videonapraha. Čeprav sem kot starešina zainteresiran, da ni nezakonitega krmljenja, za katerega sem objektivno odgovoren, in ima sedaj inšpektor možnost dejansko ugotoviti, kdo nezakonito krmi, pa imam glede te določbe določene pomisleke, a žal nismo uspeli s predlogom amandmaja. Ne glede na sprejete določbe pa sem na **Odboru za kmetijstvo Državnega zbora** pri obravnavi zakona opozoril, da mora biti lastnik objekta obveščen o nameri snemanja in ne znam si predstavljati, da bi tako snemanje lah-

Očitno je, da glasu za spremembo ni oddal nihče od poslancev prisotne poslanske skupine Levica! Vsekakor stranka Levica tudi pri tem glasovanju izkazuje specifičen odnos do sprememb lovskega zakona.

ko štelu kot dokaz. Pogrešam določbo o opozorilu o videonadzoru snemanja (na primer območje hladilnice), je pa zajeta v splošnih predpisih. Brez soglasja upravljavca tudi ni mogoče izpeljati snemanja hladilnice na zemljišču upravljavca lovišča. Ker naj bi o tem podala mnenje tudi informacijska pooblaščenka, bo vsekakor

zanimivo prebrati njeno mnenje oziroma bomo videli, kaj bo prinesla sodna praksa.

Še nekaj o financiranju

Sledijo še **prehodne in končne določbe**, ki določajo, da naj načrtovalci dveletne načrte lovskopravljavskih območij pri-

pravijo za leto 2021, ko bodo začeli veljati tudi novi dolgoročni (desetletni) načrti lovskopravljavskih območij. Ob tem se določi, da bo sredstva za plačevanje odškodnine za škodo po šakalu po novem namesto **Ministrstva za okolje in prostor** (MOP), ki jih bo zagotavljalo do 31. decembra 2021, plačevalo MKGP.

Besedilo spremenjenih členov oziroma novele ZDLov-1C

1. člen

V Zakonu o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C in 31/18) se v prvem odstavku 13. člena, v naslovu, prvem in drugem odstavku 15. člena, v drugem in tretjem odstavku 16. člena, v tretjem odstavku 17. člena, v tretjem odstavku 46. člena ter v 12. točki prvega odstavka 76. člena besedilo »letni načrt lovsko upravljavskega območja« v vseh sklonih in številih nadomesti z besedilom »dvoletni načrt lovsko upravljavskega območja« v ustreznem sklonu in številu.

2. člen

Doda se nov, 54.a člen, ki se glasi:

»54.a člen

(škoda, ki jo povzroči šakal)

(1) Ne glede na določbe 54. in 55. člena tega zakona za premoženjsko škodo, ki jo povzroči šakal v obdobju od 1. maja 2020 do 30. aprila 2025, odgovarja Republika Slovenija v višini dejanske škode.

(2) Za uveljavljanje odškodnin za škodo iz prejšnjega odstavka se uporabljajo določbe 58. člena tega zakona.«

3. člen

V 61. členu se šesti odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(6) Kandidatom, ki so na srednji gozdarski šoli ali na višji strokovni šoli oziroma v okviru visokošolskega izobraževanja uspešno opravili izpit s področja biologija in ekologija prostoživečih živali, patologija divjadi ali lovstvo po programu, ki obsega vsebine, primerljive programu teoretičnega dela lovskega izpita, ni treba opravljati teoretičnega dela lovskega izpita z navedenih področij, morajo pa opraviti izpit s preostalimi področji in praktični del izpita v lovišču oziroma lovišču s posebnim namenom v trajanju najmanj šest mesecev ter preizkus znanja o ravnanju z lovskim orožjem v skladu s predpisi, ki urejajo orožje. Vlogo za delno oprostitev opravljanja teoretičnega dela lovskega izpita kandidati vložijo pri Zvezi. Po opravljeni primerjavi programov komisija, ki jo imenuje minister, določi področja, na katerih kandidatu ni treba opravljati teoretičnega dela lovskega izpita, in o tem izda potrdilo. Na podlagi potrdila o priznanju določenih vsebin v skladu s tem odstavkom, potrdila o opravljenem preizkusu znanja iz vsebin preostalega dela teoretičnega dela lovskega izpita, potrdila o opravljenem preizkusu znanja o ravnanju z orožjem v skladu s predpisi, ki urejajo orožje, ter potrdila upravljavca o opravljenem praktičnem delu izpita se kandidatu izda spričevalo o opravljenem lovskem izpitu na obrazcu, ki ga predpiše minister.«

Za sedmim odstavkom se doda nov, osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Kandidatom, ki so opravili lovski izpit pri organizacijah, ki imajo v državah članicah Evropske unije javno pooblastilo za opravljanje lovskega izpita, se izda na podlagi potrdila o opravljenem lovskem izpitu in opravljenem preizkusu znanja s področja lovske zakonodaje spričevalo o opravljenem lovskem izpitu na obrazcu iz šestega odstavka tega člena. Spričevalo o opravljenem lovskem izpitu izda komisija iz šestega odstavka tega člena.«

4. člen

V 63. členu se četrty odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(4) Za preklíc ali odklonitev podaljšanja veljavnosti lovske izkaznice, razrešitev lovskega čuvaja in za odločanje o pravicah in odgovornostih člana upravljavke lovišča v zvezi z izvajanjem koncesijske pogodbe upravljavec kazenske evidence oziroma upravljavec evidence o pravnomočnih odločbah o prekrških lovskemu inšpektorju ali Zvezi oziroma upravljavki lovišča na njihovo zahtevo pošlje podatek iz četrte in pete alineje prvega odstavka tega člena o pravnomočni obsodbi oziroma pravnomočni odločbi o prekršku imetnika lovske izkaznice, imetnika izkaznice lovskega čuvaja oziroma člana upravljavke lovišča.«

5. člen

V 65. členu se v tretjem odstavku na koncu besedila črta pika in doda naslednje besedilo: »in ima pravico zastopati interese ohranjanja in varstva divjadi, njenega življenjskega prostora ter lovstva na območju lovišča v vseh upravnih in sodnih postopkih.«

6. člen

V 74. členu se v tretjem odstavku besedilo »ima visoko izobrazbo biotehnične ali biološke smeri« nadomesti z besedilom »ima doseženo izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po podiplomskih študijskih programih za pridobitev izobrazbe prve stopnje«.

V četrtem odstavku se peta alineja spremeni tako, da se glasi:

»začasno ustaviti ali odrediti odstrel posamezne vrste divjadi iz razlogov, določenih v prvi ali drugi alineji prvega odstavka 42. člena tega zakona, ki ga izvrši upravljavec lovišča;«

Za štirinajsto alinejo se pika nadomesti s podpičjem in se doda nova, petnajsta alineja, ki se glasi:

»z video napravami izvajati nadzor nad krmišči, solnicami, kalužami, lokacijami, na katerih člani upravljavke lovišča krmiijo divjad v nasprotju z načrti lovsko upravljavskih območij, in mesti za prevzem divjadi v skladu s predpisi, ki urejajo veterinarstvo.«

7. člen

(priprava prvih dvoletnih načrtov lovsko upravljavskih območij)

Prvi dvoletni načrti lovsko upravljavskih območij se sprejmejo za obdobje od 2021 do 2022.

8. člen

(sredstva za odškodnine)

Ministrstvo, pristojno za okolje, zagotavlja sredstva za odškodnine za škodo iz prvega odstavka novega, 54.a člena zakona do 31. decembra 2021.

9. člen

(začetek veljavnosti zakona)

Ta zakon začne veljati 1. maja 2020.

(Besedila v tem okvirčku ni lektorirala lektorica uredništva revije Lovec.)

Način prenosa finančnih sredstev se zagotovi s prerazporeditvijo v okviru sprejetega državnega proračuna s postavke MOP na postavko MKGP.

Kako je potekalo spreminjanje lovskega zakona?

Samo spreminjanje lovskega zakona je potekalo brez večjih pretresov. Čeprav sta politični stranki **SDS** in **NSi** menili, da potrebujemo nov lovski zakon, sta predlagane spremembe podprli. Tudi vse preostale stranke, razen ene, ki ga je podprla pogojno kot vzdržana - **Levica**. Zato je bil končni rezultat glasovanja zelo spodbuden: kar 72 glasov poslancev za obstoječe spremembe! Prispevek bi lahko tukaj končal, a vedno so zanimiva ozadja!

Mene osebno so zanimale tudi podrobnosti stališč Budistične kongregacije Dharmaling v postopku javne razprave. Podatki s spletne strani Državnega zbora kažejo, da je bil kvorum (za sklepčnost potrebno število članov, glasovalcev) nekoliko večji (85 prisotnih poslancev). Kaj je torej s 13 glasovi razlike (85 – 72 = 13)? Tehnične težave ali kaj drugega? Ko

se je glasovalo o zakonu kot celoti, bi lahko sklepali, da nekateri poslanci niso hoteli izraziti svojega mnenja. Na spletni strani Državnega zbora (<https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/seje/glasovanje?mandat=VIII&seja=35.%20Izredna&uid=C1257A70003EE753C125855900442367>) je objavljen natančen pregled, kdo ni glasoval in je bil prisoten na seji. Očitno je, da glasu za spremembo ni oddal nihče od poslancev prisotne poslanske skupine Levica! Če pustimo ob strani še dva poslanca, ki tudi nista oddala glasu (Maša Kociper (SAB) in Robert Pavšič (LMSŠ)). Vsekakor stranka Levica tudi pri tem glasovanju izkazuje specifičen odnos do sprememb lovskega zakona. Vprašanje o tem sem postavil tudi koordinatorju Levice **Luki Mescu**, a odgovora (na telefonske klice in SMS) do oddaje članka ni bilo. Zato lahko le sklepam, da gre za nekakšen notranjih dogovor (stališče) v politični stranki Levica, ki preprečuje podporo smiselnim spremembam.

Ali gre le za splet okoliščin ali pa se za tem ravnanjem skriva konkretnije stališče? V preteklosti je poslanec Mesec pri spremembah *ZDLov-1* v letu 2018

zahteval vpis dodatnih kaznivih dejanj, zaradi katerih se lovcu odvzame lovska izkaznica in to po razpravi na Odboru za kmetijstvo v Državnem zboru tudi dosegel. Za LZS je bila cilj sicer odprava nerazumne prepovedi triletnega odvzema izkaznice kot posledica za prekršek izrečenega opomina s strani lovskega inšpektorja, kar je prinesla takratna sprememba lovskega zakona. A je presenetilo takšno dodajanje kaznivih dejanj v usklajen vladni predlog.

Precej polemik je bilo tudi glede nerazumevanja pri razumnem upravljanju s populacijo velikih zveri in vlogi lovcev pri tem. Osebo menim, da to ne bi smela biti ovira za podporo tokratni spremembi lovskega zakona. Ko bom prejel odgovor poslanca Mesca, bom poskrbel za objavo. Res bi želel slišati ali prebrati argumente stranke Levice. Ne za to, da bi se ukvarjal s politiko, pač pa želim kot predstavnik lovcev oziroma LZS slišati razloge in mogoče nekaj strokovnih argumentov.

Ker sem lovec in optimist, lahko rečem, da lahko 72 poslanskih glasov ZA opredelimo kot »dober pogled« oziroma odličen rezultat. Skratka, gre za doseženo večino, potrebno za spremembo Ustave!

Mag. Lado Bradac

Foto: Oton Naglost

PREPREČEVANJE NEZAKONITIH USMRTITEV PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI IN UKREPI V OKVIRU PROJEKTA LIFE LYNX

Slovenija spada med eno vročih točk biotske raznovrstnosti, saj je na majhni površini velika vrstna pestrost, kar jo uvršča med naravno najbogatejša območja Evrope in celo sveta. Na območju Slovenije živi okoli 26.000 vrst živih bitij, ocene številčnosti vseh potencialnih vrst pa se gibajo od 45.000 do 120.000. Od tega je vsaj 800 živalskih vrst in 66 rastlinskih endemičnih, kar pomeni, da živijo samo na tem ožjem območju. Veliko biotsko raznovrstnost in številčnost raznolikih habitatnih tipov na tako majhnem območju omogočajo prepletanje različnih vrst podnebja, geološke strukture, razgibanost reliefa in tudi razvoj vrst v preteklosti. Največja grožnja biotski raznovrstnosti tako na svetovnem kot tudi na nivoju Slovenije je uničevanje naravnega okolja, podnebne spremembe, povezane z višanjem temperature in zakisanim oceanom, čezmerna raba naravnih virov, onesnaževanje, eden izmed dejavnikov pa so tudi nezakonite usmrtitve prostoživečih živali. Človeštvo je prepoznalo nujnost ohranjanja biotske raznovrstnosti, navsezadnje tudi z zakonskim varovanjem habitatnih tipov, posameznih vrst pa tudi posameznih osebkov.

Razlogi za nezakonite usmrtitve prostoživečih živali

Nezakonite usmrtitve prostoživečih živali so kompleksen pojav, ki ga je treba dobro razumeti, saj je le tako mogoče pripraviti ustrezno zakonodajo ter ukrepe za njihovo preprečevanje in sankcioniranje. Potrebni so različni pristopi za zmanjševanje števila tovrstnih dejanj, ki poleg ekonomske izgube pogosto pomenijo tudi veliko naravovarstveno težavo. Pomembno je poznavanje vzrokov, zaradi katerih ljudje ubijajo prostoživeče živali. Razlogi so namreč precej raznoliki: neposredna korist, povezana s pridobivanjem mesa in trofej ali z zbirateljstvom; pogost razlog so negativna stališča, predsodki, napačne predstave in prepričanja o škodljivosti osebkov določenih prostoživečih živalskih vrst; nadalje so razlogi lahko povezani z občutki strahu ali gnusa

Foto: Matej Vrančič

Ris je pomemben del biotske raznovrstnosti.

do določenih vrst in z evolucijskimi značilnostmi človeka. Poleg vsega naštetega pa je vedno večja nevarnost za obstoj številnih vrst nezakonita (mednarodna) trgovina s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, ki je – po statističnih podatkih mednarodnih organizacij – v svetu zelo razširjena in zaradi katere so nekatere vrste že na pragu izumrtja. Po nekaterih podatkih je taka trgovina celo na tretjem mestu po vrednosti svetovnega letnega prometa. Zato so bili sprejeti številni mednarodni sporazumi, Evropska unija pa ima tudi lastne predpise, katerih cilj je ohranjanje populacij prostoživečih vrst in urejanje trgovine z njimi. **Policija** in druge pristojne pravne osebe imajo pomembno vlogo pri odkrivanju, preprečevanju in sankcioniranju kaznivih dejanj, katerih predmet so osebki zavarovanih in drugih prostoživečih živalskih vrst.

Poznavanje omenjenih vsebin in ustvarjanje primerne oziroma korektnega družbenega vzdušja zmanjšuje družbeno sprejemljivost oziroma legitimnost nezakonitih usmrtitev. Nelegitimnost nezakonitih usmrtitev živali zmanjšuje pojavljanje nezakonitih dejanj, pomembno pa je tudi za uspešno odkrivanje tovrstnih dejanj. Seveda morajo biti zakonske ureditve korektno in imeti dobro osnovo v

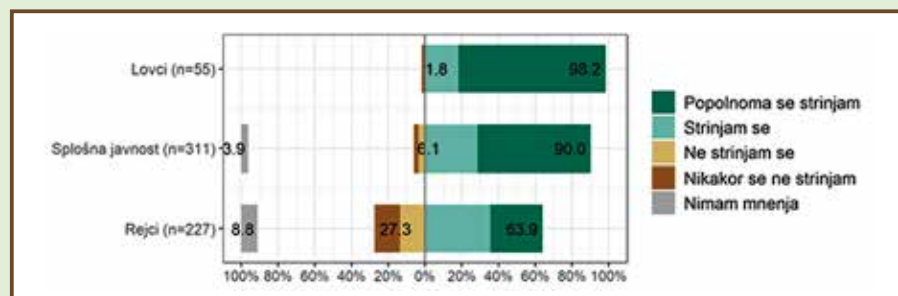
zmanjšuje število nezakonitih dejanj in je v primeru nezakonitih usmrtitev ključni varstveni korak. Pomembno je poznati vzroke, zakaj se ljudje odločajo za nezakonito ubijanje, in z različnimi načini zmanjševati tovrstna dejanja, ki so poleg ekonomske škode pogosto tudi velika naravovarstvena težava.

Relativno velika družbena sprejemljivost risa

Raziskava, ki je potekala v okviru projekta *DinaRis* med letoma 2007 in 2009, je pokazala, da je družbena sprejemljivost risa tako pri lokalnih lovcih kot tudi širši javnosti relativno velika. Takrat so ugotovili, da v Sloveniji 85,6 % lovcev in 87,9 % širše javnosti podpira ohranjanje populacije risa za prihodnje generacije. Desetletje pozneje rezultati anketne raziskave, ki je potekala v okviru projekta *LIFE Lynx*, kažejo, da je družbena sprejemljivost risa še vedno velika, kar je ključnega pomena za uspešno doselitev novih osebkov v okviru projekta *LIFE Lynx*. Kljub veliki družbeni sprejemljivosti risa obstaja verjetnost, da so v vsaki

poznavanju tako vsebine zakonske ureditve kot tudi sociološkega in družbenega ozadja. Prepričanje, da so zakonske ureditve upravljanja ustrezne, pomembno

Graf: Odgovori anketirancev na vprašanje: »Ali bi morali risa pri nas ohraniti za prihodnje rodove?«

Vir: LIFE Lynx, 2020

Nezakonite usmrtitve prostoživečih živali so kompleksen pojav, ki ga je treba dobro razumeti, saj je le tako mogoče pripraviti ustrezno zakonodajo ter ukrepe za njihovo preprečevanje in sankcioniranje. Potrebni so različni pristopi za zmanjševanje števila tovrstnih dejanj, ki so poleg ekonomske izgube pogosto tudi velika naravovarstvena težava.

Foto: LIFE Lynx

Risinja Mala (desno) je potomka risinje Teje (levo), ki od nekdaj živi v slovenskih gozdovih, in risa Goruja, ki smo ga leta 2019 iz Romunije preselili v Slovenijo. Z genetskimi analizami smo uspešno dokazali začetek vključevanja dednine novo doseljenih karpatskih risov v genetsko osiromašeno dinarsko populacijo.

Foto: Tadeja Smolej

Delo policijske patrulje na terenu

družbi posamezniki, ki imajo močan negativen odnos in stališča do risa in drugih velikih zveri, saj jih lahko ljudje prepoznajo kot potencialne tekmece pri lovu parkljarjev in povzročitelje škode na domačih živalih. V skrajnih primerih lahko tovrstni odnosi povzročijo nezakonite usmrtitve velikih zveri. V preteklosti je bilo na območju projekta *LIFE Lynx* v Sloveniji ugotovljenih več primerov nezakonitih usmrtitev velikih zveri, vključno z risom.

Pri vrstah z nizkimi populacijskimi gostotami, kot je na primer dinarsko-jugovzhodno alpska populacija risa, je vsak nezakonito ubit osebek velika izguba, saj povzroči manjšo genetsko pestrost populacije in porušene demografske strukture. V zdajšnjem času je pri naših risih dejavnik parjenja v sorodstvu v povprečju višji, kot če bi se parila brat in sestra. Ko se populacija manjša, postajajo škodljivi procesi zaradi parjenja v sorodstvu hitrejši, hitrejša sta genetska degradacija in število

izraženih bolezni (okvare skeleta, odpovedi srca, oslabiljenost imunskega sistema, nižja stopnja uspešnosti razmnoževanja idr.). Zaradi navedenih vzrokov lahko dinarsko-jugovzhodno alpsko populacijo risa rešimo le z doselitvijo novih osebkov, ki se bodo uspešno vključili in v že obstoječo populacijo prispevali nov genetski material.

Odkrivanje nezakonitih usmrtitev s pomočjo sodobnih tehnik

Sodobne tehnike omogočajo učinkovito odkrivanje nezakonitih usmrtitev prostoživečih živali, hkrati pa je izredno pomembno, da tudi družba sprejme

Za odkrivanje kaznivih dejanj je ključno: forenzična sekcija najdenega trupla, s katero določimo način, kako je bila smrt povzročena (na primer namerno, nenamerno, naravno), čas smrti in dejavniki, ki k temu prispevajo, pa tudi genetske metode, ki omogočajo prepoznavanje različnih delov (na primer tkiva, kosti, slina) istega živalskega osebkca, sledenje trofejam in izdelkom iz živali. Rezultati vseh omenjenih preiskav v zadnji fazi omogočajo povezovanje oseb s krajem kaznivega dejanja.

ustrezne postopke za obravnavo odkritih izvajalcev teh kriminalnih dejanj. Za odkrivanje kaznivih dejanj je ključno: forenzična sekcija najdenega trupla, s katero določimo način, kako je bila smrt povzročena (na primer namerno, nenamerno, naravno), čas smrti in dejavniki, ki k temu prispevajo, pa tudi genetske metode, ki omogočajo prepoznavanje različnih delov (na primer tkiva, kosti, slina) istega živalskega osebkca, sledenje trofejam in izdelkom iz živali. Rezultati vseh omenjenih preiskav pa v zadnji fazi omogočajo povezovanje oseb s krajem kaznivega dejanja.

V Sloveniji Policija na leto prejme od 50 do 60 prijav suma nezakonitih usmrtitev prostoživečih živali. V večini primerov gre za srnjad in divje prašiče, medtem ko je nezakonit odstrel zveri precej redkejši. Nezakonit lov je najpogostejši z ustrelnitvijo živali, vsako leto pa Policija obravnava tudi posamezne primere nezakonitega lova s pastmi (nastavljene zanke, žice). Za kaznivo dejanje nezakonitega ravnanja z zavarovanimi živalmi in rastlinami, ki med drugim vključuje posest, poškodovo

Foto: Tadeja Smolej

Priprava zapisnika Policije o ogledu kaznivega dejanja in uradnega zaznamka

vanje, usmrteitev, odvzem, uvoz, izvoz ali trgovanje s takimi živalmi ali rastlinami oziroma njihovimi deli ali izdelki iz njih, je predpisana zaporna kazen do treh let. Če gre za živali ali rastline izjemnega naravovarstvenega pomena oziroma za dejanje, storjeno v hudodelski združbi, pa lahko storilca doleti do pet let zapor. Storilci kaznivega dejanja nezakonitega ravnanja z zavarovanimi živalmi in rastlinami so največkrat tujci, ki v Sloveniji ali iz nje ali preko nje prevažajo zavarovane vrste ptic. V letu 2019 je Policija obravnavala tri prijave domnevnih nezakonitih usmrteitev velikih zveri, in sicer medveda v Loški dolini in dveh volkov na območju Ljubljanskega barja in Snežnika. Pred tem so obravnavali usmrteitev volka v letu 2014 na območju Ribnice in volka leta 2015 na območju Ilirske Bistrice.

lovski inšpektorji, zaposleni na **Zavodu za gozdove Slovenije**, gozdni delavci, terenski biologi in drugo osebje na terenu so po navadi med prvimi, ki o dogodku poročajo Policiji. Ker dogodki nezakonitih usmrteitev prostoživečih živali niso tako pogosti, pri obravnavi teh primerov nastajajo posamezne nepravilnosti predstavnikov vseh pristojnih služb. Zato so nujne izboljšave pri izvedbi aktivnosti, zaradi česar sta ključnega pomena izobraževanje in usposabljanje navedenih ciljnih skupin, vključno s Policijo.

Strokovno usposabljanje za pripadnike Policije

Z namenom zmanjšanja številčnosti primerov nezakonitih usmrteitev prostoži-

minalistov z območja celotne Slovenije. V primeru prijave najdbe trupla prostoživeče živali, za katerega obstaja sum nezakonite usmrteitve, bo Policija ustrezno ukrepala in na kraj kaznivega dejanja poslala policijsko patroljo, seznanjeno s protokolom in postopki ukrepanja v primeru nezakonitih usmrteitev prostoživečih živali. Strokovno pomoč in navodila lahko policijski patrolji nudijo policisti, ki so se udeležili navedenega usposabljanja o preprečevanju nezakonitih usmrteitev prostoživečih živali.

Za uspešno prijavo in poznejšo obravnavo kaznivega dejanja je ključnega pomena tudi pravičen postopek dela osebja na terenu (lovcev, lovskih čuvajev, lovskih inšpektorjev, zaposlenih na **Zavodu za gozdove Slovenije**, gozdnih delavcev, terenskih biologov in drugih). Zato v okviru projekta *LIFE Lynx* izvajamo izobraževanja, seminarje, predavanja ter pripravljamo gradivo in novice za seznanjanje s protokolom in postopki ukrepanja v primeru nezakonitih usmrteitev prostoživečih živali.

Za učinkovito preprečevanje in ukrepanje v primeru nezakonitih usmrteitev prostoživečih živali je bistveno, da so terensko osebje, Policija, **Veterinarsko higienska služba, Veterinarska fakulteta** in druge ustanove seznanjene z ustreznimi postopki, ki jih je treba izvesti v takih primerih, saj lahko le z dobro organizacijo in sodelovanjem omogočimo hitro in učinkovito ukrepanje. Prepričani smo, da bosta že ustrezna organiziranost vseh pristojnih institucij in ozavešenost (strokovne) javnosti sami po sebi služili kot odvračalo od nezakonitih usmrteitev prostoživečih živali.

Tadeja Smolej,
Srečko Žerjav,
Ivan Kos,
Aleksandra Majič Skrbinšek,
Uršula Belaj

Foto: Tadeja Smolej

Usposabljanje pripadnikov Policije v Gotenici

Odmevnejši pa je bil primer nezakonite usmrteitve medveda Rožnika v letu 2009 na območju Solčave.

Primeri in odkrivanje nezakonitih usmrteitev prostoživečih živali, še posebno zavarovanih živalskih vrst, med katere uvrščamo tudi velike zveri, so v Sloveniji redki. Lovci, lovski čuvaji,

večih živali, hitrejšega ukrepanja, odprave nepravilnega obravnavanja vseh pristojnih na terenu in izboljšanja sankcioniranja tovrstnih kaznivih dejanj smo v okviru evropskega projekta *LIFE Lynx* predvideli posebno akcijo. V njenem okviru smo vzpostavili mrežo preiskovalcev (policistov in kriminalistov), pripravili protokol s postopki ukrepanja in obveščanja v primeru najdbe trupla, za katerega obstaja sum nezakonite usmrteitve, ter pripravili izobraževanja oziroma seminarje za osebje na terenu.

Lovska zveza Slovenije je v sodelovanju z **Ministrstvom za notranje zadeve** v Gotenici organizirala tridnevno strokovno usposabljanje za pripadnike Policije. To je pomemben korak pri varovanju prostoživečih živali, saj je v okviru usposabljanja ustrezno strokovno izobrazbo za odkrivanje in ukrepanje v primeru nezakonitih usmrteitev prostoživečih živali pridobilo 25 policistov in kriminalistov z območja celotne Slovenije.

Lovska zveza Slovenije je v sodelovanju z Ministrstvom za notranje zadeve v Gotenici organizirala tridnevno strokovno usposabljanje za pripadnike Policije. To je pomemben korak pri varovanju prostoživečih živali, saj je v okviru usposabljanja ustrezno strokovno izobrazbo za odkrivanje in ukrepanje v primeru nezakonitih usmrteitev prostoživečih živali pridobilo 25 policistov in kriminalistov z območja celotne Slovenije.

Reševanje risa v Dinaridih in jugovzhodnih Alpah pred izumrtjem

Več informacij o ukrepanju v primeru najdbe trupla prostoživeče živali (sesalci, ptice), za katerega obstaja sum kaznivega dejanja, najdete v zloženki *Navodila za ukrepanje v primeru suma nezakonite usmrteitve prostoživeče živali*, ki je priložena tej številki *Lovca*, in na <https://www.lifelynx.eu/>.

JUNIJ

Bojim se, da bomo z mislijo in strahom na COVID-19 morali živeti še vsaj nekaj dolgih mesecev. Veliko predvidenih aktivnosti na vseh področjih je že zdaj preloženih na poznejše obdobje ali pa so nekatere prireditve iz varnostnih razlogov preprosto odpovedane. Potrebe, načrti in želje pa ostajajo. Tudi na področju lovstva. Razlogov je torej več kot dovolj, da zaradi našega zdravja in zdravja drugih okrog nas ohranimo voljo in pripravljenost dosledno se ravnati po preventivnih ukrepih, ker to želimo in zmoremo.

V tej rubriki bom skušal na podlagi svojega osebnega pogleda in izkušenj sestaviti nekakšen opomnik najnujnejših opravil, mimo katerih lovka, lovec ali vodstvo lovske družine naj ne bi šlo, če želi, da bi naše delo potekalo tekoče in brez večjih pretresov.

Štefan Vesel

mi opravili v lovišču za to obdobje naj bi nadaljevali z ustrežno prilagojenim programom, in sicer na tak način, da starejših udeležencev, še posebno tistih s kroničnimi obolenji (visok krvni tlak, srčno-žilne težave, sladkorna bolezen ipd.) zaradi narave opravil, ki pogojujejo tesnejše medsebojne stike, ne bi silili k takim delom.

udeleženci. Ves čas opravljanja nalog morajo udeleženci upoštevati vsa druga varnostna priporočila in zahtevane ukrepe, ki na splošno veljajo v času epidemije in po njej. Še vedno velja načelo odgovorne organizacije varnega dela, pri čemer se izogibajmo opravljanju nevarnih del (delo na višini, na težko dostopnih predelih, delo z nevarnim orodjem itn.), saj bodo zdravstvene službe v danih razmerah težje, verjetno pa vsaj pozneje lahko oskrbele morebitnega ponesrečenca. O poteku vseh aktivnosti naj še vedno vodja del tekoče seznanja gospodarja in vodjo rajona (revirja). Nikakor naj nam ne bo odveč s seboj nositi torbico prve pomoči za primere prve pomoči pri manjših poškodbah.

V tem mesecu, podobno kot je bilo predlagano že v maju, še vedno velja nadaljevati z izvajanjem krajevno običajne aktivnosti (ozaveščanje prebivalstva z oglaševanjem z ustreznimi plakati in opozorili) s ciljem zmanjševanja izgub med malo divjadjo ter zaščite v kritju

Društvena dejavnost

V zadnjem času je naša društvena dejavnost zaradi preprečevanja okužbe z novim koronavirusom postala skoraj zgolj individualna ali e-društvena. Zato je res težko karkoli konkretnega svetovati ali izpostavljati, saj ne vemo niti za en teden naprej, kako bomo vse skrbno načrtovano skupaj uresničevali; tako, kot smo še do lani, pa zagotovo ne. Za kar najbolj potrebno sprotno seznanjanje in posredovanje aktualnih novic in obvestil s področja lovstva glede omejevanja in preprečevanja širjenja nevarne koronavirusne bolezni vsak dan skrbi strokovna služba Lovske zveze Slovenije (LZS) s sprotnimi objavami na spletni strani LZS na povezavi <https://www.lovska-zveza.si>. Naša dolžnost je, da upoštevamo vsa navodila in se po njih ravnamo.

V času priprave tega prispevka še ni bilo povsem jasno, ali se bo mogoče sestajati na naših ustaljenih posvetih lovske družine. Bomo razvili kateri drug e-način, vendar ob tem ne smemo pozabiti, da nekateri naši starejši člani nimajo računalnikov. Morajo pa biti o vsem vsi obveščeni in imajo prav tako s svojimi predlogi pravico soodločati. Morda bi bila primerna rešitev s ponujeno pomočjo mlajših članov vsaj po prenosnem telefonu, ki ga ima dandanes skoraj vsakdo.

Kako bo z izpeljavo Občnega zbora LZS, ki je bil doslej praviloma sklican v prvi polovici meseca, zaradi omenjenih okoliščin v času pisanja tega prispevka tudi še ni znano.

Z načrtovanimi sezonskimi/mesečni-

Vse foto: Štefan Vesel

Košnja in spravilo sena na določenih travnatih površinah in gozdnih jasah ostajata pomembnejša ukrepa pri opravljanju načrtovanih biotehniških del v lovišču. Z omenjenim ukrepom ustrezno vzdržujemo pašne površine v okolju, ki divjad spodbuja k iskanju in jemanju naravne hrane in jo hkrati zadržuje daleč od kulturne krajine, kjer bi lahko kmetovalcem povzročala škodo. Med deli na prostem v vročih mesecih ne pozabimo na ustrezno zaščito kože (oblačila, pokrivala, krema z zaščitnim faktorjem).

Priporočljivo je, da zato sestavljamo manjše delovne skupine z mlajšimi lovci, ki se tudi sicer pogosteje srečujejo med seboj. Poudariti je treba vzdrževanje primerne razdalje vsaj 2 m med vsemi

odloženih in še nebogljenih mladičev srnjadi in jelenjadi.

V drugi polovici meseca ima večina upravljavcev lovišč s pretežno veliko divjadjo v programu in z letnimi načrti

Čiščenje in urejanje lovske sobe

Čiščenje lovske sobe je »preprosto in nujno gospodinj-sko opravilo«, menijo nepoznavalci, a le do trenutka, ko se znajdejo pred dejstvom, da se tega opravila lotijo sami. Obdobje prepovedi oziroma omejitve gibanja v času epidemije COVID-19 je prišlo prav mnogim gospodinjam, ki so vsa leta to potrebno opravilo opravljale brez pomoči svojih partnerjev (lovcev).

Verjamem, da se bo našel kdo izmed nas (lovcev), ki se bo ob branju jezno namrdnil in zamrmral: »Kaj res ni več o čem drugem pisati in se vtikati v tako zasebne zadeve?« Toda pospravljanje, čiščenje in urejanje bi morala biti ena od temeljnih navad vsakega človeka, še posebno lovca, saj nerad vidi, da žena s krpo šviga po lovskih trofejah. Sposobnost, da redno pospravimo in počistimo za seboj, veliko pove o nas kot osebi, o naših vrednotah in samodisciplini. Naučimo se zmernosti, pospravljanje pa naj nam pride v navado! Še posebno, če gre za našo lovsko sobo, ki jo je treba generalno počistiti vsaj dvakrat na leto. Bakterije, pršice in škodljive žuželke (molji, slaničarji, muzejniki ipd.), ki se nabirajo pod plastjo prahu pod trofejami v lovski sobi in v vseh skritih kotičkih našega doma, so najpogostejši razlog za slabo počutje, morda celo alergije in kožna vnetja. Če pa imamo v hiši živali (mačke in psa), se stanje le še poslabša. Prav tako neurejen ali prenatrpan prostor ustvarja občutek zmedenosti, utesnenosti in stresa ter kviri notranji mir. Zato je zelo pomembno, da si ustvarimo dom, ki nas navdaja s svežino in nas napaja s pozitivno energijo. Ker naj bi tako rekoč »odprli okna in v svoj dom spustili vonj pomladi«, je najbolje, da za to opravilo izberemo topel sončen dan. Temeljito sezonsko čiščenje je za eno osebo kar zajeten projekt, zato lahko k temu opravilu povabimo tudi druge člane gospodinjstva, saj bo delo tako hitrejše in lahko celo zabavno. Za omenjeno opravilo je potrebna tudi večja mera dobre volje, potrpežljivost in delovne strategije. Seveda je pri delitvi nalog treba upoštevati starost in sposobnost vsakega posameznika. Tudi najstniki so že dovolj večji, da samostojno ali z nadzorom odraslega pomagajo pri manj zahtevnem delu.

V lovski sobi imamo lovci izobešene trofeje (rogovja, roglje, čekane), kožuhe zveri, nagačene dlakaste in pernate živali (dermopreparate), fotografije, umetniške slike, razne spominke, zbirke starega orožja, lovske knjige, vezane letnike *Lovca* ter druge drobne predmete in lovske potrebe. Generalno čiščenje bo potekalo tekoče le, če bo za vse predmete in opremo v sobi določeno stalno mesto. Vse naj poteka po naših navodilih in pod našim nadzorom, saj gre vendar za našo lovsko sobo! Najprej (na prostem) očistimo (operemo, preprihamo, skrtačimo in prečesamo), osušimo in prezračimo vse iznesene predmete in trofeje. Še posebno natančno

Vsakemu lovcu ni dano, da bi doma imel svojo lovsko sobo. Lovci največkrat razstavimo trofeje (rogovje, roglje, čekane), kožuhe, preparirane dlakave in pernate živali (dermopreparate), fotografije, umetniške slike, razne spominke, muzejske zbirke orožja, knjige in druge drobne predmete v bivalnih prostorih, če nimamo na voljo posebnega. Sposobnost, da redno pospravljamo in čistimo za seboj, veliko pove o nas kot o lovcu. Zavedati se moramo, da videz prostora odseva tudi našo podobo lovca ter priča o naših vrednotah in samodisciplini.

pregledamo preparate in ocenimo njihovo stanje (morebitne poškodbe in napadenost s škodljivci).

Drugi del čiščenja obsega temeljito čiščenje notranjosti prostora (tal, sten in preprog), pred tem po potrebi tudi osvežitev premaza sten in stropa ter brisanje prahu, čiščenje in sesanje. Šele ko je prostor povsem očiščen in prezračen, ponovno vnesemo nazaj pohištvo in namestimo vse lovske predmete na predvidena mesta. Pred tem tudi ne bo odveč v skrite kotičke in ob nagačene živali namestiti pripravke za odganjanje škodljivih žuželk.

lovišča predvideno košnjo in spravilo sena na tistih travnikih in gozdnih jasah, ki sodijo k načrtovanemu opravljanju biotehniških del v lovišču. Pri vzdrževanju košnih in pašnih površin za divjad si moramo prizadevati, da shranimo v zato namenjena krmišča in jasli ali v seneno kopico (kopo oziroma stog) čim več zelo kakovostnega sena. Tako shranjeno seno (krma) bomo uporabili za dodatno zimsko krmljenje prostoživečih rastlinojedih parkljarjev ob morebitnih neugodnih zimskih vremenskih razmerah. Podobno velja za predvidena

dela in opravila na družinskih krmnih njivah.

Na druge društvene dejavnosti, ki jih vedno družabni lovci gotovo že kar pošteno pogrešamo, pa bo treba verjetno čakati še kar nekaj časa.

Lov

Lovna sezona na srnjaka in srne mladice se je že začela in tudi posamičen lov divjih prašičev, razen vodeče svinje, poteka verjetno bolj ali manj uspešno, saj ne smemo pozabiti na obveznosti

uresničevanja načrta odvzema skladno z določili koncesijske pogodbe in preprečevanja škode na kmetijskih kulturah. Kriza, povezana s širjenjem bolezni COVID-19, nas je zelo prizadela in nam morda zaradi nastalih razmer hkrati tudi nekako preusmerila pozornost od lova. Ker pa ob vseh preventivnih ukrepih potrebujemo tudi vsakodnevno gibanje v naravi, nam individualne lovske aktivnosti z visokih prež ali na zalazu nikakor ne bi smele biti odveč. Pazimo le na medsebojne stike v primeru potrebne pomoči pri spravilu divjadi iz lovišča in v hladilnico. Spremljajmo

Ob odstrelu divjih prašičev moramo lovci veterinarski službi dostaviti v pregled predvideno količino ustreznih vzorcev. Seznanimo se in se dosledno ravnamo po programu letne Odredbe o izvajanju sistematičnega spremljanja zdravstvenega stanja živali, programov izkoreninjenja bolezni živali ter cepljenj živali v letu 2020.

tudi zdravstveno stanje divjadi, ki je ena naših pomembnejših stalnih nalog v loviščih. Še posebno pozornost namenimo opazovanju zdravstvenega stanja divjih prašičev, saj nevarna bolezen afriška prašičja kuga (APK) sočasno neposredno ogroža populacijo divjih in tudi domačih prašičev. Že nekaj časa je neposredno pred našimi vrati, v naši neposredni sosesčini (Madžarska, Romunija, Srbija). Morebitni pojav bolezni APK pri divjih in domačih prašičih bi zdravstveno in gospodarsko situacijo v državi samo še poslabšal in našo zdajšnjo krizo le še povečal. Zato ne pozabimo, da moramo poleg vsega drugega dosledno izvajati tudi program letne odredbe **Urada za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin** (Odredba o izvajanju sistematičnega spremljanja zdravstvenega stanja živali, programov izkoreninjenja bolezni živali ter cepljenj živali v letu 2020 - Uradni list RS, št. 81/19) in veterinarski službi dostaviti predvideno količino ustreznih vzorcev. O pomenu zgodnjega odkrivanja te bolezni in temu posledično tudi hitrega ukrepanja glede na že nekaj izkušenj iz pandemije COVID-19 najbrž ni potreben poseben komentar. APK je prav tako virusna nalezljiva bolezen, ki je sicer nevarna le za divje in domače prašiče, vendar nas ob izbruhu bolezni zaradi pogina divjih in/ali domačih prašičev lahko posledično doleti še dodatna in velika gospodarska škoda. Torej smo tudi zaradi tega lovci pred veliko preizkušnjo!

In ker smo že pri boleznih, je prav, da

opozorim na še eno veliko nevarnost, na katero lovci, kot tvegana skupina ljudi, v nobenem primeru ne smemo pozabiti. Namreč: sezona klopotov v naravi je v polnem razmahu. Zato je prav, da se pred vsakim odhodom na lov zaščitimo z učinkovitim odvrčalom (repelentom) in se po vsakem prihodu z lova dobro pregledamo. Vsakič preglejmo in odstranimo klope tudi psu, če je z nami! Upoštevajmo vsa priporočila strokovnjakov. Podrobneje se o nevarnostih lahko seznanite tudi na spletni strani **Nacionalnega inštituta za javno zdravje** na povezavi <https://www.nijz.si/sl/toplejse-vreme-povecanevarnost-okuzbe-s-povzrocitelj-bolezni>

Sezona klopotov v naravi je v polnem teku. Zato je prav, da se pred vsakim odhodom na lov zaščitimo z učinkovitim odvrčalom (repelentom) in se po vsakem prihodu z lova dobro pregledamo. Prisesanega klopa je treba čimprej previdno odstraniti. Mesto vboda (ranico) je priporočljivo takoj razkužiti in še nekaj dni po vbodu opazovati.

-ki-jih-prenasajo-klopi. Človek sicer ni glavni gostitelj za nobeno vrsto klopa, so pa vsi klopi, ki ugriznejo človeka, nevarni za nas iz zdravstvenih razlogov, saj prenašajo mnoge druge nevarne bolezni (zoonoze), ne zgolj borelioze in klopnega meningoencefalitisa. Ne poznam lovca, ki o možnosti okužbe po vbodu klopa ne bi vedel ničesar, a je prav, da se vedno znova seznanimo z zdravstvenimi težavami in posledicami, značilnimi za obe bolezni ali katerega od drugih nevarnih obolenj, ki jih prav tako prenašajo okuženi klopi, ter da se znamo proti tem zaščititi. Proti boleznim, ki jih prenašajo klopi, se trudimo na več ravneh. Največ, kar lahko storimo sami, je osnovna preventiva, da se ne bi prisesali na kožo. Sem sodijo fizični in kemični ukrepi. Najpreprostejši ukrep je lahko že izogibanje rizičnim območjem (gozdni robovi in visoka trava, robovi živalskih stečin), kjer je potrjena prisotnost okuženih klopotov, ali vsaj nošenje svetlejših oblačil, na katerih klopa hitro opazimo (dolge hlače in dolgi rokavi). Med lovom pozorno pregledujemo odkrite dele telesa in zakrite takoj po lovu. Priporočljivo je preventivno zaščitno cepljenje proti meningoencefalitisu (preverite, kdaj ste opravili zadnje obnavitveno cepljenje proti meningitisu!). Preventivnega cepiva, s katerim bi se izognili boreliozii, žal ni. Prisesanega klopa je treba previdno odstraniti čim prej. Mesto vboda (ranico) je priporočljivo takoj razkužiti in nujno opazovati še nekaj dni po vbodu. Če čez čas okoli mesta vboda opazimo značilne spremembe kože (rdečkast madež – kolobar), ki običajno spremljajo obolenje, moramo **nemudoma** poiskati pomoč pri zdravniku, da nas napoti k specialistu infektologu. V primeru potrditve bolezni je namreč nujno zdravljenje z antibiotiki, kajti zaradi prepoznega zdravljenja lahko sledijo velike zdravstvene težave, ki lahko pustijo trajne zdravstvene posledice.

Odnosi z javnostmi

V tem mesecu imamo lovci tako na lokalni in nacionalni ravni v letnem programu predvidenih kar nekaj prireditev in aktivnosti na področju kulture, izobraževanja, kinologije in strelstva. Koliko od načrtovanega nam bo uspelo »pospraviti pod streho«, lahko zaradi razmer s pandemijo le ugibamo. Razumljivo je, da bo treba želje podrediti dejanskim razmeram, popuščanju varnostnih ukrepov in drugim okoliščinam. Nikakor ni smiselno prehitovati razmer. V posameznih primerih se določeni aktivnosti v prid zdravja raje odpovejmo in počakajmo na ugodnejši čas.

Štefan Vesel

LOVSKO STRELIVO FOX V KALIBRIH .222 REMINGTON IN .223 REMINGTON

V minulem letu me je poklical lastnik podjetja Fox Bullets, d. o. o., Andrej Janežič in me vprašal, ali bi preizkusil nove krogle v kalibru 5,6 mm (.224“). Krogle so bile lovcem dostopne najprej kot komponente za ponovno polnjenje, nato pa uporabljene v lastnem strelivu Fox Ammunition. Zaradi velikega povpraševanja po 5,6 mm kalibrih so se v podjetju Fox Bullets, d. o. o., odločili tudi za proizvodnjo streliva v dveh najbolj priljubljenih kalibrih (.222 Remington in .223 Remington).

.222 Remington in .223 Remington

Za krogelni kaliber .222 Remington so zelo pametno zasnovali lahko, 2,9 g (45 grs) kroglo, saj je standarden vrtež (oziroma vzpon navoja cevi) pri tem kalibru dokaj počasen (1/14“) in težjih krogel ne stabilizira dovolj. Največja masa krogel (s svinčnim jedrom), s katerimi .222 Remington še dobro deluje, je 4 g (60 grs), včasih celo manj: 3,56 g. Monolitna krogla pa je daljša in je potreben hitrejši vrtež ali še krajša (lažja) krogla; tej zahtevi popolnoma ustreza 2,9 g krogla. Kljub temu tovarniški naboj v kalibru .222 Remington še vedno ustreza minimalnim zahtevam za odstrel srnjadi.

V kalibru .223 Remington so se odločili za dve teži lovskih krogel, saj je lovske puške v tem kalibru mogoče dobiti z zelo različnimi vrteži (od 1/8“ do 1/12“). Lažja 3,2 g (50 grs) krogla je namenjena predvsem za počasnejši vrtež (1/12“); takega imajo pri nas pogoste risanice **Crvena Zastava** v kalibru .223 Remington (t. i. »mini mauser«).

Medtem pa je težja 3,56 g (55 grs) krogla primerna za hitrejše vrteže (1/10 in hitrejše). Daljša, 3,56 g krogla ne bo ustrezno stabilizirana v vrtežu 1/12“, še manj v 1/14“, kar je pokazal tudi moj preizkus s to kroglo v kalibru .222 Remington.

Za svoj preizkus sem najprej prejel krogle v masah 2,9 g (45 grs) in 3,56 g (55 grs), kasneje pa še vzorce tovarniškega streliva (sliki 1 in 2).

Preizkus .222 Remington

Začel sem s preizkušanjem lahke, 2,9 g krogle v risanici Sako 85 Varmint, kalibra .222 Remington, s 60 cm cevjo in vrtežem 1/14“. S to dokaj natančno risanico je mogoče narediti skupino petih zadetkov

premera 0,7 cm, pri čemer pomaga tenak križ strelnega daljnogleda 6–24 x 50.

Polnil sem s smodniki Hodgdon BL-C(2), IMR4189, boljše rezultate pa sem dobil s smodnikom VihtaVuori N133, ki je moja prva izbira. Skupine zadetkov na 100 m s to kroglo – ročno napolnjene in v tovarniškem strelivu – so se gibale od 2,5 do 4 cm (povprečje 3 cm), kar je za

lovsko uporabo povsem dovolj. Streljal sem večkrat, tudi s pomočjo dobrega strelca **Gregorja Horžena** iz Lovske družine Dobrča, ki s to risanico zadene bolje kot jaz. Polnitve očitno niso bile idealne za mojo puško, drugi lovci pa poročajo o precej boljših rezultatih. Hitrost tovarniškega streliva je bila nekaj manjša od hitrosti, navedene na škatli streliva. Le-te so lično opremljene s potrebnimi informacijami (sliki 3 in 4).

Preizkus .223 Remington

Preizkus 3,6 g krogle in nato streliva Fox Ammunition s to kroglo sem opravljal z lovsko puško Tikka Hunter, kalibra .233 Remington, s kratko, 50 cm cevjo in hitrim vrtežem 1/8“, ki lahko stabilizira tudi težje krogle. Risanici Sako in Tikka imata odličen neposreden sprožilec in naprožilo.

Krogle Fox Classic hunter podjetja Fox Bullets, d. o. o., premera 5,6 mm (.224“)

Krogli Fox Classic hunter, mase 2,9 g in 3,6 g

Preizkus in meritve hitrosti s puško Sako, .222 Remington

Foto: Gregor Hodnik

Foto: Gregor Hodnik

.222Rem Fox Classic hunter bullet 2,9 g / 45 gr					
Distance	0 m	100 m	150 m	200 m	300 m
v (m/s)	1028 m/s	829 m/s	740 m/s	656 m/s	506 m/s

.223Rem Fox Classic hunter bullet 3,2 g / 50 gr					
Distance	0 m	100 m	150 m	200 m	300 m
v (m/s)	1015 m/s	828 m/s	744 m/s	665 m/s	522 m/s

.223Rem Fox Classic hunter bullet 3,6 g / 55 gr					
Distance	0 m	100 m	150 m	200 m	300 m
v (m/s)	970 m/s	798 m/s	720 m/s	646 m/s	513 m/s

Podatki o hitrosti tovarniškega streliva Fox Ammunition

Ker ima Tikkin strelni daljnogled (3–9 x 40) dokaj debel križ, nisem pričakoval dobrih skupin zadetkov. Zgodilo se je ravno nasprotno. Že moje prve polnitve s smodnikom N133 in 3,6 g kroglo Fox Classic hunter v nove tulce .223 Lapua match so dajale izvrstne zadetke, ki bi jih lahko izboljšal kvečjemu tanjši križ ali močnejša povečava. Tudi tovarniško strelivo Fox Ammunition v kalibru .223 je dalo podobno odlične rezultate. Zadnja skupina (slika 5) pa bi bila lahko najmanj za tretjino boljša, če me ne bi na polovici zmotil strelski kolega z običajnim vprašanjem: »Kaj pa to streljaš, ali sam polniš,

kako pa kaj nese?« Deset tovarniških nabojev sem dal lovskemu kolegu **Silvu Odarju**, ki ima natančno risanico ČZ 527 Varmint, s cevjo dolžine 61 cm in vrtežem oziroma vzponom navoja 1/9". Tudi on je dobil izvrstne rezultate (slika 6).

Zaključek

Slovensko lovsko kroglo Fox Classic hunter, s katero je napolnjeno strelivo Fox Ammunition, izdeluje **Andrej Janežič**, lastnik blagovne znamke **Fox Bullets**. To je monolitna krogla, izdelana iz bakrove zlitine z 10 % cinka (CuZn10). Lovska krogla Fox Classic hunter je po zunanosti in delovanju dokaj podobna krogli ABC, ki jo je zasnoval **France Avčič**, le da se Fox Classic hunter odpre v gobico in poveča na dvakratni premer. Krogla ohrani približno 97–98 % mase; če pa se del gobice odlomi, še vedno ohrani 85 % mase. Krogla Fox Classic hunter je dodobra preizkušena na divjadi po vsem svetu in prav vsakdo, ki ga poznam, hvali njeno natančnost.

Sama monolitna konstrukcija krogle je za dokaj hitre kalibre zelo primerna, saj krogle ob prodiranju zadržijo maso in ne razpadejo. Tako kljub majhni masi zagotavljajo ustrezno prebojnost in želen izstop krogle. Ker se ne drobijo, s svojimi drobci ne povzročajo podplutb, po katerih je .223 Remington (z mehкими drobečimi krogli) včasih znan. Tudi sam za lov srnjadi v svoji risanici .223 Remington uporabljam podobno monolitno kroglo in lahko pritrdim navedenim ugotovitvam.

Strelivo .222 Remington (2,9 g), .223 Remington (3,2 g) in .223 Remington (3,6 g) se je tako pridružilo široki paleti

Foto: Silvo Odar

Rezultat petih strelav na 100 m, ČZ 527 Varmint, .223 Remington

streliva podjetja Fox Bullets, d. o. o., z njihovo preizkušeno lovsko kroglo Fox Classic hunter, med katerega spada še strelivo v krogelnih kalibrih: .243 Winchester (5,2 g), 6,5 x 55 SE (6,5 g), 6,5 x 55 SE (8,0 g), .270 Winchester (8,4 g), 7 x 57 (8,4 g), 7 x 57 R (8,4 g), 7 x 64 (8,4 g), 7 x 65 R (8,4 g), .30-06 (9,7 g, 10,7 g in 11,7 g), .308 Winchester (8,4 g, 9,7 g in 10,7 g), .300 Winchester Magnum (11,7 g), 8 x 57 IS (10,4 g) in 9,3 x 62 (14,2 g).

Gregor Hodnik

Viri so na voljo pri avtorju.

Rezultat petih strelav na 100 m Tikka Hunter, .223 Remington

Foto: Gregor Hodnik

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: V tej državi se je trend zmanjševanja številčnosti poljskega zajca očitno umiril oziroma celo malenkostno obrnil navzgor. Štetja poljskih zajcev so pokazala, da spomladanska številčnost znaša 12,4 živali/100 ha, kar je v povprečju 0,6 živali več kot v letu 2018. V letu 2019 je neto prirastek (torej povečanje od spomladanske do jesenske številčnosti) znašal 15 %.

(Wild und Hund, 9/2020)

Nemčija: Na območju krajev Golzow, Gorgast, Dolgeln in Reitwein v zvezni deželi Brandenburg so očividci večkrat opazovali skupino okoli 50 ljudi, ki so s svojimi terenskimi vozili in tudi s pomočjo psov preganjali divjad, tudi visoko breje srne, kar čez drn in strm po travnikih in njivah. Lovci so se sicer povezali s policisti, vendar storilcev zaenkrat še niso uspeli identificirati in kaznovati.

(Wild und Hund, 9/2020)

Slovaška: Je ena izmed držav, kjer volkovi niso bili nikoli iztrebljeni in je njihova številčnost razmeroma velika. Po uradnih podatkih je bilo v tej državi med letoma 1968 in 2017 uplenjenih 4.089 volkov. Če pogledamo podrobneje po desetletjih, je bilo v obdobju 1968–1977 uplenjenih vsako leto povprečno 39 volkov, v obdobju 1978–1987 povprečno 71 volkov, v obdobju 1988–1997 povprečno 115 volkov, v obdobju 1998–2007 povprečno 93 volkov in v obdobju 2008–2017 povprečno 90 volkov. Podrobnejši podatki za zadnjih nekaj let kažejo, da je bilo v lovskem letu 2012/13 uplenjenih 150 volkov, 2013/14 27 volkov, 2014/15 56 volkov, 2015/16 23 volkov, 2016/17 48 volkov, 2017/18 40 volkov, 2018/19 31 volkov in v zadnjem lovskem letu 2019/20 39 volkov. Pri tem je treba zapisati, da odstrelne kvote, razen v letu 2012/13, ko je bila presežena, in v letu 2019/20, ko je bila izpolnjena 100 %, niso bile dosežene in da v zadnjih letih odstrel na skupnih lovih ni več dovoljen – dovoljen je le na posamičnem lovu in z uporabo ustreznega lovskega orožja (uporaba pasti za lov volkov je prepovedana od začetka 70. let minulega stoletja). Trenutno naj bi na Slovaškem po ocenah naravovarstvenikov živel od 400 do 600 volkov, po

Foto: Marjan Artnak

ocenah kmetijskega ministrstva in lovske zveze pa od 2.000 do 2.200 volkov. Kljub omenjenim dejstvom pa se je številčnost rastlinojede divjadi, podobno kot tudi drugod v srednjeevropskem prostoru, v omenjenih desetletjih izrazito povečevala.

(Wild und Hund, 9/2020)

Nemčija: Raziskovalci univerze iz Göttingena so ugotavljali genetsko pestrost srnjadi na otoku Fehmarn (površina 185 km²), kjer je sedanja populacija nastala iz vsega osmih živali, ki so jih na otok pripeljali lovci. Ugotovili so, da je populacija kljub navedenemu dejstvu genetsko zelo pestra, k čemur očitno pripomorejo občasne selitve posameznih živali preko vode s kopnega. Genetska podoba otoške populacije je sicer nekoliko drugačna od tiste s kopnega, vendar so razlike res majhne. Raziskovalci so še ugotovili, da naj ne bi bilo pomembne izgube genetske pestrosti v vsaj naslednjih 70 generacijah otoške srnjadi ob predpostavki, da bodo občasne selitve s kopnega še vedno mogoče.

(Wild und Hund, 9/2020)

Avstrija: Sodišče Evropske unije je odločilo, da je spomladanski lov slok (velikih ključnačev) na Spodnjem Štajerskem (Niederösterreich) v nasprotju s

ti. evropsko »ptičjo direktivo«, pri čemer so sledili predvsem argumentu, da je sloka selivska (migratorna) vrsta, ki prezimuje na območju Sredozemlja. Deželna lovska zveza Spodnje Štajerske je nad odločitvijo razočarana, saj so prepričani, da je populacija stabilna in se celo rahlo povečuje.

(Jagen Weltweit internet)

Romunija: V tej državi se številčnost rjavih medvedov še naprej povečuje, v povezavi s tem pa se večja število konfliktov, med drugim tudi napadov medveda na ljudi. V letu 2019 je bilo zabeleženih 50 takih napadov, osem ljudi je pri tem umrlo. Več kot 70 medvedov je bilo žrtev trkov z vozili, škoda v kmetijstvu in živinoreji pa je bila v letih 2017 in 2018 vsakič ocenjena na 1,2 milijona evrov. Reden odstrel medvedov še vedno ni dovoljen, je pa od leta 2017 naprej vsako leto izdana odstrelna kvota za 140 živali pod posebnimi pogoji, ki pa zaradi zapletenosti ni bila uresničena. Po zadnjih podatkih naj bi v Romuniji živelo celo 8.300 rjavih medvedov.

(Jagen Weltweit internet)

Poljska: Močan izbruh afriške prašičje kuge v tej državi, kjer je bila številčnost divjih prašičev velika, je v praksi prinesel številne težave, tudi za lovce. Odstrel

na območjih, kjer je afriška prašičja kuga že prisotna (»rdeča območja«), seveda poteka, ni pa dovoljena prodaja uplenjenih divjih prašičev zunaj tega območja. Na tamkajšnjem območju je cena mesa padla na nekaj centov/kg, pa še pri tem se pojavljajo številne težave. Uplenjeni divji prašiči morajo do potrditve diagnoze veterinarskih organov viseti v hladilnici, kar pa včasih traja tudi 14 dni. Številni prašiči tako niso več primerni za uporabo in jih je treba neškodljivo uničiti, kar pa uplenitelja (oziroma lovsko organizacijo) stane do 150 evrov, ki jih ne dobi povrnjenih. Zadeva je torej v nasprotju s ciljem zmanjšanja številnosti, saj se številni lovci zaradi navedenega ne odločajo več za odstrel. To pomeni tudi bistveno večje tveganje za prenos bolezni na reje domačih prašičev in v sosednjo Nemčijo, kar Nemci pričakujejo s strahom. Najbližji potrjeni primeri okužbe z afriško prašičjo kugo so od nemške meje oddaljeni manj kot 10 km. V zvezni deželi Brandenburg so tako postavili kar 128 km dolgo ograjo z električnim pastirjem, ki pa, kot je znano, nikakor ne zagotavlja popolne neprehodnosti za divje prašiče.

(Jagen Weltweit internet)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Vas je ležala med hribi. Triindvajset hiš, razmetanih daleč naokrog po gozdnatih pobočjih, je imelo svojo cerkvico, gostilno in šolo, v katero je hodilo devet otrok. Včasih, pred sto leti, je bilo otrok še za dva razreda.

Učiteljica Vlasta, ki se je konec avgusta naselila v kraju, je mislila, da je prišla na konec sveta. Zaradi težav, ki jih je pustila za seboj, si lepšega kraja za nov začetek ni mogla zamisliti. Stara je bila 34 let. Poleti ji je nepremičninski agent ponudil v nakup starejšo hišo. Kupila jo je in njeno notranjost je sama takoj prebelila. Tri hiše so si stale blizu skupaj: njena, gostilna in zapuščena

snovjo. V premišljevanju, kaj mora še pripraviti za pouk, je skoraj spregledala odcep. Pritisnila je na zavoro in še ujela most čez potok. Prvi trije kilometri z ostrimi zavoji so bili vrezani v srmo travnato pobočje. V bukovem gozdu se je cesta nekoliko položila. Žarometi so daleč naprej razgaljali črno temo in odkrivali debele sive bukve, ki so bežale mimo. V soju svetlobe jo je razveselila lisica s košatim repom, ki se je v hipu zasukala in se prihuļeno izgubila v temo. Zadnji kilometer pred domom je cesta peljala čez grbinast travnik. Otroci so ji povedali, da je takšen travnik ustvaril ledenik.

Že od daleč je opazila, da je pred gostilno parkiranih veliko avtomobilov.

zadela kap. Tega si niti najmanj ni želela, saj se je dobro vživela v kraj. Ljudje v teh hribih so ji bili všeč. Stopila je nekaj korakov naprej. Hotela je videti, katera žival jo je tako prestrašila. Teme se je že privadila. Na prtljažniku vozila je zagledala velikega divjega prašiča z velikim rilcem. Iz spodnje čeljusti stamu kakor dve zaviti turški sablji gledala velika bela čekana. Stresla se je ob misli, da se je na enega izmed njiju malo prej zataknila s krilom. Otroci so ji že en teden pripovedovali, kje vse so divji prašiči razrili travnik. Zdaj se ni čudila, da se je ob tem lovskem blagru, ki je odrešil vso vas, zbralo skupaj toliko ljudi. Z lažjim korakom je stopila proti gostilni. Preden je vstopila, si je popra-

SLAVKO PREZELJ

Pesek v čevlju

hiša, ki jo je za svoje gozdne delavce med obema velikima vojnama naredil lesni trgovec. Šola je stala ob cesti, pol kilometra naprej.

Oktober je prinesel prve hladnejše dni. V hišo je skozi stara okna polzel mraz. »Brrrr,« se je stresla Vlasta, ko je zjutraj zlezla iz postelje. Vzidan štedilnik z bakrenim kotličkom za vodo je bil, čeprav je zvečer na ogenj naložila še nekaj polen, že mrzel. »Če bo šlo tako naprej, bom pozimi še zmrznila,« je pomislila.

Popoldan se je odpeljala v dolino. »Ta električna peč vam bo takoj segrela prostor,« ji je rekel trgovec. Brez odlaganja jo je kupila. Z mislijo, da je v hiši ne bo več zeblo, se je odpeljala še do zdravstvenega doma. Pri okulistu se je zamudila dlje, kot je mislila. »Nekoliko se vam je poslabšal vid. Več časa boste morali preživeti v naravi,« je v mislih ponovila okulistove besede, ko je spet sedla v avto. Toliko zelene narave, kot je je bilo sedaj okoli nje, v življenju še ni imela. Dodobra se je že stemnilo. Nič rada ni vozila v temi. Bala se je nasproti vozečih avtomobilov, ki so ji z žarometi jemali vid. »Učiteljica, moj stric je včeraj z avtom zbil košuto,« se je spomnila besed učenca Jerneja. Takoj je upočasnila vožnjo. Prvič je učila otroke prvega, drugega in tretjega razreda skupaj. Potrebovala je nekaj časa, da se je privadila takšnemu načinu dela, da so bili vsi otroci hkrati zaposleni z učno

Ob cesti sta stala tudi dva traktorja. Zmignila je z rameni, ker ni vedela, kakšen dogodek je že sredi tedna privabil skupaj toliko ljudi. Počasi je zapeljala mimo. Ko je hotela zaviti k svoji hiši, je zagledala, da je nekdo na dovozu na njeno dvorišče vzvratno parkiral terensko vozilo. Takoj je pomislila, da bo nekomu v gostilni morala povedati, naj umakne avto z njenega dvorišča. V gostilno v dveh mesecih, odkar je živela tu, še ni vstopila.

Učiteljica Vlasta je bila čedna ženska. Očala s črnimi okvirji so pristajala njenemu obrazu. Kostonjeve lase je imela na zatilju spete v strogo figo. Prižgala je vse štiri smernike, globoko vzdihnila in izstopila iz avta. Terensko vozilo je stalo v temi. »Le zakaj ga je nekdo zapeljal prav k meni?« se je spraševala. Pogledala je skozi šipo in se pomaknila še k zadnjemu delu vozila, ko je začutila, da se ji je krilo v nekaj zataknilo. Z roko je segla navzdol. Zadela je v nekaj vlažnega. Hitro je odmaknila roko in si popravila očala. Kar je videla, se ji je zdelo kot nekakšna črna kosmata vreča. Sklonila se je in glavo povsem približala. Vanjo se je zazrlo dvojce okroglih otopelih očesc. Zakričala je in se optekla nazaj. Noge so jo komaj zadržale, da ni padla. Prestrašila se je tako zelo, da je razbijajoče srce začutila v grlu. Sunkovito je začela hlastati za zrakom. Počasi se ji je začela vračati življenjska moč. Pomislila je, da bi jo prav lahko

vila jakno in krilo. »Lovci imajo odličen vid in občutek za lepoto,« je pomislila, ko je odprla vrata gostilne. Mladi natararici je povedala, zakaj je prišla. »Povedat jim grem. Divjega prašiča so ustrelili! Sedem let je star. Težak je 170 kilogramov. Pravijo, da bo mogoče celo zlata medalja.« Učiteljica Vlasta ji je narejeno odobravajoče prikimala. »Zlata medalja,« je tiho ponovila in pomislila: »Potem ni nič čudnega, da sem se ga tako prestrašila!«

»Ne vem, ali so me kaj slišali,« je rekla natararica, ko je prišla nazaj. »Najbolje bo, da jim kar sami poveste, zakaj ste prišli.« Vlasta je globoko vdihnila in odšla mimo točilnega pulta. Ustavila se je med vrati velike gostinske sobe, v kateri je vrvelo od govorjenja.

»Dober večer!« je pozdravila. Videla je obraze razgretih veselih mož, mladih in starejših. Moških je bilo za najmanj tri hribovske vasi. Vsi so se ji zdeli tako srečni, rdečih lic in nasmejanih ust, da bolj blaženih moških še ni videla v življenju. Velik lesteneč iz jelenjih rogov z rumeno sijočimi žarnicami je visel izpod stropa ter osvetljeval kozarce z rdečim vinom in velike lesene pladnje, na katerih je bilo še nekaj koščkov temno rdeče salame, sira in kumaric. Učiteljica Vlasta je pogoltnila slino. V trebuhu ji je neprijetno zakrutilo. Z dlanjo je močno pritisnila na trebuh in veselo še enkrat pozdravila:

»Dober večer!« Ker moški tudi tokrat niso niti trenili, je za hip pomislila, da bi bilo najbolje, da bi se spremenila v košuto. Ko je zasukala glavo, je ob vratih na steni zagledala tri stikala. V trenutku jo je prešinila pregrešna misel. Roka se ji je sprožila sama od sebe.

»Nooo,« so presenečeno v en glas zapeli moški z različno visokimi glasovi, ko jih je zajela tema. Nastala je ubijajoča tišina, v katero je stenska ura odklenkala deseto uro. »Luuuč!« je takoj za tem prostor napolnil rohneč glas. Učiteljico Vlasto je kar pritisnilo na podboj vrat. Pomislila je, da ima tako mogočen glas lahko samo moški, ki je ustrelil velikega divjega prašiča. Takoj je vedela, da tega bojevitega lovca že ne bo prosila, naj divjega prašiča, ki bo mogoče celo dobil zlato medaljo, umakne z njenega dvorišča. Kakor srna se je zasukala na petah in odhitela iz gostilne.

Terensko vozilo je ostalo na njenem dvorišču še pozno v noč. Zaspali ni mogla. Večkrat je vstala in odšla do okna. Videla je luno, ki je priplavala na nebo. V njenem siju je razločno videla, kako sta se čekana divjega prašiča začela spreminjati v belo zlato.

učiteljica, so si usta pokrili z rokami in komaj zadrževali smeh.

Po pouku je nekdo potrkal na priprta vrata. Bila je kuharica Ivanka. »Zunaj vas nekdo čaka,« je uslužno rekla.

»Želite?« je rekla učiteljica Vlasta, ko je stopila na šolski prag. Mlad čeden moški z daljšimi brki, ki so se mu vihale preko usten, je stal pred njo kot svečenik. – »Dober dan,« je pozdravil in ji podal roko. »Blaž.« – »Vlasta,« je rekla in mu segla v roko. – »Včeraj zvečer sem vas videl v gostilni med vrati. Ko je ugasnila luč, vas ni bilo več. Natararica mi je pozneje povedala, zakaj ste prišli. Prišel sem se vam opravičit,« je rekel in ji pogledal naravnost v oči. – Prikimala mu je in rekla: »Hvala. Torej ste vi avto z divjim prašičem zapeljali na moje dvorišče?« – Odkimal je in rekel:

»Ne.« – Zmignila je z rameni.

»In čemu potem vaše opravičilo?« – Zavzdihnil je. »Vem, da ste tu nova učiteljica. Včeraj zvečer je bila v vaši hiši tema. Sklepal sem, da ste že šli spat. Lovskemu gostu, ki

je ustrelil divjega prašiča, sem rekel, da lahko

avto zapelje na vaše dvorišče.

Če sem vam zaradi te moje predrznosti kaj dolžan, mi povejte.«

ji je prikimal. »To je bila Johova hiša. Vse življenje je bil lovec. Poznal je gozd in gore tod okrog kot le malokdo. Živel je z njimi. Za vsako kozjo stezico je vedel. Gamse je imel vse preštete. Moj učitelj je bil. Deset let je že, kar ga ni več. Enaindevetdeset jih je dočakal. Hišo je podedovala njegova nečakinja. Malokrat je prišla sem gor.« Za trenutek se je zamislil in jo pogledal v oči. »Enkrat, preden bo padel prvi sneg, se bom oglasil pri vas. Pogledala bova, kaj bova storila s trofejami,« ji je rekel in ji ponudil roko. Čutila je, da je njeno roko za hipec dlje zadržal v svoji. Gledala je za njim, ko je odhajal. Bil je že dobrih petnajst metrov stran, ko se je nenadoma obrnil in ji zaklaval: »Še nekaj vam moram reči!« V trenutku se je zavedala, da je videti kot zaljubljena šolarica, ki zre toliko časa za svojim fantom, dokler ga ne zmanjka za bregom. Rdečica ji je stopila na obraz. S hitrimi koraki je prišel do nje. »Konec tedna grem na gamsa. S seboj vas vzamem, če želite. Pokažem vam, kje je lovil Joh. Čez dva dni pridem mimo, da mi poveste, kako ste se odločili.«

Ne da bi še kaj rekel, se je obrnil in odšel. Ni si več upala gledati za njim. Hitro je stopila nazaj v šolo. Srce ji je hitreje bilo. Takšnega moškega še ni imela priložnosti srečati. »Okoli štirideset let mora imeti,« je hitro pomislila. Njena trdna odločenost, da dolgo ne bo nobenemu moškemu pustila, da bi ji prišel blizu, se je v tem trenutku začela krhati.

Kuharici Ivanki je droben nasmešek preletel obraz. »V teh hribih je težko živeti čisto sam v stari hiši,« je pomislila, ko je v loncu z vodo stresla fižol za naslednji dan.

Učiteljici Vlasti se pot iz šole do doma še nikoli ni zdelo tako lepa. Ves čas se ji je v misli pritikal Blaž, ki je imel brke, kakršne ima le malokateri moški v njegovih letih. »Nekaj posebnega je,« je pomislila. Takoj ji je bil všeč. Spomnila se je besed stare mame, ki ji je, ko je bila še majhna, večkrat rekla, da ji bo ob bolečem grlu pomagal Blažev žegen. Ni si upala pomisliti, kakšen žegen bo dobila, če bo z njim odšla na gamsa. »Nekaj je moral začutiti na meni, da me je takoj povabil,« je pomislila. Krave, ki so se pasle na grbinastem travniku, kjer je bilo še nekaj šopaste porumenele trave, so jo čudno gledale. »Muuu,« se je oglasila vodnica in zamahnila z glavo, da se je oglasil njen zvonec.

V trenutku so ji v spomin privrele nočne sanje. Šla je po široki zeleni dolini, kjer je bilo mnogo krav. Moški, ki

Narisal: Igor Pčulin

Podružnično šolo so imeli učenci zelo radi. Učiteljice Vlaste so se takoj privadili, ker je dobro učila in jih je znala tudi pohvaliti. Radi so imeli tudi kuharico Ivanko, ki jim je odlično kuhala. Otroci so takoj, ko so zjutraj prišli v razred, učiteljici povedali, da so lovci zvečer na Laznah ustrelili velikega divjega prašiča. Ko jih je zatem vprašala, kdo izmed njih bo postal lovec, so roke vsem poletele v zrak. Fantje, vseh je bilo pet, so se začeli smejati, ko so videli, da so roko vzdignila tudi dekleta. Ko so videli, da je roko vzdignila tudi

– »V redu je,« je odvrnila. »Nič mi niste dolžni, samo vprašala bi vas rada, ali ste vi tudi lovec.« – »Sem,« ji je s ponosom odgovoril. – »Mogoče mi boste lahko pri nečem pomagali,« je tiho rekla Vlasta. Radovedno jo je pogledal. »V hiši, ki sem jo kupila, je bilo polno lovskih trofejev. Ko sem to videla, sem pomislila, da sem prišla v prirodoslovni muzej.« Videla je, kako se je nasmehnil. »Ko sem pleskala stene, sem trofeje odstranila. Zdaj jih imam v dveh kartonskih škatlah in ne vem, kaj naj storim z njimi.« – Blaž

jih je čuval, ji je rekel: »Kolikor krav boš v eni uri spravila skozi lesu v ogradi, toliko bo tvojih.« Ona je stopila k ogradi in iz nje odstranila eno lato za drugo. Zatem so vse krave odšle za njo. Moški jo je dohitel in ji rekel: »Ker si mi odpeljala vse krave, te bom poročil.« Vlasta je zdaj vedela, da moški iz sanj ni mogel biti nihče drug kot Blaž. V trenutku jo je preblislila misel, da bo vse trofeje obesila nazaj na stene. S hitrimi koraki je odšla proti domu. Hiša jo je pričakala v soncu. Vrata je pustila na stečaj odprta, da se je svetloba razlila po praznih stenah. Prav na hitro se je preoblekla. Razdrla je figo na zatilju, da so se ji dolgi kostanjevi

je prebrala na deščici, na kateri se ji je zdelo, da so pritrjeni najmočnejši in največji gamsji roglji. Umazano vodo je že nekajkrat zamenjala, preden se je lotila čiščenja treh jelenjih rogovij.

Zunaj se je že mračilo. Prižgala je luč. Preden se je lotila kanje, ruševca z močnimi rdečimi obrvmi in velikega orla, je z mehko krtačo dodobra skrtačila kuno. Čiščenje ptic ji je vzelo ogromno časa. Ko je orlu s krpo obrisala še zadnja dolga peresa na perutih, je zaživel pred njo, kot da je pravkar priletel do nje z visoke pečine. Dvignila ga je visoko v zrak in se z njim zavrtela po kuhinji. »To sem naredila za Blaža,« si je rekla. Oddahnila se je, ko je šla z

je ob taki misli. Z vžigalicami je hitro prižgala svečo, ki jo je imela na mizi. »Pojdi, duša, nazaj tja, od koder si prišla. Amen,« je hitro rekla in sedla na stol. Začutila je, kako je izčrpana. »Na zrak moram,« je pomislila. Ko je stopila na hišni prag, je zadrhtela od mraza. V gostilni čez cesto je v majhnih oknih gorela luč. Neskončno si je zaželela ljudi in pogovora z njimi.

»Dober večer,« je pozdravila. Pri mizi, nedaleč od točilnega pulta, so sedeli štirje moški. – »K nam prisedite, učiteljica,« je takoj zaslišala vesel vabeč glas. Nasmešek ji je zaigral na ustnicah. Prisedla je k njim. »Boste vino?« je vprašal tisti, ki jo je prvi povabil. Prikimala je. »Lucija, prinesi še en kozarec!« je zaklical natakariči. – »Na zdravje!« je rekla, ko je trknila z vsemi štirimi. – »Ta tukaj je Lojze. Najstarejši je. Dve kosi ima zapisani v letih, sedeminsedemdeset jih ima. To so najbolj nevarna leta za moške, ker Matilda hodi naokrog z dvema kosama. Dve leti manj od njega jih imam jaz. Matevž sem. Tadva tukaj sta še nekaj let mlajša, Jože in Boris,« je rekel in s ponosom dodal: »Vsi smo lovci.« – »Vlasta,« je rekla in jim ponudila roko. Takšnih močnih stiskov rok še ni doživela. – »Ko smo že mislili, da bo Johova bajta klavarno propadla, ste jo rešili vi. Joh je bil res dober človek in dober lovec,« je rekel Matevž. – »In da veste, kakšen strelec je bil. Na tristo metrov je zadel gamsa,« je dodal Boris. – »Tako dober strelec med lovci je, roko na srce, zdaj samo še Javorski Blaž,« je rekel Lojze in z dlanjo rahlo udaril po mizi. – »Kako bi šele streljal, če bi imel pri sebi še žensko,« je dodal še Jože. – »Zamerile so se mu. Od taktat, ko bi se že skoraj oženil, ne pogleda nobene več,« je pripomnil Boris. Ko je Vlasta slišala, kaj so rekli o Blažu, je vsa zadrhtela. Čakala je, da bo še kaj slišala o njem, vendar njegovega imena niso več omenjali. – »Poslušajte,« je rekel Matevž. »Na hitro vam povem, kako je tale naš Jože že pred leti doživel bližnje srečanje z divjo svinjo.« – »Daj no ...« je rekel Jože. – »Skupni lov smo imeli tam na Kraguljevi frati. Divji prašiči so bili notri. Naenkrat je počilo. Od daleč se je slišalo lomstenje. Jože jo je, ne da bi pomislil, kaj ga čaka, ubral v goste podrast, zaraslo z majhnimi smrečicami. Vam povem, ko sem na lastne oči videl, kako sta Jože in puška zletela v zrak, sem pomislil, da je z njim konec. Najmanj tri metre visoko sta šla. K sreči je bila v smrečju svinja; če bi bil divji prašič, bi se drugače končalo. No, Jože, ali je bilo tako?«

lasje vsuli na ramena. V trenutku je izginila strogost njenega obraza. Izpod lesenih stopnic v veži, ki so vodile na podstrešje, je v kuhinjo zvlekla veliki kartonski škatli. Iz kamre, kjer še ni imela nič urejeno, je prinesla še tri jelenja rogovja, kuno, kanjo, ruševca in orla z razpetimi krili. Kar stresla se je, ko je videla vse zaprašene, v sivo pajčevino odete trofeje. V škaf je nalila toplo vodo s kisom. »Če hočem, da me bo poročil, moram to narediti,« se je zasmejala svojemu dovtipu. Z vlažno krpo se je najprej spopadla s srnjačjimi rogovji. Krpa se ji je neprestano zatikala. S sivih lobanj je toliko časa spirala umazanijo, dokler se na njih ni spet pokazala bela barva. Pri čiščenju zadnjih strani deščic je bila previdna, da ni zbrisala s svinčnikom zapisanega imena kraja in datuma, ki ju je zapisal Joh. Pri gamsjih rogljih, ki jih je bilo več kot srnjačjih, ji je krpa lepše polzela. »Na plazu pod Lanežem, 23. oktober 1968,«

očmi prek vseh očiščenih trofej. V hiši je poiskala žeblje in kladivo. Pomislila je, da je to kladivo v roki držal tudi Joh. Počutila se je, da je tudi ona postala del njega. Ko je zabijala žeblje, je nekajkrat udarila tudi mimo. »Auuu,« je javnila, ko je zabijala žebelj za kuno nad vrati v veži. Tudi srnjaki in gamsi so zasedli stene v veži, trije jeleni so zagospodarili na steni v hiši nasproti krušne peči. Tri stare slike, dve z lovskim motivom, je obesila v vežo, tretjo, na kateri je bila naslikana skupina moških v izpranih oblekah, ki so boski stali na kamnih v reki, je obesila v kuhinjo. Ni si mogla misliti, kaj naj bi slika predstavljala.

Naenkrat se ji je zazdelo, kot da je v veži zaslišala moški glas. Zdrznila se je. Nikogar ni bilo. Večkrat je že slišala pripovedovati ljudi, da duše mrtvih v kakšnem pomembnem trenutku pridejo nazaj na obisk. Pomislila je, da si je Joh prišel ogledat svoje trofeje. Stresla se

Jože je samo prikimal. – »Iti bom morala,« jim je rekla Vlasta. – »Samo to morate še slišati. Tista slika, ki jo imate v hiši, ko moški stojijo na kamnih v reki ...« – »Ja,« je z zanimanjem rekla Vlasta. – »Joh je bil ruski vojni ujetnik v drugi svetovni vojni. Ker Rusov ni pretirano ubogal, so mu namenili bridko smrt, njemu in drugim. To je bilo v jeseni leta 1944. Na skali v mrzli reki bi moral stati toliko časa, dokler se ne bi zmrznjen prekucnil v vodo, ki bi ga potem odnesla po vsej Rusiji. Čez reko je bila narejena velika baraka, da obsojeni na gotovo smrt niso bili vsem na očeh. Joh je večkrat povedal, da ga je smrti rešil Drago Križnar, doma nekje z Gorenjskega, ki je bil za tolmača v taborišču. On je Rusom rekel, da Joh strelja bolje kot vsi Rusi. In tako je tudi bilo. Preizkusili so ga. S petimi strelji točno v tarčo se je Joh rešil. Večkrat je potem, ko smo sedeli prav za to mizo, kjer sedimo zdaj, povedal, da je vsakič, ko je pomeril, pomislil, da strelja na starega gamsa v Mlinarjevih stenah in je potem vsakič tudi zadel.«

»Nesite jim še liter vina,« je naročila natararici, ko je odhajala iz gostilne. Vlasti je bila všeč njihova preprosta govorica. Nobene vzvišenosti ni bilo med njimi. Bila jih je ena sama dobrotljivost. Nebo je bilo posuto z belimi mežikajočimi zvezdami. Ko je stopila v hišo, je sveča še gorela. Pogledala je sliko z Johom in odkimala z glavo. Ko se je spravila pod odejo in se umirila, je zaslišala Joževe besede: »Kako bi šele streljal, če bi imel žensko.« – »Imel jo bo,« je pomislila in v trenutku zaspala.

»Dobro jutro,« so pozdravljali otroci, ko so nekateri še malce krmežljavi vstopali v razred. Imela je navado, da je vsakemu segla v roko. Rada je imela teh devet otrok. Bili so drugačni kot otroci v mestu. Govorili so tudi drugačne besede in izreke kot njihovi vrstniki v mestu. »To me bo še v grob spravilo,« je rekel devetletni Jan, ko mu je nekajkrat ponagajalo ravnilo. Tega v mestu ne bi nikoli slišala.

Ko je potrkalo po vratih, tok, tok, so se vsi zazrli vanjo. »Naprej,« je odločno rekla. Med vrati je zagledala Blaža. Za trenutek ji je zastal dih. Ponoči ji ni dal spati. – »Dobro jutro,« je pozdravil. – »Dobro jutro,« so odzdravili otroci. Učiteljica Vlasta se je na hitro znašla; bila je na svojem terenu. – »Otroci, ali je kdo od vas že kdaj videl gamsa?« je vprašala. – Nihče ni dvignil roke. »Pri nas doma imamo na steni samo gamsovo glavo in roglje,« je rekla Manca. – »Lepo. Otroci, povedati vam moram, da me je lovec Blaž povabil na lov na

gamsa, da vam bom potem lahko kaj povedala o tem. Mislite, da je prav, da grem z njim?« – V en glas so zaklicali: »Ja!« – »Prav, potem bom šla,« je rekla in namignila Blažu, da je odšel iz razreda. – »Vreme se bo spremenilo, mlaj bo,« ji je rekel, ko je stopila do njega. »Jutri greva. Okrog pol petih zjutraj pridem po vas z avtom. Toplo se oblecite.« – Ko je že odhajal od nje, ni mogla ostati tiho: »Vse trofeje sem očistila in jih obesila nazaj na stene!« Obrnil se je in prvič je videla, da mu je čez obraz hušknila vedrina.

»Ujela sem, da greste jutri na lov,« ji je rekla kuharica Ivanka. »Doma imam oblačila, ki vam bodo tam zgoraj prav prišla. Oglasite se pri meni doma.« – »Bom,« ji je hvaležno rekla Vlasta.

Vso noč se je prebujala. Kuharica Ivanka jo je kar naprej budila iz spanja: »Ničesar ga ne sprašujte. Lov je lov. Tam ni prostora za druge stvari. Vse vam bo povedal sam, ko bo čas za to. Dobro ga poznam. Njegova teta sem.« Zaspala je šele proti jutru. Ko je zabrnela ura, sprva ni vedela, kje je. Ura je bila pol štirih. Čez eno uro je bila pripravljena. Čevlje, kapo in rokavice je imela svoje, vse drugo je dobila pri Ivanki: volnene zelene nogavice, karirasto srajco iz bombaža, debelo jopico, površnik in zeleno krilo, ki ji je segalo do kolen. »Šla bom v krilu. Hlače naj nosijo moški, ženske moramo ostati ženske,« je rekla. V Ivankin zeleni nahrbtnik je strpala še dodatno srajco in majico. V termovko je nalila vroč šipkov čaj. Stopila je iz hiše na prag. Pogledala je v kot oglje črn svod neba, na katerem so utripale svetle zvezde. Nikoli v življenju jih še ni videla toliko. Mrzel veter je pihal okoli vogala hiše. Iz nahrbtnika je vzela belo volneno kapo in si jo nadela na glavo. Daleč stran je soj žarometov vse bližje prebadal temo. Začela je drhteti, ko je avto ritensko zapeljal na njeno dvorišče. Spomnila se je na divjega prašiča. Odprla je vrata avtomobila. »Dobro jutro,« je pozdravila. Odzdravil ji je. Kmalu je začutila, da je prižgal gretje za njen sedež. Nasmehnila se je. – »Precej visoko se bova zapeljala. Do jutranjega svita bova morala priti nad gozdno mejo,« ji je rekel.

Z asfaltne ceste sta po dveh kilometrih zavila levo v strm makadamski klanec. »Ničesar ga ne sprašujte,« se je spomnila Ivankinih besed. Ostala je tiho. Nova gozdna cesta se je z ostrimi klanci strmo vzpenjala vse višje in višje. Ponekod ob cesti so bili veliki kupi naloženih hlodov.

»Prispela sva,« je končno rekel, ko

je ustavil avto na ravnem delu ob skalnatem gozdnem robu. »Na višini 1200 metrov sva. Od tu naprej bova šla peš. Predlagam, da se začneva tikati. Prišla bova v skalnat svet in tam ni prostora za vikanje.« – »Prav,« je zašepetala in stopila iz avta. Tema je bila le za malenkost manj črna kot v dolini. Začutila je, kako ji je mraz stopil na lica. Blaž sprva ni vedel, ali vidi prav ali ne, ko je Vlasto zagledal oblečeno v krilo. Nič ni rekel, ker je vedel, da imajo učiteljice svoj prav in da jih je včasih nemogoče prepričati o čem drugem.

»Nič ne vidim,« mu je rekla vsa nebojglena. Brez besed jo je prijel za roko. Hodila je ob njem kot izgubljen otrok. Steza v bukovem gozdu je bila dovolj široka za oba. Globoka tišina je vela od prebujajočih se debel. Tema je začela bledeti. Iz gozda sta stopila na opustel pašnik. Tedaj ji je spustil roko. Nad njima so se začele odkrivati travnate strmine. Prosojna sinjina je začela objemati skalnato goro s posameznimi temnimi macesni.

»Zgoraj, nad temi travnatimi pragovi, bova videla gamse,« ji je rekel. Med mokrimi travami se je ozka steza vila navzgor. Hodila je za njim, pobožno in upajoče. Na hitro je kdaj pa kdaj pogledal nazaj. Lepšega prizora od tega, kako ženstveno v krilu hodi za njim, si ni mogel zamisliti. Nežna modrina na nebu s svetlečimi dolgimi lisami prosojnih tančic se je vse bolj krepila. Izza grebena se je k njima začela razlivati zlata sončna svetloba. Tiho in svečano ju je pobožala po obrazu. Blaž se je ustavil. Vlasta je obstala za njim in globoko vdihnila gorski zrak. »Pila bom,« je rekla. Daleč pod njima so zažareli macesni. Blaž je s pogledom pretaknil vse sive skalne police in rušnate travnate robove, ki so se grezili v prepadne strmine. – »Na ono stran bova šla. Po melišču se bova vzpela na greben,« ji je rekel. Šla sta pod visoko mrzlo steno in v nekaj zavojih sta se vzpela po zbitem drobirju skal in peska do skalnega žleba. Tam jo je spet prijel za roko. Pustila mu je. Na vrhu se je pritisnil k tlom in ji namignil, naj se primakne k njemu. Ležala sta drug ob drugem. Čutila je, kako njegova noga od strani pritiska na njeno. Ni se upala premakniti. Pred njima se je odprl svet skalnih pečin, ruševja, trav na skalnih balkonih in ozkih žlebov, ki so se končali z dolgimi melišči. Pod stenami, daleč naprej, je Blaž ugledal črne silhuete gamsov. Pogledal je Vlasto in ji z roko pokazal v dalj. Vprašujoče ga je pogledala. »Ne vidim jih,« je zašepetala. Iz nahrbtnika je vzela daljnogled in ji ga izročil. Tedaj jih je imela čisto pred seboj. Mirno so se pas-

li. Trije so imeli še majhne roglje. Kar drhtela je od vznemirjenja. »Sedemnajst jih je,« mu je zašepetala. « – »Proti njim bova šla. Spustila se bova z grebena in se pomaknila toliko nižje na stezo, da naju ne bodo zaznali. Pol ure imava še do njih,« ji je rekel in ji zadovoljno pokimal. Po kratkem žlebu sta se spustila na melišče, ki se je daleč spodaj končevalo z velikim balvanom. Blaž se je spuščal hitreje kot ona. Ni ga upala poklicati, naj jo počaka, ko je začutila, da jo je nekaj začelo zbadati v stopalo. Počakala je, sedla na skalnat drobir in si začela odvezovati čevljev. Blaž se je obrnil. Videl jo je sedeti na tleh z obrnjenim čevljevem v roki, iz katerega je nekaj stresala. Nasmehnil se je, ko je videl, kako ji je krilo zlezlo visoko nad kolena. Umaknil je pogled in se ozrl na vršni greben gore. Ostrmel je, kot bi ga zadelo. Visoko zgoraj je stal star čokat gams z velikimi črnimi roglji. »Samotar,« je pomislil Blaž. Počasi je snel puško z ramena in previdno pokleknil na eno koleno v grušč. Puško je nameril navzgor. Za hip je videl Vlasto, kako je z dlanmi pokrila ušesa in komolce porinila med kolena. Gams se ni premaknil. Videti je bil kot slika, ki jo lahko naslika samo božji slikar. Blaž se je umiril, nastavil križec gamsu za pleče, prenehal dihati in upognil

odotno rekel: »Gamsa sem streljal. Ne vem, kaj se je zgodilo. Za njim moram. Dobro uro hoda je do tja gor. Tukaj me lahko počakaš.« – »S teboj bom šla,« mu je odločno rekla. Prikimal ji je. Steza je peljala po melišču pod dolgim sivim ostenjem. Na sedlu je zavila na grebensko pot. Niti besede nista spregovorila. Sonce ju je že grelo v hrbet, ko sta se začela vzpenjati. Nekaj rušja je bilo ob poti. Blaža je gnalo navzgor. Težko mu je sledila. Proti vrhu je zaostala za njim. »Tukaj, na tej skali je bil,« ji je rekel, ko je vsa zadihana stopila na vršni greben. Bil je povsem osupel, ko na nastrelu ni našel niti kapljice krvi. Severna stran je preko skalnih polic padala na melišča daleč spodaj. »Kam je le šel?« se je spraševal

je lahko videl na melišče, ki se je grezilo v dno gore. Težo telesa je prevesil na eno samo nogo. Vedel je, da tako ne bo mogel zdržati dolgo. Z eno roko se je prijel za skalo, z drugo je držal daljnogled. Ko je preiskal dno melišča, se mu je iz prsi izvil globok vzdih. Njegov črni samotar je ležal tam spodaj tik ob stezi, po kateri sta šla zjutraj navzgor. V njem je zavela sladkost, kakršne že dolgo ni občutil. Vedel je, da vse to občuti zaradi nje. »Zdaj, ko sem našel tvojega gamsa, te bom poročil,« je zaslišala besede nekje v sebi. Zadržela je in ga gledala, kako neskončno srečen prihaja k njej. Ničesar ji ni rekel, ko je stopil do nje. Z močnimi rokami jo je vso prižehl nase. Na obrazu je začutila, kako so jo po licu pobožali njegovi brki. Dolgo je ni izpustil.

prst. Rezek pok je udaril v prostrano tišino. Odmev se je odbil od sten in se porazgubil v dalj. Blaž ni mogel verjeti svojim očem, ko je videl, kako gams mirno odhaja po grebenu. Kmalu ga ni več videl. Sveto je bil prepričan, da ga je zadel.

»Pesek sem imela v čevlju,« mu je opravičujoče rekla Vlasta, ko se je spustila do njega. – Prikimal ji je in

in mrzlično pregledoval vsenaokrog. Nič ji ni rekel, ko je stopil na krušljiv skrajni rob. Stisnilo jo je v prsih, ko je videla, kako mu je zdrsnilo na pesku. Prijel se je za skalo in se pritisnil ob njo. Ob njej si je našel toliko prostora, da je imel trdna tla pod nogami. Dvignil je daljnogled. Zaplate skrotovičenega ruševja pred njim so mu zastirale razgled. Nekoliko se je še pomaknil naprej, da

Na ponedeljkovo jutro je učiteljica Vlasta prišla v razred z lasmi, spetimi v konjski rep. Stroga zvita figa ji ni bila več všeč. Otroci so jo takoj vprašali, ali ji je Blaž pokazal gamsa. Z nasmehom jim je prikimala. »Učiteljica, moj oče je rekel, da so v tem času gamsi najlepši,« je rekla Manca. – »Moj oče pa je rekel, da zdaj v gorah že diši po snegu,« je rekel Matic.

Impresija lovca

AJDA OSTERMAN

zelen mah
cvetoče drevje
sončni žarki skozi krošnje

vonj smole
dišeča perla
aroma gozdne zemlje

šumenje listja
ptičje petje
pokanje vejic pod nogami

mati narava
dobro delo
občutek pripadnosti

Narisal: Igor Pčulin

Igor Pčulin
P

Upravljanje s populacijami zavarovanih vrst – kako naprej?

Lovska zveza Slovenije (LZS) glede na odločitev Ustavnega sodišča Republike Slovenije (več o tem v naslednjem članku) pričakuje, da bo Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) na podlagi ugotovitev strokovne skupine čim prej dolgoročno uredilo upravljanje s populacijami zavarovanih vrst.

V Sloveniji je upravljanje s populacijami zavarovanih vrst (predvsem zveri) in nekaterih vrst divjadi (na primer jelenjadi) zadnje čase zgolj in predvsem predmet politike in političnih strasti. LZS si želi, da bi se upravljanje vrnilo v roke stroke. Dejstvo pa je, da se ob vseh zaščitnih ukrepih ne bomo mogli izogniti aktivnemu upravljanju tudi pri zvereh, kar v praksi tudi odstrel.

Trenutno je odvzem zveri mogoč na podlagi izrednih odločb MOP, kar v praksi redno poteka. Cilj je uravnoteženje populacije na nosilno zmogljivost kompleksnega (naravnega in družbenega) okolja. Ali če povemo enostav-

neje: letos bo za odstrel treba načrtovati kakšno košuto manj, da bodo zveri imele dovolj hrane in je

ker gre za kompleksne stvari in je za dolgoročno preživetje medveda in volka nujno treba doseči visoko

pomembnega vpliva na te odločitve in lahko le pričakujemo, da bomo vrnili oziroma uveljavili kodeks stro-

Foto: Marjan Artnik

V Sloveniji je upravljanje s populacijami zavarovanih vrst (predvsem zveri) in nekaterih vrst divjadi (na primer jelenjadi) zadnje čase zgolj in predvsem predmet politike in političnih strasti. LZS si želi, da bi se upravljanje vrnilo v roke stroke.

ne bodo iskale s plenjenjem ovac (in tudi goveda, konj) na pašnikih.

S tem ne želimo poenostavljati,

raven sobivanja lokalnega prebivalstva, na primer takšno, kot smo jo dosegli pri risu. Žal lovci nimamo

kovnega upravljanja s populacijami prostoživečih živali v Sloveniji.

Lovska zveza Slovenije

Interventni zakon za odstrel medvedov in volkov na kolenih

Razveljavilo ga je Ustavno sodišče Republike Slovenije.

Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije, št. U-I-194/19 se glasi:

Zakon o interventnem odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (Ursus arctos) in volka (Canis

lupus) iz narave (Uradni list RS, št. 43/19) se razveljavi.

Po desetih mesecih je luč sveta ugledala odločba Ustavnega sodišča, s katero je naše najvišje sodišče razveljavilo interventni zakon za odstrel medvedov in vol-

kov, ki ga je sprejel Državni zbor. Z argumenti je sodišče okrcalo nedopusten poseg zakonodajne in izvršilne veje v sodno vejo oblasti z interventnim zakonom. Slednji je bil kljub nasprotovanju civilne družbe sprejet na pobudo Vlade

po politično medijsko obarvani kampanji zoper zveri.

Pravno-informacijski center nevladnih organizacij Ljubljana in Društvo za ohranjanje naravne dediščine Slovenije sta lani na Ustavno sodišče vložili zahtevo za presojo *Zakona o interventnem odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos L.*) in volka (*Canis lupus L.*) iz narave (ZIOMVN)*, ki ga je sprejel **Državni zbor** 20. junija lani. Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti 9. aprila letos odločilo, da se razveljavi sporni interventni zakon. Potrdili so se očitki, da zakon poleg ustavnega načela delitve oblasti krši tudi evropsko *Habitatno direktivo*, ker je v nasprotju s 3. členom *Ustave Republike Slovenije*. Ta ustavna določba določa, da zakonodajna in izvršilna veja oblasti nimata

Foto: Pixabay

Po desetih mesecih je luč sveta ugledala odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije, s katero je naše najvišje sodišče razveljavilo interventni zakon za odstrel medvedov in volkov, ki ga je sprejel Državni zbor.

pravice posegati v sodno vejo oblasti.

Interventni zakon¹ je zaobšel temeljno načelo delitve oblasti na tri veje (drugi odstavek 3. člena Ustave RS). Namesto, da bi pobudnikoma omogočil uveljavitev svojih pravic po redni sodni poti (tretjem stebru oblasti), je z obvodom zaobšel pravno pot in tako preprečil, da bi bilo pobudnikoma zagotovljeno sodno varstvo.

Bojan Avbar

¹ Interventni zakon je preprečil, da bi lahko sodna veja oblasti navedenima pobudnikoma s svojimi zakonitimi pristojnostmi zagotovila pravno varstvo po 157. členu Ustave v povezavi s tretjim odstavkom 9. člena Aarhuške konvencije, ki jo je ratificirala Slovenija z *Zakonom o ratifikaciji Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (MKDIOZ)*.

Teoretični del lovskega izpita 2020

Ob koncu februarja nas je vse presenetil pojav novega koronavirusa in v marcu smo zaradi razglašene epidemije COVID-19 prekinili predavanja za kandidate, ki imajo pogoje za opravljanje teoretičnega dela lovskega izpita. Ministrica dr. **Aleksandra Pivec** z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je 4. marca 2020 podpisala *Sklep o imenovanju komisij LZS za opravljanje lovskega izpita (Sklep) v skladu s 61. členom Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1)* in 5. členom *Pravilnika o pogojih za opravljanje lovskega izpita in obliki dokazil o opravljenem lovskem izpitu (Pravilnik)*. V *Sklepu* ni določen rok, do kdaj je treba opraviti izpite. *Pravilnik* v 5. členu tudi določa, kje lahko kandidat opravlja izpit pred komisijo oziroma mesto tečaja prepušča kandidatu in njegovi izbiri. Kandidati za opravljanje lovskega izpita opravljajo teoretični in praktični del izpita pred tričlanskimi izpitnimi komisijami, ki jih imenuje minister, pristojen za lovstvo. Podrobnejša navodila za izvajanje praktičnega in teoretičnega dela lovskega izpita in vodenje evidenc predpiše **Lovska zveza Slovenije (LZS)** v sodelovanju z **Zavodom za gozdove Slovenije** v okviru javnega pooblastila za organiziranje lovskih izpitov. Žal specifične situacije, kako izobraževati v času epidemije *Navodila za izvajanje praktičnega in teoretičnega dela lovskega izpita ter vodenje evidenc (Navodila)* ne predpisujejo.

Sprva je bilo med kandidati za lovce veliko zanimanja za nadaljevanje tečaja, vendar je uplahnilo s širjenjem okužb. Veliko je bilo neznanega in ob vseh tveganjih je bilo modro prekiniti s tečaji in počakati, saj imamo dovolj časa do poletja ali celo pozneje, da opravimo tečaje, zato ni bilo nobenega razloga za hitenje. Vmes smo tudi na LZS delo prilagodili in začeli sklicevati sestanke po videokonferencah. Ko smo imeli videokonferenco oziroma sestanek s komisijami LZS, so vse dobile napotek, naj svoje delo prilagodijo razmeram in vzpostavijo delovanje organov in komisij LZS v spremenjenih razmerah. Začetne težave pri pripravi opreme, uporabi aplikacij in kamer so bile odpravljene in komisije so začele delovati. Navajeni smo, da veliko dela opravimo prek telefonov in e-pošte. Videokonferenca pa je

dogodek, ki omogoči viden pogovor in spremljanje sogovornika.

Določene območne zveze so že opravile tečaje, v nekaterih tečaj še poteka, del se jih je odločil, da bodo še počakali iz izobraževanja. Zato je dobila komisija za izobraževanje namig, naj pripravi usmeritve za izobraževanje. Ker komisija ni podala predloga oziroma je menila, da mora navodila podati MKGP, sama izobraževanja pa so že potekala, ni bilo časa za dogovarjanje in iskanje mnenja med komisijami, kdo je za kaj pristojen. Menim, da lahko LZS sama tolmači navodila ministrstva. Poleg tega izvajamo javno pooblastilo za organiziranje lovskih izpitov in LZS mora letos izvesti in ponuditi možnost izobraževanja in izpita vsem kandidatom za lovce v razumnem roku. Kot odgovorna oseba za izvajanje navedenih javnih pooblastil pa ničesar ne bom

prepuštil naključju oziroma po domače – čakanju na boljše čase.

Pravilnik prepušča kandidatu izbiro, da se sam odloči, kje se bo udeležil predavanja oziroma videopredavanja. Seveda pravilnik ne ločuje med predavanji in videopredavanji, vendar je, kot sem navedel, izbira udeležbe na predavanju prepuščena kandidatu. Če ponudimo več oblik predavanja, seveda ko je to mogoče tudi s fizično prisotnostjo, smo opravili svojo nalogo. Pomembno je, da se kandidat lahko sam odloči, ali bo lahko oziroma znal obiskovati videopredavanja.

Navodila v 8. členu določajo, da kandidat za lovski izpit **svobodno** izbira mesto udeležbe na tečaju za teoretični del izpita. Tečaje

Foto: Pixabay

V nekaterih območnih lovskih zvezah so se letos zaradi epidemije COVID-19 odločili izpeljati del tečaja za lovske pripravnike na daljavo s pomočjo različnih programov, primernih za računalnike, tablice in pametne telefone.

Popravek

V majski številki revije Lovce ste lahko na straneh 245 in 246 prebrali kratko novico o izpustu risa Katalina iz prilagoditvene obore. V prispevku smo povzeli informacije o izpustu, ki je bil 31. marca na Snežniku, poleg tega pa se je v prispevek prikradel tudi prvoaprilski škrat. Po izpustu, 1. aprila, so partnerji projektne skupine LIFE Lynx objavili šaliv prispevek o vrnitvi risa skupaj z risinjo v prilagoditveno oboro, kar pa ni res. Ris se v oboro ni vrnil, ampak se je odpravil proti jugu, čez Brkine na Hrvaško ter se nato vrnil v Slovenijo. Za napako v prispevku se opravičujemo, Katalinu pa želimo, da bi zares čim prej našel kakšno risinjo.

Uredništvo

Preglednica: Podatki o stanju glede teoretičnega dela lovskega izpita 2020 (podatki so z začetka maja – 4. maj 2020)

Usposobljena članica	Predavanja	Izpiti
ZLD BELE KRAJINE	Letos še niso začeli s tečajem.	
BRKINSKO KRAŠKA ZLD	Pred uvedbo izolacije so izvedli deset predavanj in štiri delne izpite. Načrtujejo nadaljevanje s pomočjo aplikacije Zoom.	Če ne bo sprememb situacije, načrtujejo zaključek tečaja na daljavo v kombinaciji s pisnim in ustnim preverjanjem.
ZLD GORENJSKE	Manjkajo jim le še tri predavanja in zaključni izpit. Izvedli so tudi sprotne preverjanja. Po uvedbi izolacije niso nadaljevali z izobraževanjem.	Tečaj nameravajo zaključiti v klasični obliki, razen če bo izolacija trajala predolgo. V takem primeru se bodo odločili na podlagi izkušenj drugih ZLD.
ZLD GORICA	Videokonferenca – Cisco Weber, gradivo so slušateljem poslali po e-pošti ali v fizični obliki.	Zaključne izpite v ustni obliki načrtujejo prek videokonference sredi maja.
LZ GORNJE POSOČJE	Pred izolacijo so izvedli 20 predavanj in 18 preverjanj. Po izolaciji izobraževanja niso nadaljevali.	»Z izvedbo tako pomembnega dela, ki oblikuje bodoče odgovorne lovce, se počaka do možnosti izvedbe v klasični obliki predavanj in preverjanj. Le preko osebnega stika je mogoče v solovcu zbuditi zavest o pomembnosti našega delovanja v naravi in njenega varovanja.«
ZLD IDRJA	Letos ne bo tečaja.	
ZLD KOČEVJE	Letos ne bo tečaja.	
LZ KOPER	Prek videokonference se kandidati niso mogli udeležiti. Po e-pošti so prejeli gradivo. Delna sprotne preverjanja na enak način.	Izpiti v klasični ustni obliki bodo predvidoma 28. maja.
KOROŠKA LZ	Izvedli prvih 14 predavanj. Nato je proces izobraževanja obstal.	Po sprostitev omejitev bodo izpiti v klasični izvedbi ob upoštevanju priporočil (maske ...).
ZLD LJUBLJANA	Pred uvedbo izolacije so izvedli 18 predavanj in sedem preverjanj. Ostala so jim še tri predavanja, ki so potekala prek videokonference (Cisco Webex).	Za izpite in učenje na daljavo so uporabili odprto kodno orodje Moodle, ki je nameščeno na strežniku ZLD Ljubljana. Zaključni izpit bodo izvedli na daljavo, o obliki (pisni, ustni) se bodo še odločili.
LZ MARIBOR	Pred uvedbo izolacije so imeli 14 predavanj in 13 delnih izpitov, nato so izobraževanja ustavili, tečajnikom pa elektronsko posredovali gradivo.	Preostalih šest izpitov bo pisnih na sedežu LZ Maribor. Predvidenih je več izpitnih rokov – da bodo tečajnike razdelili na manjše skupine. Obvezna bo uporaba zaščitnih sredstev. Enako bo z zaključnim izpitom.
ZLD NOTRANJSKA	Izobraževanje skupaj s Postojnsko-Bistriško ZLD	
ZLD NOVO MESTO	Pred uvedbo izolacije so imeli skoraj vsa predavanja (razen treh) in polovico delnih izpitov.	Po sprostitev omejitev bodo pripravili izpite v klasični izvedbi.
ZLD POSAVJE	Pred uvedbo izolacije so izvedli vsa predavanja in osem delnih izpitov.	Po sprostitev omejitev bodo izpiti v klasični izvedbi ob upoštevanju priporočil (maske ...).
POSTOJNSKO-BISTRISKA ZLD	Vsa predavanja in vsa delna preverjanja so bila končana pred začetkom izolacije.	Ker vsi tečajniki niso imeli možnosti videokonference, so bili izpiti 18. aprila prek e-pošte. Čas reševanja testa je bil omejen.
ZLD PREKMURJE	Pred uvedbo izolacije so izvedli vsa predavanja, manjkajo jim le tri delna preverjanja.	Po sprostitev omejitev bodo izpiti v klasični izvedbi ob upoštevanju priporočil (maske ...).
ZLD PRLEKIJE	Izobraževanje skupaj z ZLD Prekmurje	
ZLD PTUJ - ORMOŽ	Do izbruha epidemije so že končali s predavanji, ostalo je le še preverjanje znanja. Tudi to težavo so uspešno rešili.	Izpiti s pomočjo ustnega preverjanja znanja, s pomočjo videokonferenc in testiranj na daljavo. Ob pridobljenih izkušnjah so tečaj tudi zaključili z zaključnim izpitom prek videokonference 18. aprila.
SAVINJSKO-KOZJANSKA ZLD	Pred uvedbo izolacije sta bili dve predavanji in eno delno preverjanje.	Tečaja ne nameravajo nadaljevati s pomočjo videokonferenc.
ZLD ZASAVJA	Pred uvedbo izolacije je bilo 20 od 22 predavanj. Na daljavo sta bili preostali predavanji.	Načrtujejo ustne izpite na daljavo (Cisco Webex, Messenger, Skype, Viber – kar bo pripravnikom dostopno).

Vir: LZS

raziše LZS glede na število prijav po posameznih območjih. Nedvoumno iz določbe 8. člena izhaja namen, da se je pri sprejemanju pravilnika, ki ga sprejel **Upravni odbor LZS**, želelo doseči, da se bo kandidat lahko brez pritiskov odločil, kje bo obiskoval teoretični del izpita. Verjetno v tem delu niti ni treba spremeniti določbe. Videopredavanje je le ena izmed oblik predavanj. Najbrž pa bo treba poenotiti prakso in doseči enake standarde pri delu vseh izpitnih komisij. *Navodila* dajejo izpitni komisiji veliko svobode in izbiro oblik preizkusa, kar lahko privede do neenakega preizkusa znanja kandidatov, česar pri drugih oblikah izobraževanja ne poznamo.

Da bi bili učinkoviti in da bi se izognili dodatnim oviram pri delu, sem 24. aprila 2020 zaprosil MKGP za razlago. **Direktorat za gozdarstvo in lovstvo** nam je še isti dan odgovoril z dokumentom

Priporočila LZS pri izvedbi izobraževanj in izpitov. Dokument je objavljen na članski spletni strani LZS. Napotki so bili jasni, in sicer:

- da se v času razglasitve epidemije izvede predavanja, ki jih kot javno pooblastilo izvaja LZS v skladu s tretjim odstavkom 22. člena *ZDLov-1*, na daljavo z uporabo videokonference, ki se snema in tudi shrani za večkratni ogled;
- da se v času epidemije kandidatom omogoči opravljanje lovskočuvajskega izpita in lovskega izpita s pomočjo videokonference ob prisotnosti zapisničarja, ki naredi kratko zabeležbo o poteku izpita.

Priporočljivo je tudi snemanje konference, na kateri se opravlja izpit.

Navodila v 14. členu določajo način preverjanja kandidatov za lovski izpit. Način izborejo predavatelji in člani izpitne komisije po **lastnem preudarku, ki mora biti znan pred začetkom predavanj.**

Pri tem se lahko zatakne, če komisije, ki jih imenuje ministrica, pri videopreverjanju znanja ali predavanjih, ne bi želele sodelovati oziroma izberejo drug način, ki pa ga onemogočajo predpisi, ki prepovedujejo poučevanje, zbiranje itn. Prav tako se lahko kandidat odloči, da ne bo opravljal izpita na tak način in bo počakal na drug tečaj, predavanja, izpit ...

Z 18. majem so se vrnili v šole dijaki zaključnih letnikov. Pričakovati je, da bo ob upoštevanju varne razdalje mogoče organizirati tudi druge aktivnosti in izvedbo lovskih izpitov. Ker pa smo na LZS zavezani k izvajanju javnega pooblastila, ga bomo tudi uresničili. Kot določajo navodila v 8. členu, bodo kandidati za lovski izpit izbirali mesto udeležbe na tečaju za teoretični del izpita. Lahko se kandidati odločijo, da letos ne bodo opravljali izpita, morajo pa ga opraviti v treh letih od vstopa v lovsko družino.

Interventni zakon sicer določa, da za čas razglašene epidemije roki ne tečejo, temu smiselno moramo podaljšati tudi ta rok. Tečaje bo razpisala LZS glede na število prijav po posameznih območjih, če bo dovolj kandidatov. Zato bomo čakali, da se končajo obstoječi razpisani tečaji. Na dveh območjih letos ne poteka tečaj, ker je bilo premalo kandidatov. Dve območji sta že zaključili z izpiti (podatek na začetku maja ob oddaji prispevka) oziroma z izobraževanjem na daljavo, pri štirih so v maju nadaljevali s tečajem na daljavo in si zadali, da bodo verjetno končali do junija. V **Strokovni službi LZS** so pripravili *preglednico* s podatki, kakšno je bilo stanje na začetku maja (4. maj 2020). Večina območnih lovskih zvez uporablja sistem učenja iz šolstva, državne uprave. Je pa strokovna usposobljenost po območjih različna; le ena izpitna komisija uporablja program *Moodle*,

ki vključuje natančno spremljanje tečajnika in omogoča celo izvedbo e-testov ob sočasnem videonadzoru. Pomembno je, da na enem strežniku že imamo celovit zbir e-gradiv in vse potrebne e-teste s tehnično podporo. Zanimivo je

spremljati predavatelje, ki sicer izobražujejo na različnih območjih. Pred nami je naloga, kako poenotiti znanje, zato bo sredi poletja oziroma ob zaključku videoizobraževanja posvet, na katerem bomo predstavili izkušnje,

potem pa bo treba motivirati najboljše za vzpostavitev celovitega sistema izobraževanja in testiranja na daljavo. Upam, da bomo izkušnje uporabili pri izpeljavi predavanja za lovske čuvaje z uporabo videokonference.

A zaenkrat nas čaka še nekaj dela za obstoječe razpisane tečaje. Na LZS bomo sredi junija preverili, koliko je še kandidatov (območij), ki izpolnjujejo pogoje in želijo opravljati teoretični del izpita.

Mag. Lado Bradáč

ZLD Ptuj - Ormož bogatejša za 20 novih lovcev

Zagotovo to ni edini prispevek, ki se nanaša na ukrepe za preprečevanje okužbe z novim koronavirusom, ki vpliva ne samo na lovstvo, ampak na vse dogajanje, v katerega smo vključeni kot ljudje. Zaradi virusa so nekatere stvari v življenju zastale, obstale, bojim se, da ne bo kaj propadlo. Spremenil se je in se bo še način našega življenja. Ali bo virus dolgoročno vplival tudi na staro lovsko navado ob pozdravu s stiskom roke? Lahko, da bo. Japonci se ne rokujejo, ampak se priklanjajo, nekateri narodi se objemajo, poljubljajo ipd. Ali bo vse to postavljeno na glavo?

Vpliv epidemije COVID-19, ki jo je sprožil novi koronavirus, je v lovstvu tudi na področju izobraževanja lovskih pripravnikov. Generacija 2020 si bo to zagotovo zapomnila, najbrž pa tudi vsi organizatorji lovskih izpitov. Teoretični del izobraževanja za lovske pripravnike je ponekod zastal sredi predavanj ali pred preverjanjem znanja, zagotovo pa pred zaključnimi izpiti.

Pri izvedbi teoretičnega dela lovskega izpita v okviru **Zveze lovskih družin (ZLD) Ptuj - Ormož** so se začeli ukrepi v povezavi s preprečevanjem možnosti okužbe z novim koronavirusom po vseh predavanjih, v času preverjanja znanja pripravnikov. Pripravniki naše ptujsko-ormoške generacije so imeli že ob začetku predavanja izdelan celoten urnik, tudi z datumi preverjanja znanja po vsebinskih sklopih in tudi datum zaključnega izpita. Postavilo se je preprosto vprašanje: »Kako naprej?« Nismo zastali, povprašali smo za soglasje pripravnikov, ali se strinjajo s preverjanjem znanja na daljavo, in sicer prek videokonference, in izpolnjevanjem testov v elektronski obliki. Ni ga bilo junaka, ki bi nasprotoval takšnemu predlogu. Konec koncev smo poslušali priporočila pristojnega ministrstva za šolstvo, da se oblike izobraževanja, preverjanja znanja izvedejo na daljavo. Tudi sicer je treba vedeti, da se predavanja, preverjanje znanja in zagovori

zaključnih del že nekaj let izvajajo na daljavo. Res je, da gre v večini primerov za fakultete, v sedanjem času epidemije pa tudi na ravni osnovnih šol. Pregledali smo predpise s področja lovstva glede izobraževanja, pa ni nikjer izrecne določbe, ki bi prepovedovala predvideni način. Lotili smo se zadeve in jo tudi izvedli. Naj na kratko navedem, kako.

Dva vsebinska sklopa smo

so pripravniki dobili na predavnih oziroma so v literaturi, ki jo imamo na spletnem portalu, dostopnem pripravnikom in lovskim družinam. Literaturo, dostopno na posebnem portalu, vsako leto dopolnjujemo in ažuriramo pred vsakim začetkom teoretičnega dela lovskega izpita.

Težava je nastala, ko smo prišli do vsebinskih sklopov, kjer predavatelji niso bili uspešni pri

smo promovirali na naših spletnih straneh, **Radio Prlek** je prenašal intervju, nov način je bil zanimiv tudi za oddajo **Dober pogled**, več objav pa je bilo tudi na Facebook profilih posameznikov. In kakšen je bil odziv? Različen. Nekaterim se je zdelo normalno, da smo nadaljevali začeto delo z drugačnimi metodami, kot so bile običajne doslej. Nekateri so pokazali popolnoma odklonilen odnos. Jaz pa vendarle menim, da je treba način lovskega izobraževanja generalno spraviti v korak s časom. Tudi jaz bom nekoč prenehal s svojimi aktivnostmi in jih prepuštil mlajšim. Z veseljem jim bom pomagal, vendar pa v osnovi občudoval njihovo delo in napredna razmišljanja. Če imamo sedaj za izgovor, da pripravniki niso v stanju slediti takim trendom, se zagotovo motimo. Tu moramo najprej narediti ločnico, kdo je tisti, ki sodobni tehnologiji ne sledi. Tudi jaz nisem več med najboljšimi v atletiki, pa sem nekoč bil zelo visoko tako v teku, suvanju krogle, skoku v daljino z mesta, bil med povprečnimi ali dobrimi na tatamiju in podobno. Zdaj moram biti previden, ko stopim čez stopnico. Leta prinesejo svoje, ne samo fizično, ampak tudi tam zgoraj, pod lasmi ali pa pod plešo.

V prihodnosti bo izobraževanje v lovstvu precej na daljavo, tako tudi izpiti. Za nove načine bodo potrebni manjši stroški. Odprle se bodo tudi boljše možnosti za tiste, ki želijo postati lovec, pa na predavanja ne morejo, ker nekateri še vedno zahtevajo 100-odstotno prisotnost na predavanjih (na fakulteti predavanja niso obvezna, razen vaj). Sam se novih načinov veselim in ne iščem tisoč in enega razloga, da se kaj ne bi spremenilo.

Komisija naše območne lovske zveze je svoje poslanstvo odlično opravila ob sodelovanju kandidatov. Tako smo v roku zaključili izobraževanje in na našem območju pridobili 20 novih lovcev, med njimi so kar štiri lovke. Čestitke kandidatom in zahvala članom komisije in vsem, ki ste in boste še takšen način podpirali in razvijali v prihodnosti.

Dr. Srečko Felix Kropce

Foto: Zaslonska slika

ZLD Ptuj - Ormož je na daljavo pridobila 20 novih lovcev, med njimi kar štiri lovke.

opravili s pomočjo videokonference. Ob poplavi programov za videokonference smo se odločili za program *Webex*, ki je dostopen na spletni povezavi <https://www.webex.com/downloads.html>. Na spletni strani ponujajo brezplačno in tudi plačljivo različico. Odločili smo se za brezplačno, ki omogoča prisotnost do sto udeležencev hkrati, delitev dokumentov in podobno. Začetna skrb, da vsi pripravniki tega ne bodo zmogli, je bila odveč. Kot bi trenil, so si naložili in uporabljali program z vseh mogočih naprav (računalnik, tablica, pametni telefon). Pri tem je imel največ dela strokovni tajnik **Matej Španinger**, ki je bil v bistvu *tipka F1* ali *help* (ang. pomoč) pri namestitvi ter poznejši komunikaciji in skrbi, da je vse delovalo.

V času ustnega preverjanja znanja so bili vsi pripravniki na konferenci in vključeni od začetka do konca izpitov. Lahko rečem, da je bila čas trajanja izpitov še ura ali dve dodatnega ponavljanja in učenja. Vsak izpraševalec je skrbel, da je konkretno vprašanje postavil samo enkrat. Vprašanja

uporabi videokonference. To za nas ni bila težava, temveč izziv. Tudi take izkušnje smo povzeli iz vsakodnevnega dela posameznih fakultet, torej pisne dele izpita prek računalnika na daljavo. Sestavili smo dve vrsti testov z vsemi varnostnimi segmenti (časovna omejenost vprašanj, sistem nadzora ...). Pri prvem načinu smo uporabili možnosti, ki jih ponuja namenski program *IKA*, dostopen na povezavi <https://www.ika.si/>. Pri drugem načinu smo uporabili program *Forms* v *Office 365*. Podrobnosti o posameznih možnostih na tem mestu ne bom opisoval.

Zaključni izpit smo opravili 18. aprila 2020 med 8. in 12. uro s pomočjo videokonference. Ne glede na to, da je bil po mnenju nekaterih »robotski izpit«, je zadeva potekala čudovito. Trije člani komisije in pripravniki, ki so bili prisotni od začetka do konca. Bili smo prvi. Podelitev pa bo, ko bo, še toliko bolj vesela, čeprav je že tudi zdaj potekala virtualno. Zelo zanimiv pristop, hvalevreden.

Svojo novičko in način opravljanja zaključnega lovskega izpita

ZLD Prekmurje darovala zaščitne maske Splošni bolnišnici Murska Sobota

V četrtek, 7. maja 2020, je delegacija Zveze lovskih družin (ZLD) Prekmurje, ki so jo sestavljali predsednik ZLD Prekmurje **Ludvik Rituper** ter člana Upravnega odbora ZLD Prekmurje **Anton Bensa** in dr. **Arpad Köveš**, obiskala vodstvo Splošne bolnišnice Murska Sobota v Rakičanu. Murskosoboški bolnišnici je prekmurska območna lovska zveza podarila 900 zaščitnih mask (500 navadnih trislojnih medicinskih

Foto: Danijela Skledar
Delegacija ZLD Prekmurje na obisku v Splošni bolnišnici Murska Sobota

mask in 400 zaščitnih mask KN95/FFP2).

Predstavnike ZLD Prekmurje je sprejelo vodstvo bolnišnice, in sicer direktor **Bojan Korošec**, dr. med.,

spec. int., strokovni direktor prim. asist. **Daniel Grabar**, dr. med., spec. anest. z rean., ter pomočnik direktorja za poslovne zadeve **Marjan Maček**, univ. dipl. ekon.

Dr. Arpad Köveš

70 let LD Gornja Radgona

Dobro leto je, kar so v Lovski družini (LD) Gornja Radgona proslavili 70 let delovanja. Letos se veselijo že 71 let skrbi za divjaki in naravo.

so podelili tudi številna odlikovanja in priznanja.

Kronologijo dogajanja in trenutno stanje v LD Gornja Radgona je pod nekakšnim nenapisanim geslom *Ne levo, ne desno, enotni v isto smer – naprej za živali in naravno okolje* podrobno predsta-

hovih političnih ali katerih drugih nazorov.

»Kdor je vnet lovec, nam je dobrodošel in naj kaže to ali ono politično barvo. Mi poznamo samo eno barvo – to je zeleno – barvo svojih lovišč. Temu načelu razumevanja in delovanja lovstva, ki ga je zapisal pred več kot sto leti dr. Ivan Lavrenčič, se trudimo slediti še danes. Tisočletja je lov kot vseobsegajoča oblika življenja s skrivnostjo obdajal človeško vest in zavest. Brez razmišljanja o lovski tradiciji in razmerju med nagonom ubijanja in ljubezni do vsega živega ne bomo razumeli tistega novega, kar naj oblikuje lovca sedanjosti in prihodnosti. Pravi lovec je po nagnjenju čuvar narave; kar vzame, naj ji tudi vrača,« je dejal Kolarič, ki je na kratko predstavil tudi začetke organiziranega lovstva na Slovenskem, ki segajo več kot 120 let v preteklost.

Najstarejši lovski klub na severovzhodu države je bil **Klub Križevci pri Ljutomeru**, katerega ustanovitev je bila daljnega leta 1898. Slovenski lovci sedanjega

časa štejejo kot začetek lovske organiziranosti čas takoj po drugi svetovni vojni. V tem času je nastala in se pravno formalno registrirala večina lovskih družin, med njimi tudi LD Gornja Radgona. Ljubitelji lovstva, lovci zakupniki iz predvojnih časov, so se začeli povezovati in združevati v manjše skupine, vodili so postopke za pridobitev orožja in ustanavljali lovska društva. Zato sta takoj po vojni na radgonskem območju poleg LD Gornja Radgona nastali še **LD Črešnjevci** in **LD Stogovci**. LD Radgona je uradno začela z delom 3. decembra 1949, ko so trije odborniki in deset na listini navedenih članov vložili zahtevek za registracijo oziroma ustanovitev. Ministrstvo za notranje zadeve je 29. aprila 1950 dovolilo delovanje LD Radgona s sedežem v Gornji Radgoni.

Takrat je lovska družina delovala na območju Gornje Radgone, Apač, Spodnje Ščavnice, Lutverce in Nasove. Območje je bilo za takratne razmere preveliko in ga ni bilo mogoče v celoti kakovostno

Vse foto: Ošte Bokal
Slovesnost se je začela s prihodom praporščakov.

V navzočnosti številnih gostov so 1. junija 2019 obeležili svoj okrogli jubilej. Dogodka so se udeležili predstavniki sosednjih in prijateljskih lovskih družin, lokalne skupnosti, vinogradniki, kmetje, sponzorji, sosedje lovskega doma, občani in drugi. Nekaj več kot 50 članov in članic LD Gornja Radgona so pozdravili tudi ugledni gostje: predsednik Zveze lovskih družin (ZLD) **Prlekije Gorazd Kuhar**, predsednik ZLD Prekmurje **Ludvik Rituper** in župan Občine Gornja Radgona **Stanislav Rojko**, ki je mimogrede tudi sam lovec.

Slovesnost se je začela s prihodom praporščakov, ki so jih spremljali **Prleški lovski rogisti** iz Križevcev in **Tamburaši Kulturnega društva Peter Dajanko** iz Črešnjevcev. Ob lepem lovskem domu v Hercegovščaku

vil starešina lovske družine **Milan Kolarič**. Izrazil je zadovoljstvo in ponos nad prehojeno potjo ter optimizem za prihodnost. »LD Gornja Radgona lahko ob tem visokem jubileju s ponosom in zadovoljstvom zre v preteklost. V teh letih smo pridno delali in ustvarjali, žrtvovali ogromno prostega časa, da danes lahko s ponosom gledamo na naše dosežke. Tukaj zbrani smo prav vsi, ki smo dolžni skrbeti za naravo, da zberemo moči in poglobimo zavest k okrepitvi varstva in spoštovanja do prelepe in čudovite narave, saj smo lovci in tudi lastniki zemljišč naravovarstveniki, naša dolžnost pa je, da ohranimo vse tisto, kar nam podarja narava,« je v uvodu dejal Kolarič in dodal, kako v njihovi lovski družini ne poznajo politike, temveč je društvo odprto vsakemu lovcu in ne preiskuje nji-

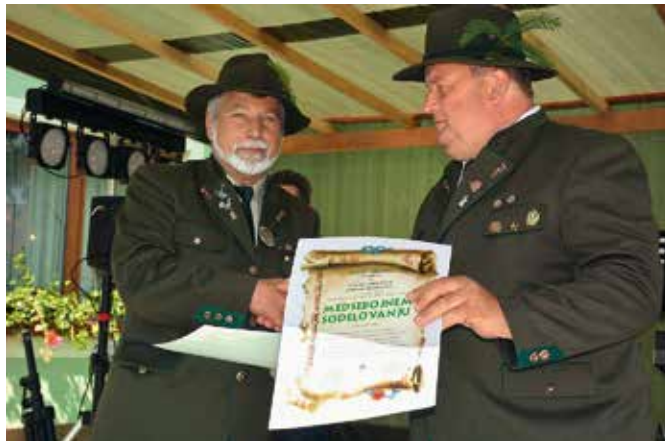
V navzočnosti številnih gostov je nekaj več kot 50 članov in članic LD Gornja Radgona 1. junija 2019 obeležilo svoj okrogli jubilej. Dogodka so se udeležili predstavniki sosednjih in prijateljskih lovskih družin, lokalne skupnosti, vinogradniki, kmetje, sponzorji, sosedje lovskega doma, občani in drugi.

Starešina LD Gornja Radgona Milan Kolarič je povedal, da je njihova lovska družina odprta za vse.

obvladovati. Na občnem zboru 2. januarja 1953 je bila zato sprejeta pobuda o delitvi lovske družine na dva sektorja: sektor Gornja Radgona in sektor Apače. V takšni obliki so delovali do leta 1954, ko je lovska družina zaprosila za ponovno registracijo, postala povsem samostojna in v takšni obliki in na tem območju deluje še vedno. V vseh letih so kupili veliko zemljišča okrog lovskega doma, odkupili so tudi več hektarjev gozdov, kjer so sedaj urejene remize. LD Gornja Radgona zaprosila za divjadjo na 4000 hektarjih lovne površine. Ugotavljajo, da se številčnost poljskega zajca in fazana povečuje, kar potrjuje, da so lovci uspešni pri ponovni naselitvi teh vrst. LD Gornja Radgona upravlja več kot 50 članov in članic. V času 70-letnice sta bila častna člana lovske družine **Janez Kralj** in **Franc Strniša**.

Med LD Gornja Radgona in LD Dobrna se je spletlo posebno tovarištvo, prijateljstvo in medsebojno sodelovanje, ki je privedlo, da sta ga prav na tej slovesnosti s slavnostnim podpisom Listine o medsebojnem sodelovanju starešina LD Gornja Radgona Milan Kolarič (desno) in starešina LD Dobrna Miran Freitag (levo) tudi uradno potrdila.

Kolarič je povedal še, da v lovski družini skrbijo za divjad, naravo in zdravo kolje, pomembna pa sta tudi tovarištvo med člani in dobro sodelovanje z drugimi uporabniki skupnega prostora. »Imamo urejeno lovišče, urejamo remize, postavljamo in vzdržujemo lovske objekte, skratka izvajamo vse biotehniške in biomeliorativne ukrepe, ki nam jih narekuje in dovoljuje vsa trenutno veljavna zakonodaja. Razpolagamo z zadostnim številom krmišč, solnic, prež, napajališč ipd. Imamo tudi obdelane krmne njive in vzdrževane remize,« je nadaljeval Kolarič, ki je dodal, da imajo za izobraževanje in druženje članstva in občanov čudovit lovski dom. Ponosni so nanj, saj so vanj vložili veliko trdega dela v obliki 7.500 prostovoljnih delovnih ur.

Uredili so tudi sodobno lovsko strelišče z vso potrebno

infrastrukturo, ki jim omogoča izobraževanje in usposabljanje v skladu z družinskimi in lovskimi akti. Skrbijo za obnašanje in delovanje članstva skladno z lovskim etičnim kodeksom. »Vestno izvajamo aktivnosti, ki nam jih nalaga zakonodaja oziroma Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Zavod za gozdove Slovenije. Izvajamo ukrepe za preprečevanje škod na in po divjadi ter se trudimo za sporazumno reševanje slednjih. Že v preteklosti smo krepko opravičili svoj obstoj ter dokazali svoje poslanstvo v družbi in naravi,« je še povedal starešina Kolarič in spomnil, da lovstvo in lovske obveznosti še zdaleč niso streljanje določene populacije divjadi in zmotno je tudi razmišljanje tistih, ki v tej dejavnosti vidijo velike dobičke.

Ker je lov že od pradavnine

združeval ljudi oziroma lovce, nekoč zaradi preživetja, danes pa zaradi izmenjave lovskih izkušenj, tovarištva, druženja in prijateljstva, se je med LD Gornja Radgona in LD Dobrna spletlo posebno tovarištvo, prijateljstvo in medsebojno sodelovanje, ki je privedlo, da sta ga prav na tej slovesnosti s slavnostnim podpisom *Listine o medsebojnem sodelovanju* starešina LD Gornja Radgona Kolarič in starešina LD Dobrna **Miran Freitag** tudi uradno potrdila. Ob jubileju radgonske zelene bratovščine so na procelju lovskega doma LD Gornja Radgona odkrili spominsko ploščo v spomin na vojno za Slovenijo, v kateri so tudi radgonski lovci imeli pomembno mesto.

Na prireditvi so znak za lovske zasluge prejeli: **Boštjan Geratič**, **Anton Horvat**, **Franc Kaučič**, **Mišo Kralj**, **Tibor Küčan**, **Ivan Mijošič** in **Boštjan Novak**, zlati znak za lovske zasluge **Aleksander Benko**, **Srečko Čuk**, **Tomislav Kerič**, **Marijan Mir**, **Alojz Pintarič**, **Dani Smid** in **Drago Žunko**, red za lovske zasluge III. stopnje pa **Anton Benko st.** Vse omenjene mnogi poznajo kot nesebične borce za zaščito gozdov, voda, divjadi, zavarovanih vrst obvodnih ptic itn. Pri svojem delu so vedno strokovni, natančni in dosledni, redko si zaslužijo kakšno grajo.

Na slovesnosti ob visokem jubileju radgonskih lovcev nihče ni bil jezen, še manj lačen, saj se je po uradnem delu proslave začelo prijetno kulinarično druženje v družbi ansambla **Veseli Jurovčani**.

Oste Bakal

70 let delovanja LD Banja Loka - Kostel in razvitje novega prapora

V soboto, 7. septembra 2019, so člani **Lovske družine (LD) Banja Loka - Kostel** priredili slovesnost ob praznovanju 70 let obstoja in delovanja lovske družine, na kateri so razvili nov društveni prapor.

Slovesnost, ki so jo popestrili rogisti **Zveze lovskih družin (ZLD) Kočevje** in **Lovski pevski zbor Bele krajine** pod vodstvom umetniške vodje **Judite Ilenič**, je na željo članov lovske družine kljub slabemu vremenu potekala pred domačim lovskim domom v Banja Loki, povezovala pa jo je **Lavra Pretnar**.

V uvodnem, pozdravnem nagovoru je starešina **Mladen Koritnik ml.** na kratko predstavil zgodovino lovske družine in nekaj sprememb, ki so se zgodile

v sedmih desetletjih. Poudaril je prizadevanja članov za trajnostno upravljanje z divjadjo in skrb za ohranitev vsake posamezne vrste divjadi in njenega

življenjskega okolja ter pomen sodelovanja z lokalno skupnostjo za dobro in nemoteno gospodarjenje z loviščem, zahvalil se je tudi družinam lovcev, ker nas

Zbor članov ob 70-letnici

skušajo razumeti, nas podpirajo in nam stojijo ob strani. Sledili so nagovori starešine pobratene LD Podlehnik **Franca Bigeca**, predsednika ZLD Kočevje mag. **Branka Zlobka**, predstavnika Lovske zveze Slovenije (LZS) **Ivana Malešiča** in župana Občine Kostel **Ivana Črnkoviča**.

V nadaljevanju je povezovalka programa predstavila zgodovino dotedanjega prapora LD Banja Loka - Kostel, ki so ga razvili leta 1971. Ob razviti prvega prapora jelenjad ni bila najštevilčnejša divjad v lovišču, kot je zdaj, zato ni nič nenavadnega, da so ob njegovem razviti za motiv izbrali divjega prašiča, ki ga bomo kot simbol naše lovske družine ohranili tudi vnaprej. V skoraj 50 letih se je prapor obrabil, zbledel in prišel je čas za njegovo upokojevanje, za kar sta poskrbela praporščak **Vinko Vidervol** in starešina Koritnik ml. Po upokojitvi prapora, ki ga bomo hranili v posebni vitrini v prostorih lovskega doma v Banja Loka, je starešina predstavil pomen društvenega prapora, ki združuje člane v skupnem cilju za učinkovito varstvo narave in divjadi. Ob spremljavi lovskega roga in odjekov sedmih strelav v daljavi sta starešina in praporščak, ki se je z zaobljubo zavezal, da bo prapor zvesto varoval in nosil v čast LD Banja Loka - Kostel, slavnostno razvila novi prapor lovske družine, ki ga krasi nov, povsem unikaten motiv, ki so ga člani lovske družine izdelali v želji, da bi čim boljše predstavljali lovsko družino in njihov same. Tako je lovska družina dobila nov prapor z unikatnim motivom divjega prašiča, ki ni postavljen v neko neznano, izmišljeno okolje, temveč na domača tla, na kuželjske njive. Za njim se razprostira strnjen mešan gozd, značilen za to območje, nad njim pa se v ozadju dviga kuželjska stena kot ena od naravnih znamenitosti Kostela. Celoten motiv prapora je obrobjen tako, kot bi nanj gledali skozi drugo naravno znamenitost Kostela, skozi kuželjsko okno. Tako je prapor, ki si ga je zamislil starešina Koritnik ml., izvezla ga je delavnica **Vidmar 49 – Vezenje praporov, Tina Grebenc, s.p.**, dobil novo, močno simboliko in bo, kjerkoli se bo pojavil, nedvomno predstavljal ne samo Lovsko družino Banja Loka - Kostel, temveč tudi celotno Kostelsko dolino in Občino Kostel. Ker se je na novo razvit prapor na tak način uvrstil v zbor drugih praporov, je sledilo pobratenje praporov, ki so bili na prireditvi, s čimer so lovci izrazili svojo pripravljenost, da bodo skupno delovali pri varstvu in upravljanju divjadjo ter ohranjanju narave.

Nato je člane nagovoril predsednik Komisije za izobraževanje, priznanja, lovsko kulturo in etiko mag. **Damjan Južnič**, ki je napovedal podelitev priznanj in odlikovanj zaslužnim članom lovske družine ter pojasnil pomen lovskih priznanj in odlikovanj za slovenskega lovca. Plakete ZLD Kočevje sta članom podelila starešina Koritnik ml. in predsednik

Razvite novega prapora

ZLD Kočevje mag. Zlobko, odlikovanja LZS pa predstavnik LZS Malešič.

Ob zaključku prireditve se je starešina zahvalil sponzorjem za njihovo nesebično pomoč in je njim ter društvom in organizacijam, s katerimi lovska družina že leta uspešno sodeluje, podelil jubilejna priznanja. Pri tem je poudaril, da se je lovska družina sponzorjem zahvalila tudi s spominskimi žebeljčki, ki bodo trajno krasili prapor LD Banja Loka - Kostel.

LD Banja Loka - Kostel je bila ustanovljena leta 1949, po razpadu **LD Fara in LD Kočevska Reka**. Ustanovni občni zbor LD Banja Loka, ki se je leta 1986 preimenovala v LD Banja Loka - Kostel, je bil 8. julija 1949. Ob ustanovitvi lovske družine ni imela svojega objekta in so se člani sestajali v **Gostilni Cetinski** v Novih Selih in **Gostilni Rauh** v Vasih. Šele leta 1970 se je uresničila želja po lastnem objektu, ko je lovska družina od **Gozdnega gospodarstva Kočevje** dobila v upravljanje lovsko kočjo na Stružnici, ki so jo leta 1971 s prostovoljnim delom članov obnovili in je služila kot nekakšen lovski dom. Pravi lovski dom je lovska družina dobila po letu 1977, ko je kupila grajski hlev in skedenj z zemljiščem v Kostelu in v njem uredila lovski dom, ki je bil dokončan leta 1985. Zaradi njegove nedostopnosti pozimi ga je lovska družina pozneje prodala in kupila gozdarsko hišo s pripadajočimi objekti v Banja Loka, kjer je z denarjem od prodaje dotedanjega lovskega doma gozdarske objekte prenovila in jih uredila v sedanji lovski dom. Zdaj ima lovska družina v lasti

urejen lovski dom in zbiralnico za uplenjeno divjad, ki služi vsem potrebam upravljanja z divjadjo v lovišču, z lovsko kočjo na Stružnici in lovskim bivakom, postavljenim v steni na Kremuzi nad Kolpsko dolino, ki je bil zgrajen leta 1987 in služi prenočevanju članov pri lovu na težko dostopnem terenu kuželjske stene.

Lovišče, v katerem lovska družina upravlja z divjadjo na podlagi koncesijske pogodbe, obsega skoraj celotno območje Občine Kostel in obsega dobrih 5.000 ha, od tega 4.900 ha lovne površine. V lovišču prevladuje parkljasta divjad z jelenjadjo, ki je najštevilčnejša, srnjadjo, gamson in divjim prašičem, katerega številčnost pa je na leto pogojena predvsem z gozdnim obrodnom in zimskimi razmerami. V lovišču živijo tudi lisice, jazbeci, kune belice, kune zlatice, medvedi, risi in volkovi.

Pester rastlinski in živalski svet in velika površina lovišča pa pomeni tudi veliko dela. Zaradi lažje organizacije dela je lovišče razdeljeno v sedem revirjev, v katere so člani lovske družine enakomerno porazdeljeni, posamezni revir pa vodi vodja revirja. Posamezni član mora v lovišču na leto opraviti 25 obveznih delovnih ur, člani nad 65 letom starosti pa so delovnih ur oproščeni, vendar se večina kljub temu redno udeležuje vseh delovnih akcij.

Praporščak Vinko Vidervol z novim praporom

Na leto v celotnem lovišču pokosimo in pospravimo več kot 50 ha travnikov, ki so predvsem v gozdnatih predelih, umaknjeni od naselij, in tako preprečujemo zaraščanje in ohranjamo pasišča za divjad. V lovišče na leto vložimo okoli tona in pol soli, za zimsko krmljenje namenimo več kot pet ton sena, dve tona in pol koruze in pol tone jabolk. Tako poskušamo divjad odvracati od kmetijskih površin, kjer povzroča škodo ljudem, hkrati pa ji skušamo z dodatnim krmljenjem olajšati preživetje pozimi, ko je najbolj ranljiva in je možnost za njen pogin največja. Poleg tega redno skrbimo za vzdrževanje gozdnih

robov, gozdnih stez, vodnih izvirov ... Da bi po svoji moči prispevali k ohranjanju živalskega sveta in narave, imamo že nekaj let na južnem, težje dostopnem delu lovišča 390 ha površine, izločene kot mirno cono, v kateri je lov prepovedan, kar nedvomno prispeva k ohranjanju pestre, zdrave in vitalne populacije vseh vrst divjadi in drugih prostoživečih živali.

Poleg vsega dela, ki ga na leto opravimo v lovišču, si nenehno in aktivno prizadevamo za dobro sodelovanje z drugimi lovske družine in organizacijami ter za vzdrževanje dobrih odnosov in sodelovanje z občani, občino in preostalimi društvi v lovišču.

V lovske organizaciji smo zelo aktivni na vseh nivojih, tako v ZLD Kočevje, katere članica je naša lovska družina od leta 1950, kot v **Lovsko-kinološkem društvu Kočevje**, območnem združenju upravljalcev lovišč in LZS. Nekateri naši člani v teh organizacijah opravljajo tudi pomembnejše in celo vodilne funkcije. Aktivno se udeležujemo tudi lovske strelskih tekmovanj.

Lovišče na jugu meji s hrvaškimi lovske družine, na zahodu z **Lovsko družino Osilnica**, na severu in na vzhodu pa z **Loviščem s posebnim namenom Snežnik Kočevska Reka**. Z vsemi sosedi se trudimo aktivno sodelovati in vzdrževati dobre odnose, najbolje pa sodelujemo s sosednjo LD Osilnica, ki je tudi naša edina sosedna, če izvezemo hrvaška in državna lovišča. Zelo aktivno sodelujemo tudi s pobrateno **LD Podlehnik**. Pobratenje s to lovske družino, ki je bilo sklenjeno leta 1974, je eden od najpomembnejših dogodkov v lovske družini in je eno najstarejših pobratenj lovske družin v Sloveniji, morda celo najstarejše. Osebno menim, da smo na pobratenje z LD Podlehnik lahko upravičeno ponosni, saj tudi številne družbene in ekonomske spremembe, zamenjave generacij in vodstev v obeh lovske družinah, ki so marsikje prekinile podobne vezi, nanj niso vplivale in že 45 let ohranjamo trdne vezi prijateljstva in skupnih družin.

Čeprav časi trenutno lovstvu niso naklonjeni, smo člani LD Banja Loka - Kostel odločni, da bomo v svojem poslanstvu vztrajali še vsaj naslednjih 70 let, saj živimo in delujemo v čudovitem svetu, na čudovitem območju, polnem naravnih lepote, in zavedamo se, da bomo samo z vestnim in aktivnim delom to naše naravno bogastvo, ki nam je dano v upravljanje, ohranili tudi za prihodnje rodove.

Mladen Koritnik ml.

Častni član Lovske družine (LD) Orlica - Vuhred **Ivan Kramljak - Vanč**, kot ga kličemo lovski prijatelji, je 7. marca 2020 praznoval visok življenjski jubilej – 85. obletnico rojstva.

Rodil se je 7. marca 1935 na Sv. Antonu na Pohorju. Skromnost, umirjenost in pristnost so vrline, ki jih ima naš jubilar. Velikokrat žal pozabljamo, da so v preteklosti k dobrobiti in ohranitvi ustrezne številčnosti divjadi največ prispevali prav takšni lovci, kot je naš Vanč.

V lovske vrste se je včlanil leta 1958 in ji ostal zvest vse do današnjih dni. Vanč gospodari na kar velikem srednjegorskem posestvu v osrčju zahodnega Pohorja, ki obsega štiri petine gozdov, preostalo so pašniki. V preteklosti njegovi travniki niso bili izjema pri obisku divjih prašičev in sedaj še jelenjadi. Nikoli ni zahteval nobene odškodnine za povzročeno škodo in, če je bilo mogoče, jo je tudi sam saniral. Taka skromnost in odgovornost do narave in vsega živega v njej ga spremljata vse življenje, odkar je vpet v življenje posestnika in lovca. Vedno pa najde dovolj časa tudi za tovariško druženje in z njegove domačije ne greš nikoli ne lačen ne žejen.

Vsa leta je bil v lovski družini zelo aktiven. Član Upravnega doma LD Orlica - Vuhred je bil od leta 1987 do 1989 in član disciplinske komisije od leta 2001 do 2009. Bil je tudi član gradbenega odbora pri vseh fazah gradnje lovske kočice in nazadnje še lovskega doma. Lovskega krsta si nismo mogli predstavljati brez njega v vlogi zdravnika ali kot zagovornika mladih lovcev. Še kako je znal vse prisotne spraviti v dobro voljo.

Za vse, kar je Vanč dobrega naredil za lovstvo, ga je Lovska zveza Slovenije leta 1993 odlikovala z znakom za lovske zasluge, leta 2006 z redom za lovske zasluge III. stopnje in leta 2016 še z redom za lovske zasluge II. stopnje. Vanč je tudi prejemnik jubilejnih znakov za 50 in 60 let članstva v lovski organizaciji.

Ko smo ga predstavniki naše LD Orlica - Vuhred s starešino na čelu obiskali ravno na njegov rojstni dan, ki ga je praznoval v krogu svojih do-

mačih, je bil vidno ganjen. Čestitkam sta se pridružili tudi sosednji lovski družini, LD Janžev vrh in LD Zeleni vrh - Vuzenica. Zahvalili smo se mu za vse, kar je dobrega naredil za divjad in lovstvo, ter mu zaželeli predvsem več zdravja in da bi doživel še veliko lepih trenutkov v LD Orlica - Vuhred.

**LD Orlica - Vuhred –
T. P., J. K. in B. K.**

Tako kot se narava spreminja iz enega letnega časa v drugega, tako minevajo in se oblikujejo tudi naša leta življenja, v katerih postajamo modrejši ter bolj izku-

šeni in polni doživetij. Tako je svojo 85-letnico življenja 29. marca 2020 praznoval naš lovski tovariš in prijatelj **Zvone Florjančič** iz Šmartnega pod Šmarno goro.

Rodil se je v Brezjah pri Studenicah, življenjska pot pa ga je z rodne Štajerske vodila v Dravograd, kjer se je izučil za elektricarja. Pozneje je odšel v Cerkljo na elektrogozpodarsko šolo. Svoj dom si je ustvaril pod Šmarno goro skupaj z življenjsko spremljevalko, ki jo je spoznal v Ljubljani. Ker življenjska sopotnica izhaja iz lovske družine, se je seznanil z lovci in se leta 1970 pridružil Lovski družini Šmarna gora. Lovski izpit je opravil leta 1972.

Že kot mlad lovec je nadvse vzljudil lovske pse. Ves svoj prosti čas je namenil vzgoji lovskih psov, predvsem pičarjev, saj je bilo takrat naše lovišče še zelo bogato s pernato divjadjo. V letih 1976–1980 je zelo prizadevno in vestno opravljal delo družinskega kinologa. S svojimi izkušnjami na področju kinologije je aktivno sodeloval kot svetovalec v komisiji za kinologijo tudi v prihodnjih letih. Zaradi odgovornega dela in opravljanja nalog je bil leta 1984 izvoljen za gospodarja lovske družine. Ves štiriletni mandat se je kot gospodar povsem predal delu in strokovnemu vodenju zaupanih nalog. V letih 1988–1992 je sodeloval kot član komisije za ocenjevanje trofej. Kar deset let je bil tudi vodja lovskega revirja, za katerega je vzorno skrbel. V tistem času je opravil izpit za preglednika uplenjene divjadi. V

letih 1992 in 1993 je kot starešina naše lovske družine z vso odgovornostjo opravljal še to funkcijo. En mandat je bil tudi član Izvršnega odbora Zveze lovskih družin Ljubljana. Zelo aktiven je bil tudi na strelskem področju. Kot uspešen tekmovalec je zastopal prvo strelsko ekipo naše lovske družine na številnih lovskih strelskih tekmovanjih po Sloveniji. V letu 2013 je postal pridružen član naše lovske družine, saj zadnje čase pretežno opazuje naravo in divjad okoli Šmarne gore.

Jubilant sodi med tiste lovce, ki imajo velike zasluge za napredek in razvoj naše lovske družine na različnih področjih. Za svoje res nesebično delo v lovstvu je prejel družinska priznanja ob naši 40-, 50- in 60-letnici. Lovska zveza Slovenije (LZS) pa ga je odli-

kovala z znakom za lovske zasluge in redom za lovske zasluge III. stopnje. Od LZS je prejel tudi jubilejni znak za 40 in 50 let članstva v lovski organizaciji. Kinološka zveza Slovenije ga je za zasluge v kinologiji odlikovala s srebrnim in zlatim znakom.

Dragi jubilar Zvone! Želimo ti veliko zdravja, miru in zadovoljstva, kar ti bo dalo energijo za številne obiske šmarnogorskih gozdov. Naj te opazovanje narave in živali v njej spomni na vse tvoje uspehe in zasluge. Tudi sam si namreč s svojimi nesebičnimi dejanji pomagal ohraniti naravo tako, kot je. Se naprej ti bomo na tvoji življenjski poti stali ob strani tvoji iskreni zeleni bratje in dobri prijatelji. Iskrene čestitke.

Lovci LD Šmarna gora

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

90 let

Aleksander Doplihar, LD Kamnik
Alojzij Kogej, LD Jelenk
Alojzij Legat, LD Dovje
Alojz Lovec, LD Poljčane
Milinko Stojičević, LD Zavrč in LD Ptuj

85 let

Ivan Bauman, LD Sveti Jurij - Jurovski Dol
Slavko Čelešnik, LD Vrhnika
Anton Gradišnik, LD Boč na Kozjaku
Alojzij Ivanuša, LD Ormož
Milan Lovrenčič, LD Dornava - Polenšak
Lovrenc Mačič, LD Prežihovo
Alojz Polak, LD Trnovo
Pavel Rojs, LD Šmarje pri Jelšah
Ivan Setnikar, LD Polhov Gradec
Anton Šuler, LD Brežice
Ivan Tomažič, LD Kozlek
Vojko Udovič, LD Lož - Stari trg
Vido Žagar, LD Sela pri Kamniku

80 let

Ivan Dejanovič, LD Lukovica
Alojzij Erjavec, LD Polšnik
Vincenc Gombač, LD Brkini
Alojz Gregorič, LD Loški Potok
Janez Grilc, LD Kravec
Vilijem Habjan, LD Slovenske Konjice
Jožef Jurečič, LD Veliki Podlog
Jožef Juvančič, LD Vače
Anton Kosec, LD Mengeš
Franc Pipan, LD Medvode
Martin Rakuša, LD Prebold
Roman Samec, LD Jamnica
Jurij Sinkovič, LD Loče
Krešimir Špoljar, LD Bistrica ob Sotli
Ciril Vidmar, LD Sela pri Kamniku
Vladimir Vrtačnik, LD Vransko
Peter Zupančič, LD Jesenice
Peter Žibert, LD Šentjošt

75 let

Ivo Božič, LD Dobovec
Stane Brodnik, LD Krško
Ciril Brvar, LD Trojane - Ožbolt
Andrej Cerkvenik, LD Timav Vreme
Sergej Fresl, LD Podkum

Rudolf Kačič, LD Puščava
Metod Keršič, LD Moravče
Igor Kotar, LD Raka in LD Plešivica - Žužemberk
Alojz Mataj, LD Tišina
Viktor Munda, LD Bresnica - Podgorci
Damijan Peternel, LD Kanal
Milan Povše, LD Šmartno pri Litiji
Pavla Praper, LD Dravograd
Janez Rant, LD Dobrepolje
Dušan Rihter, LD Kojnik Podgorje in LD Rižana
Alojz Sabo, LD Grad - Kuzma
Ivan Sedmak, LD Kozlek
Anton Tacer, LD Vurmat
Janez Traven, LD Medvode
Dobrovoje Braco Vukosavljevič, LD Škofljica

70 let

Miran Borišek, LD Prebold
Janez Božič, LD Ljubno
Martin Božič, LD Podbočje
Ivan Černelič, LD Pišce
Alojz Dezordo, LD Dolenja vas
Alojz Fekonja, LD Trnovska vas
Ivan Fikfak, LD Izola
Vinko Gabersček, LD Tolmin
Edi Hudernik, LD Orlica
Alojzij Kejžar, LD Porezen
Peter Kogelnik, LD Peca - Mežica
Anton Kolarič, LD Vinski vrhovi
Oskar Kosič, LD Čepovan
Alojz Kotnik, LD Zreče
Branko Kovač, LD Lož - Stari trg
Drago Kralj, LD Buča
Alojzij Krevh, LD Strojna, Ravne na Koroškem
Alojz Marko, LD Bistra
Ljubomir Muženič, LD Koper
Anton Piber, LD Krka
Pavel Pirc, LD Zabukovje
Miloš Plesnik, LD Škofljica
Alojzij Radovan, LD Škofljica
Ferdinand Ramšak, LD Zalec
Branko Strmole, LD Bled
Ivan Šket, LD Poljčane
Dušan Štepec, LD Veliki Gaber
Mirko Urbas, LD Rakek
Janez Valant, LD Begunjsčica
Aldo Vižintin, LD Gorica
Boris Zajc, LD Padež
Branko Zemlič, LD Središče
Radivoj Zupan, LD Kropa

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

*Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema Lisjak

Narisol: Milan Samar

Gumbki in Rožice z lovčema v gozdu

Bilo je hladno in megleno januarsko jutro, ko smo se **Gumbki in Rožice iz Vrta Borovnica** odpravili proti Pokojišču. Bolj smo se vzpenjali, manj gosta megla je bila. Ko smo prišli do spomenika ob cesti, je že sijalo sonce, kjer sta nas pričakala lovca **Lovske družine Borovnica Marjan Debevec in Maj Zrimšek** s psičko **Lejsi**.

Skupaj smo se odpravili v gozd, kjer imajo lovci urejeno mesto za krmljenje prostoživečih živali. Tam smo se ustavili in pogledali, kaj vse nas obdaja. Videli smo tudi opazovalnico in avtomatski krmilnik za izmet zrnate hrane (koruze v zrnju). Lovca sta nam povedala, kako lovci pozimi hranijo divjad in zakaj. Poučila sta nas tudi, da je smiselno dati koruzna zrna pod večji kamen, da ne bi vsega raznesle ali pozobale ptice, še preden bi prišla divjad. Razdelila sta nam

Foto: Osební arhív Jane Sedej

Izvedeli smo, zakaj moramo dati hrano za divjad pod večji kamen ...

Foto: Osební arhív Jane Sedej

*Otroci iz skupin **Gumbki in Rožice** iz Vrta Borovnica smo z lovčema **LD Borovnica** preživeli lep dopoldan v gozdu.*

koruzne storže, posamezna koruzna zrna smo potem raztrosili po vsej jasi. Po opravljenih opravilih smo se okrepčali s toplim čajem in piškoti, ki sta jih lovca imela s seboj.

Po malici nam je lovec Maj pokazal, kaj vse se skriva v njegovem lovskem nahrbtniku, ki ga vzame vedno s seboj na »jago«. Tako smo lahko poskusili piskati na piščal, s katero kličejo race. Ogledali smo si nož, ki ga vedno spremlja. Pokazal nam je tudi koži nutrije in lisice, najbolj zanimivi pa sta bili njuni lobanji.

Medtem ko nam je Maj razlagal o lovskih aktivnostih, ga je njegova lovska psička **Lejsi** pridno čakala kakšnih sto metrov stran od nas. Po končani razlagi jo je poklical k sebi in nam pokazal, kako mu pri lovu pomaga

Narisatelj: Ana Marija Bolčina

tudi ona. Tako smo na primer videli, kako Maju prinese kakšno stvar, ki jo on vrže in jo **Lejsi** na ukaz poišče.

Na koncu smo od daleč v hribu videli tudi jazbino. Ker smo bili že kar dolgo v gozdu, smo se počasi odpravili proti dolini. Poslovnili smo se drug od drugega in jo mahnil nazaj proti vrtcu. Ko smo se vračali proti dolini, nas je nekje

proti koncu vzpetine pozdravila megla. Hvaležni, da smo se naužili sonca in svežega zraka, smo se vrnili v vrtec na kosilo.

Na tem mestu bi se rada zahvalila lovčema **Marjanu** in **Maju** za res lep izlet in veliko koristnih informacij, ki so jih naše male bučke z odprtimi usti sprejemale od njiju.

Jana Sedej

RIS (*Lynx lynx*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

Zakaj je ris v Sloveniji nekoč že izumrl?

- a) Zaradi lova, izgube bivalnega prostora in pomanjkanja plena.
- b) V Sloveniji ris ni izumrl, pač pa si je samo našel novo bivalno okolje zunaj slovenskih meja.

Ris spada med plenilce. Zakaj je bil včasih lov na plenilske živalske vrste družbeno potrebno in vsečno dejanje?

- a) Risa niso nikoli lovili.
- b) Za plenilce so menili, da so nepotrebni; živali so delili na roparice in plemenite živali.

Kako se imenuje samica?

- a) Riska.
- b) Risa ali risinja, vendar se je v zadnjem času bolj uveljavil izraz risinja.

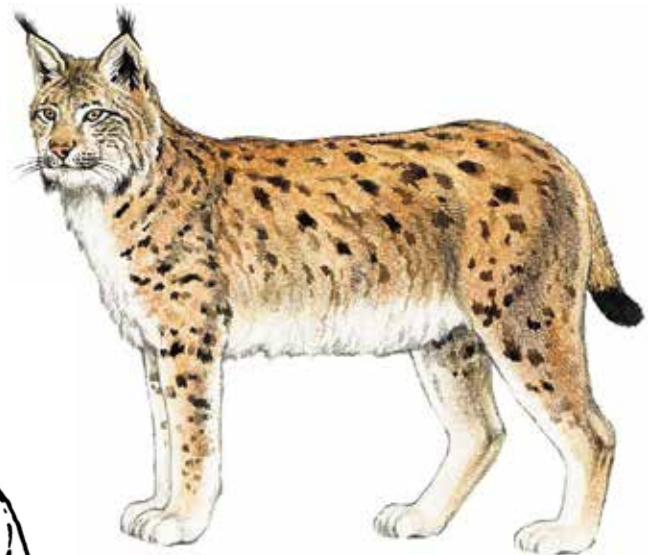
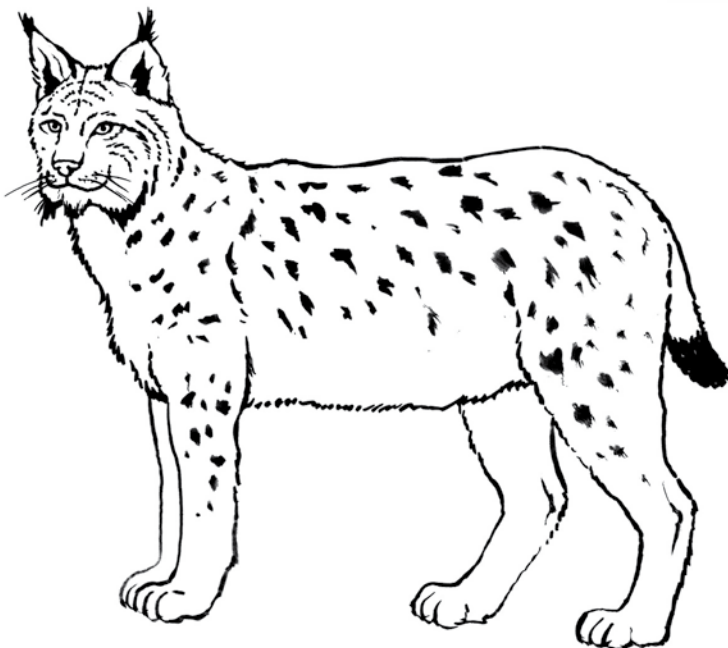
Kdaj in kje je bil ris v Sloveniji ponovno naseljen?

- a) Leta 1973, ko so iz prilagoditvene obore v Kočevskem rogu izpustili šest risov (tri samce in tri samice).
- b) Risa ponovno naseljujemo šele od leta 2017, ko se je začel projekt LIFE Lynx.

S čim se ukvarja projekt LIFE Lynx v Sloveniji?

- a) Z reševanjem risov pred izumrtjem na območju Slovenije.
- b) S hranjenjem risov na območju Slovenije.

Pravilni odgovori: a, b, b, a, a

SPOZNAJ ME.

POBARVAJ ME.

LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE

Narisal: Martin Fuajn

Črke z oštevilčenih polj prenesite na spodnje številke. Tu boste prebrali končno rešitev.

1 2 3 4 5 6 7

NASPROTJE ŽALOSTI		ZAPORNIK	POVRTNINA ZA KOMPOT IN PITE	SLOVENSKI IGRALEC (MARKO)	IME ŠAHISTA KASPAROVA	JO BOSTE REŠILJ DO KONCA?
OKUSEN MORSKI RAK				4		PREDPONA ZA PRESEŽNIK
MOGOČNO GOROVJE V MJANMARJU						
REDKEJŠE Ž. IME (IZ ČRK OBREDA)						
KOSTNICA						
POŽETA NJIVA, STRNIŠČE	1				OSVEŽILNA PUJAČA	IZSELJENIŠKI ŠKOF V AMERIKI V 19. STOL. (JANEZ)
IME IGRALCA HUNTERJA					KILOVOLT PODOFICIRSKI ČIN	

ŽENSKA, KI ČISTI PROSTORE	STARA SMUČARSKA TEHNIKA	LEKARNAR, FARMACEVT	OTOČNA AZIJSKA DRŽAVA	NEKDANJE IRANSKO NOMADSKO PLEME	SESTAVIL JOŽE PETELIN	LJUBKOVALNA OBLIKA IMENA EVA	HUDOMUŠNEŽ IZ "DESETEGA BRATA" (J. JURČIČ)	HRVAŠKI PESNIK (VLADIMIR) ANTIKA (2 BESEDI)		
OGRAJEN PROSTOR, V KATEREGA SE ZAPIRA ŽIVINA					IZVLEČEK					7
DRŽAVA POD HIMALAJO					ZEMLJA OKROG HIŠE PREDEL OB VARDARJU V MAKEDONIJI			MESTO V ITALIJI (IZ ČRK SITA)		
OBLIKA ZDRAVLJENJA								OBSEŽNO GLASBENO DELO	KITAJSKA UTEŽNA MERA	PLOD
NADOMESTEK ZA DENAR PRI RULETI	5					ZNANO LETOVIŠČE V ŠVICI			SADEŽ IN PTIČ	ANGLŠKA PLOŠČINSKA MERSKA ENOTA (ACRE)
SEZNAM IMEN			3			PREBIVALKA VIPAVE MODERNA GLASBENA ZVRST				
RIBIŠKA VRVICA				PRIROČNIK Z MNOGIMI PODATKI			2	6		
ZADNJA ŽABJA OKONČINA				ORIENTALSKA SLAŠČICA (IZ ČRK REKEL)				IME SLIKARJA ŠUBICA		
GLAVNO MESTO GANE				ŠIROK TOVORNI ČOLN NA DONAVI IN DRAVI				STAROPERZIJSKI VLADAR		

Sudoku (japonsko 数独: sūdoku) je logična uganika, katere cilj je zapolniti kvadratno mrežo, po navadi velikosti 9×9 , s števili od 1 do 9. Vsako število se lahko pojavi točno enkrat v vsakem stolpcu, vsaki vrstici in vsakem manjšem kvadratu, velikosti 3×3 . V mreži so nekatere številke že vpisane. Za rešitev uganke je potreben logičen razmislek in malo potrpežljivosti, pri težjih pa tudi nekoliko kombinatorike oziroma poskušanja in vračanja.

9 3 9 7 4 7 8 5 2 1
 5 8 1 2 2 9 6 7 3
 4 2 8 5 3 6 2 1 7
 7 1 8 5 3 2 2 1 4
 2 5 2 3 9 1 6 7 8
 6 8 6 7 3 5 4 7 2
 7 3 2 2 3 8 7 4 1
 8 6 1 4 9 1 2 3 5
 4 6 8 1 2 5 7 3
 2 6 2 4 6 2 5 6

	9		7					2
4				9				3
		2			5		9	
9				3	8	7		
2					7	9		6
	1			1				5
			3			2		
	7	9	6		1	8		
		5					3	

Rešitev križanke:

R I K A V K V S V A K R A V
 E I R E R E K E K R A K
 K I N D I S E V S I A K S I
 A V A V I P A V I N K I
 Z A S O S A I N O I
 A T A V I A I P A T O P A T
 N E P A V T V R T V R T V R
 S T A V A E K S I R A J A S
 R A Z O R A V A N
 K V T A B L A
 T R N S
 J R I S O
 A B O R A
 A R A K A N
 R A R O G

Foto: Lojzi Avsenik

Na veliko soboto umrl upokojeni nadškof Alojzij Uran (1944–2020)

V 76. letu je po težki bolezni v Ljubljani umrl upokojeni ljubljanski nadškof **Alojzij Uran**, ki je bil še posebno razpoznaven po ljudski prijaznosti, srčnosti, veselju, vedrini. Ne samo duhov-

Alojzij Uran

Foto: osebni arhiv Franceta Ekarja

nosti, zapisal se je tudi planinstvu. Rad je imel gore in rad je mlade poučeval, kako z naravo varno živeti in jo prijazno ter spoštljivo podoživljati. Veselje je našel tudi v pesmih, petju in pesnikovanju. Tudi lovce je dojemal kot osebnosti, ki skrbijo za varovanje in ohranjanje življenja v naravi. Vrednote odgovornega in ozaveščenega lovstva je poznal in cenil.

Ko smo člani **Lovske družine (LD) Jezersko** zgradili, opremili in odprli svoj lovski dom, smo se odločili, da po starem lovskem običaju dom in kip sv. Huberta v njem blagoslovimo. Ko smo se po naključju v gorah srečali z Uranom, takratnim ljubljanskim nadškofom, smo se pogumno obrnili nanj s prošnjo, če bi ga smeli zaprositi in povabiti na Jezersko, da bi blagoslovil novi lovski dom. Z navdušenjem je sprejel povabilo in prišel v avgustu leta 2006 na Jezersko blagosloviti lovski dom *Pod turni*. V družbi z lovci, jezerskim župnikom, županom in starešino lovske družine je dom slavnostno blagoslovil. Nadškofa Urana so izjemno navdušili doma-

pri cerkvi na Jamniku zbralo 12 članov LD Storžič in drugih lovskih prijateljev, da bi z njima praznovali to pomembno življenjsko prelomnico.

Dan, kot že ves teden poprej, je bil sprva deževen. A kot bi bila narava lovcu naklonjena, se je proti popoldnevu začelo jasneti. Lovci so se tako v suhem vremenu postavili v špalir, starešina LD

Foto: osebni arhiv Franceta Ekarja

Alojzij Uran je kot takratni ljubljanski nadškof leta 2006 na Jezerskem blagoslovil novi lovski dom Pod turni. V LD Jezersko ga bomo ohranili v lepem spominu.

či jezerski pevci, ki so sodelovali v programu blagoslova; to je bil **Kvartet bratov Smrtnik: Janez, Jože, Damjan, Tomaž**, ki so ne le izjemni pevci z odličnimi ubranimi glasovi, so tudi lovci, člani LD Jezersko. Nadškof je z velikim veseljem skupaj z jezerskimi pevci

domačini zapel nekaj slovenskih domoljubnih pesmi.

Nadškofa Urana se bomo v naši lovski družini spominjali kot človeka s izjemnimi duhovnimi vrednotami pa tudi kot preprostega in spoštovanega domoljuba.

France Ekar

Lovska poroka v LD Storžič

Že eno leto je tega, kar smo se lovci **Lovske družine (LD) Storžič** zbrali, da bi s solovcem **Andrejem Weithauserjem** in njegovo nevesto **Tejo Kleindienst** slavili prav poseben dogodek: lovsko poroko. Za to priložnost se je v soboto, 25. maja 2019,

Storžič pa je ženinu slavnostno predal smrekovo vejico. Nato sta se še zadnjič sprehodila med lovci kot fant in dekle.

Po obredu in izstopu iz cerkve je starešina nagovoril mladoporočenca: »Draga ženin in nevesta! Na današnji dan stopata na skupno pot življenja. V imenu Lovske družine Storžič vama želim, da bi bila vajina pot ne samo ravna in

mirna, ampak tudi polna sreče in veselja. Verjamem, da ko sedaj gledata v svojo prihodnost kot mož in žena, vidita le malo preprek in težav. Iskreno vama želim, da bi jih bilo še veliko manj. In ko tako z roki, povezana, korakata v skupno življenje, vama na tem mestu ne bom delil nasvetov. Prav tako vama ne bom govoril, kaj in kako je prav. Spoznavanje poro-

čenega življenja in drug drugega je privilegij, ki pripada le vama, draga mladoporočenca. Je vajina pravica, je vajina dolžnost, in predvsem vajino ugodje in zadovoljstvo. Zatorej vaju zdaj ne bom več zadrževal pred vsemi skritimi lepotami zakona.« Starešina je nekaj besed namenil samo nevesti. V imenu lovskih tovarišev jo je prosil, naj svojega Andreja le sem in tja še pusti v lovsko družbo, in ji obljubil, da ji ga bodo vrnili vsaj tako dobrega, kot jim ga je dala v varstvo. V šali je dodal, da bo

Foto: Matjaž Markun

Ženin Andrej Weithauser z nevesto Tejo Kleindienst med lovci LD Storžič

morda le malce bolj zgovoren ob vrnitvi. Na koncu jima je v imenu LD Storžič zaželel veliko ljubezni, sreče in miru.

Po obredu je ženin lovec povabil na svatbo, kjer so lahko uživali v hrani najvišje kakovosti in se veselili še dolgo v noč. Teji in Andreju se lepo zahvaljujemo za izkazano gostoljubje. Čestitamo jima ob prvi obletnici in jima želimo še mnogo skupnih let miru in ljubezni.

Mitja Hribar

V LD Sorško polje ponosni na častnega člana Braneta Dobrina

V Lovski družini (LD) Sorško polje smo ponosni na našega lovskega tovariša **Braneta Dobrina**, ki smo mu podelili tudi naziv častnega člana.

Dobrin je v vrste zelene bratovščine vstopil leta 1976. Odkar je postal lovec, ga na lovu vedno spremlja lovski pes. Vsi njegovi psi so bili pri lovu neverjetno delavni in marljivi za lov. Bili so tudi lepo negovani, z izredno dobrimi telesnimi ocenami. Nekoč je imel psa z vrhunskimi ocenami, a je žal tragično končal pod streli lovskega tovariša na skupnem lovu.

Med letoma 1978 in 1982 je bil Dobrin v lovski družini kinološki referent. Na sredini mandata je bil pobudnik za gradnjo umetnega

rova za pse jamarje. Prispeval je ves kovinski material in iz njega izdelal vse pokrove in kretnice, hkrati je bil stalno prisoten pri izgradnji nove lovske kočice ter pri zbiranju lesa in drugega gradbenega materiala za njeno gradnjo.

V prvi polovici 90-ih let je bil tajnik, od leta 1995 do 2003 starešina. V tistem obdobju smo izdelali zgornje, pritlične in kletne prostore s hladilnico; opravili smo vsa pečarska dela in tlakovali dvorišče pred lovsko kočico. Vsa leta je sodeloval pri urejanju voljere ter nabavi in vlaganju fazanov. Vselej je pomagal tudi pri organizaciji veselja LD Sorško polje. Od leta 2015 je ponovno starešina naše lovske družine. V letih 2017–2018 je poskrbel za gradnjo nove hladilnice in priskrbel ves les za njeno ostrešje.

Za dosedanje delo je prejel vrsto odlikovanj in priznanj, ki si jih tudi pošteno zasluži.

Ivan (Janez) Hafner

Foto: Osebnih arhiv Ivana Hafnerja

Brane Dobrin, starešina in častni član LD Sorško polje

Trije jubilanti LD Mengeš praznovali v krogu svojih lovskih tovarišev

Lovci Lovske družine (LD) Mengeš smo se novembra 2019 zbrali v prijetni domači gostilni v Homcu, kjer smo nazdravili trem jubilentom in jim namenili lovski ropot, posvečen njihovim življenjskim mejnikom.

Najprej se ozrimo k naši slavljenci, edini lovki v naši lovski družini – **Mariji Sitar**, ki je praznovala svoj 70. jubilej. Marija izhaja iz lovske družine, njen dekliški priimek je Kanc. Oče, brat, mož, sin – vsi so se zapisali lovu. Tako tudi v vnukih že tliča lovska strast in lovska kri. Marija je članica lovske družine od leta 1991. Že tretji mandat opravlja funkcijo blagajničarke in, kot je

dejal starešina, je izredno lahko opravljati delo v lovski družini, če imaš osebo, ki tako vestno skrbi za finance, kot to počne naša Marija. Ob skrbi za vnuke ji včasih ostaja premalo časa za sprehode in uživanje v naravi, skoraj obvezno pa je prisotna na

vseh skupnih lovih, saj pravi, da je to pravo lovsko druženje – do zadnjega pogona.

Kdo od lovcev v širni okolici ne pozna našega **Gregorja Otmarja Rettingerja**? Rogist, ki je zaznamoval delo pri **Domžalskih rogistih** in delo v okviru **Lovske zveze**

Slovenije. Znan je po poučevanju zgodovine razvoja lovskega roga in igranja na lovski rog, je kronist in lovec, ki ima vedno »kaj za »ušesi«. Ob vsem naštetem pa se ukvarja z izdelavo ikon in svoja dela tudi razstavlja. Da je prestopil prag osmih križev (rodil se je leta 1939), kar ne moremo verjeti, saj njegova iskrivost in velika trdnost prekašata marsikaterega veliko mlajšega. Kot človek in lovec prisega na poštenost in lov jemlje kot posvečeno dejanje. Njegova priznanja ob njegovem 42-letnem članstvu v lovski organizaciji so dokaz njegovega marljivega dela in zvestobe lovskega. Kot je dejal: »Kar naravi odvzameš, ji moraš tudi vrniti!«

Naš tretji slavljencec je **Janez Kolar**, dolgoletni administrator **Lisjaka**, član upravnega odbora in sedaj predsednik nadzornega odbora v naši lovski družini. Skoraj

Foto: Gorazd Podlogar

Trije jubilanti LD Mengeš (od leve): Gregor Otmar Rettinger, Marija Sitar in Janez Kolar

ni skupnega lova brez Janeza. Uživa v lovu na smjad. Janez se je tako kot Marija rodil leta 1949 in je torej praznoval svoj 70. rojstni dan. Član naše lovske družine je

29 let. Delo v administraciji terja natančnega človeka in poznavanje številnih pravil, zato je bil naš Janez za nas vselej nepogrešljiv na vseh področjih, ki so za delo

lovske družine zelo pomembna. Pa še šegavost in pripovedovanje vseh vrst šal mu nista tuja, zato je prijeten sogovornik na naših druženjih.

Zbrana lovska družba je vsem trem jubilatantom zaželela še veliko zdravja in obilo lovskih zgodb.

Jože Vahtar

Volk napadel psičko Pandoro

Novoletni prazniki so minili in v soboto, 4. januarja 2020, sta se starešina Lovske družine (LD) Porezen Cerčno **Simon Rudolf** in njegov oče **Rudi** prvič po novem letu odpravila na lov. S psičko **Pandoro**, pasme posavski gonič, sta se namenila na lov na lisice ali volkove. Lovila sta nedaleč od doma v Cerkljanskem vrhu v bližini kmetije Mikinovše, to je ob meji med LD Porezen Cerčno in LD Sovodenj. Simon je Pandoro peljal po strmini navzdol globlje v gozd, Rudi pa je počakal na dogovorjenem mestu.

»V naravo spuščena psička ni imela nobene strasti do lova, hodila je le okoli mene,« je pozneje povedal Simon. Nato je za trenutek nekaj pognala, nakar se je zaslislalo njeno grozovito cviljenje. Simon je pohitel proti kraju cviljenja in zagledal psičko, ki jo je dušil volk in jo hotel odvléči po dolini. »Volk me je

opazil, spustil psičko iz ust in hitro zbežal, tako da nisem utegnil streljati. Ko sem prišel do psičke, je ležala kot mrtva na tleh, mislil

Foto: Anton Raspet

Psička Pandora

sem jo kar v gozdu pokopati. Čez dobrih pet minut je dvignila glavo, nato pa počasi obgrizena in vsa krvava vstala. Presenečen sem bil, ko je zelo grčala name, dokler me ni prepoznala kot svojega gospodarja. Po približno pol ure se je počasi dvignila na noge in sva po gozdni strmini počasi šla do kmetije Mikinovše. Prepričan sem bil, da s Pandoro nikoli več ne bom šel na lov, a obrnilo se je na bolje,« je še poročal Simon o pretresljivem dogodku.

4. in 5. januarja 2020 je psička samo ležala in hodila pit vodo, na klíce se ni odzivala. Šele čez štiri dni je začela nekoliko jesti in se pustila pobožati. Psička je k sreči hitro okrevala, zato se je gospodarju kmalu spet pridružila na terenu.

Vedeli smo, da so volkovi največ domačih živali (drobnice, konjev, goveda) pokončali ravno v Novakih in okoli Cerknega, vendar pa je bil to prvi primer napada na lovskega psa. Razumljivo je, da bomo lovci s psi na zajce

Foto: Anton Raspet

Volk je psičko ugriznil v vrat.

in lisice šli na lov z velikim strahom, saj se zavedamo, da če psa ne bo iz lovišča, ga je gotovo pokončal volk.

Anton Raspet

OGLASNO SPOROČILO
NAROČNIK: Optium, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: termovizijski dvogledni Pulsar Accolade

Pulsar je eden izmed najbolj priljubljenih proizvajalcev nočnih in termovizijskih naprav na svetu, zahvaljujoč odličnemu razmerju med ceno in kakovostjo.

Letos so se pri Pulsarju odločili, da bodo stopili korak naprej – priljubljeno serijo Accolade je nasledila serija Accolade 2. Razlika med prvo in drugo je v t. i. termovizijskem kontrastu, ki ga v angleščini imenujemo NETD (Noise Equivalent Temperature Difference). Ta lastnost pove, kako dobro lahko senzor na napravi loči med izjemno majhnimi razlikami v temperaturi. Nižja kot je vrednost, boljše je zaznavanje podrobnosti na sliki. Pri prvi seriji je vrednost znašala 60 milikelvinov, serija dva pa se ponaša z neverjetnimi 40 milikelvini, kar je še posebno izrazito v

Foto: Optium, d. o. o.

Letos so se pri Pulsarju odločili, da bodo stopili korak naprej – priljubljeno serijo Accolade je nasledila serija Accolade 2.

mrazu, med dežjem in v megli, velik napredek pa je viden tudi pri zaznavanju in ocenjevanju rogovja.

Pri napravah Accolade ločimo med različicama XQ in XP, ki se razlikujeta v vgrajenem termovizijskem senzorju. Naprave XQ so opremljene s senzorjem

z ločljivostjo 384 x 288 pikslov, velikosti 17 µm, premer objektivna pa je 38 milimetrov. Naprave XP imajo senzor z ločljivostjo 640 x 480 pikslov, velikosti 17 µm, premer objektivna pa je 50 mm, kar zagotavlja ostrejšo sliko in manjšo najmanjšo povečavo z večjim vidnim poljem.

S termovizijskimi dvogledni Accolade lahko divjad prepoznamo nekje do razdalje 500 m, odvisno od modela naprave in velikosti divjadi. Prednost termovizijskih naprav je, da jih lahko uporabljamo v vseh vremenskih razmerah, tudi v megli in dežju. Naprave Accolade se ponašajo še z možnostjo fotografiranja in snemanja videov. Vse naprave Pulsar Accolade so odporne proti dežju. Baterijo je mogoče hitro zamenjati, kar je ena glavnih prednosti naprav Accolade pred konkurenčnimi napravami, ki imajo večinoma vgrajene, nesnemljive baterije, ki začnejo po nekaj letih uporabe pešati.

Cena naprav je 2700–5000 evrov, odvisno od izbranega modela. Ob nakupu prejmete tri leta jamstva. Opisani termovizijski dvogledni so odlična izbira za vse lovce, ki iščejo vrhunsko termovizijsko opazovalno napravo, primerno za uporabo v vseh vremenskih razmerah.

Nakup je mogoče na spletni strani www.optics-trade.eu in v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na 031/770-520 (Optics-trade).

LOVSKE OSEBNOSTI DR. VILJEM KREJČI

Pravnik, rotarizanec, sokol in lovec

Dr. Viljem Krejči (1890–1962) se je trajno zapisal v slovensko zgodovino kot zelo dejaven član **Rotary kluba Ljubljana** in ljubljanskega telovadnega društva **Sokol**, pa tudi kot predsednik **Rdečega križa** in **slovenske lovske organizacije**. Čeprav je bil dober pravnik, je veljal tudi za humanista in je izredno podpiral humanitarno dejavnost v takratni Dravski banovini (jugoslovanski Sloveniji). Na omenjenem področju se je izkazal kot vrhunski organizator. Bil je »veliki oče« Rotary Kluba Ljubljana, ki je bil ustanovljen 14. marca 1931 v dvorani Hotela Union. Dr. Krejči je vodil Rotary Klub med leti 1932–1933 in 1937–1938. Aktiven je bil tudi v društvu pravnikov in se je udeleževal mnogih kongresov. Pisal je za strokovni list *Slovenski pravnik* in bil dejaven tudi v nekaterih drugih organizacijah, na primer pri **Glasbeni Matici**, kjer pa ni bil najbolje sprejet. Politično je bil zelo blizu ožjemu krogu ljubljanskih liberalcev, kar ga je leta 1924 za krajši čas pripeljalo na položaj vladnega komisarja Ljubljane. Nekateri so ga uvrščali v bližino **Organizacije jugoslovanskih nacionalistov** (Orjuna) in tudi katoliško časopisje ga je označevalo kot »orjunaškega eksponenta«. Drugih vidnejših političnih funkcij ni opravljal.

Dr. Viljem Krejči

Sodelovanje z vplivnim ljubljanskim liberalnim krogom mu je omogočilo soliden položaj v **Slovenskem lovskem društvu** (SLD). Ko so bile leta 1936 uveljavljene spremembe lovske zakonodaje na območju celotne Kraljevine Jugoslavije, je bil dr. Krejči na prvem občnem zboru Zveze lovskih društev Dravske banovine (jugoslovanske Slovenije) izvoljen za njenega predsednika. Dr. **Ivan Lovrenčič**, ki je vodil slovensko lovsko organizacijo polnih 25 let, namreč ni hotel več kandidirati in tudi ni sodeloval na t. i. likvidacijskem občnem zboru SLD, ki je bil 29. marca 1936. Zastopal ga je **Bogdan Pogačnik**, sicer predsednik podružnice SLD v Mariboru¹. Na takratnem zboru so povedali, da je imel SLD 12 podružnic s 5158 člani, največ v Ljubljani (1076) in v Mariboru (1028). Ob likvidaciji (ukinitvi) je premoženje SLD znašalo okoli 20.000 dinarjev in so ga v celoti prenesli na novo **Zvezo lovskih društev** (ZLD). Takrat je *Lovec* izhajal v nakladi 5300 izvodov. Dr. Krejči je bil izvoljen za predsednika nove krovne organizacije slovenskih lovcev z veliko večino in ob glasnem vzklikanju udeležencev prvega občnega zbora. Njegov podpredsednik je bil Bogdan Pogačnik iz Maribora, tajnik pa dr. **Stanislav Bevk** iz Ljubljane. Ob izvolitvi je dr. Krejči med drugim povedal, da »z ustanovitvijo Zveze nastopa prospel lovstva, hodeč po stopinjah svojega vrlega in zaslužnega vzornika dr. Lovrenčiča«².

Dr. Krejči je lovsko organizacijo vodil tudi med drugo svetovno vojno v času italijanske in kasnejše nemške okupacije Ljubljane. V tistem obdobju je na doslej še ne povsem pojasnjen način leta 1944 uspel izdati *Lovski zbornik*. Sam je napisal politično zelo angažiran uvodnik³, v katerem se je javno zahvalil takratnemu političnemu vodstvu slovenskega protikomunističnega tabora v Ljubljani na čelu z generalom **Leonom Rupnikom**, ki je po italijanski kapitulaciji septembra 1943 organiziral slovensko domobranstvo. To pa so mu mnogi slovenski lovci, še posebej dr. Lovrenčič, zelo zamerili.

Pripravil: dr. Marjan Toš

¹ Večer pred likvidacijskim občnim zborom SLD je bil na verandi Hotela Union v Ljubljani lovski večer v čast dr. Ivanu Lovrenčiču, ki je bil 25 let predsednik SLD. Na omenjenem protokolarnem srečanju so govorniki izpostavili vlogo dr. Lovrenčiča pri nastajanju in razvoju lovske organizacije. Tajnik SLD dr. Stanislav Bevk mu je ob tej priložnosti podelil album s fotografijami vseh podružničnih odborov in raznih lovskih dogodkov.

² Ponedeljski Slovenec, 30. 3. 1936, str. 3.

³ Datiran je s 1. 10.1944 in je edino politično obarvano besedilo, vse drugo je »nostalgija« po starih časih. Krejčijevo vodenje lovske organizacije še ni docela raziskano in tudi ne pojasnjeno. Bil je precej potisnjen na rob spomina.

OKUSI NARAVE

Srnje meso
z rižem in
karijevo omako

Najprej bomo skuhal bel riž, spekli koščke mesa in na koncu naredili omako.

Za tri do štiri osebe potrebujemo:

- ☑ 280 g riža
- ☑ 850 ml vode
- ☑ 500 g mladega srnjega mesa
- ☑ 100 g surovega masla
- ☑ 20 g sončničnega olja
- ☑ žlička zmletih posušenih gob
- ☑ zmlet poper
- ☑ 30 g surovega masla
- ☑ 30 g bele moke
- ☑ 2 žlici karija
- ☑ 200 g sladke smetane za kuhanje
- ☑ 400 g mleka
- ☑ žličko soli
- ☑ noževo konico muškatanega oreščka

Riž operemo, zalijemo z vodo in posolimo. Počasi naj vre 20 minut (še bolje bo, če boste upoštevali navodila, ki so napisana na embalaži ☺). Med tem meso zrežemo na koščke. V ponvi segrejemo maslo in olje in vanjo stresemo meso. Pražimo od 10 do 20 minut oziroma do mehkega, proti koncu dodamo žličko zmletih suhih gob, najbolje jurčkov. Soli in popral si bo vsak sam na svojem krožniku. Zdaj je čas za pripravo omake. V kozici na majhni temperaturi stopimo surovo maslo, dodamo moko in jo nekaj časa pražimo. Moka mora ostati bela. Dodamo tudi dve žlici karija. Med stalnim mešanjem postopoma dodajamo smetano in mleko, ki naj dobro prevre. Na koncu začimimo z muškatanim oreščkom in solimo.

Na krožniku naredimo »posteljico« iz riža, nanj na sredino dodamo zajemalko rumene karijeve omake, na njo pa položimo še tople koščke srnjega mesa. Po vrhu mesa naj si popra in soli vsak sam. Meso mlade srne je zelo okusno, tako da nazadnje omenjenih začimb potrebuje zelo malo.

O rižu: Je enoletna rastlina, ki zraste od 1 do 1,8 m visoko. Za rast potrebuje veliko vode. Izvorno območje je Azija, kultivirati pa so ga začeli že pred 6.500 leti. Je osnovna hrana številnim ljudstvom. Od vseh žit vsebuje največ škroba. Iz njega proizvajajo tudi alkoholne pijače. Je lahko prebavljiv in zelo cenjen v dietni prehrani. Ker ne vsebuje glutena, je primeren tudi za ljudi, ki ga ne prenašajo. Če na deklaraciji opazite napis »parboiled«, vedite, da ste kupili riž, ki je že obdelan s paro in se med kuhanjem ne razkuha. ☺

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

V torek, 4. februarja 2020, smo se v snežnem meteu na pokopališču v Planini pod Golico poslovili od **Tomaža Blažiča**, našega dolgoletnega tovariša in lovca, ki je umrl 27. januarja 2020. Njegova dolgoletna bolezen mu ni dovolila dolgega življenja in tako je moral prezgodaj zapustiti lovišče, ki ga je tako občudoval in cenil.

Tomaž, klicali smo ga Joža, se je rodil 19. aprila 1952 na Jesenicah. Po končanem izobraževanju je najprej delal kot mesar v klavnici Jesenice, nato pa kot skladiščnik v Acroniju. Od tam se je vrnil k mesarstvu in delal kot zasebnik v Planini pod Golico ter kmalu zaslovel po dobrih izdelkih. Zaposlen je bil tudi kot vodja pri Bohinjskih mesninah, nazadnje pa je odprl svojo mesarijo na Jesenicah, kjer je delal do upokojitve.

V Lovsko družino (LD) Jesenice se je včlanil 1. aprila 1971, kjer je manj kot dve leti pozneje začel delovati kot kinološki referent (1973–1977). Leta 1977 je postal gospodar v naši lovski družini in to ravno v obdobju, ko so v lovišču začele razsajati gamsje garje. Naloge gospodarja je opravljal vse do konca leta 1991. V času njegovega gospodarjenja smo po prvem neuspešnem poskusu na Golici leta 1973, nato pa v drugem poizkusu leta 1985 uspešno naselili svizca v Medjem dolu. Tako imamo sedaj kolonijo svizcev v Medjem dolu, na kar smo zelo ponosni. V obdobju petih let nam je kruta bolezen iz naših vrst izrgala kar tri predsednike, in sicer Tomaža Zalokarja, Ivana Grila in Boža Resmana. Slednjega je za krajše obdobje nasledil prav Tomaž (15. marec 2011–20. november 2011).

Leta 1975 je Tomaž opravil lovskočuvajski izpit, leto pozneje pa še izpit za lovskega mojstra. Zaradi svojih bogatih izkušenj je rad svetoval mladim lovcem in delil svoje znanje med vsemi svojimi lovskimi tovariši. V lovski družini je deloval tudi kot preglednik divjačine (2010–2011).

Za svoje delo je prejel mnoga lovska priznanja in odlikovanja: priznanje območne lovske zveze ter znak za lovske zasluge in zlati znak za lovske zasluge Lovske zveze Slovenije. Bil je družaben lovec in dobrodošel v vsaki družbi, a žal ga je narava premagala in zapustil je naša lovišča.

Ohranili ga bomo v lepem spominu in se večkrat spomnili nanj.

LD Jesenice – P. Z.

V sredo, 11. marca 2020, je za vedno zaspal **Drago Piršič**, dolgoletni član Lovske družine (LD) Banja Loka - Kostel.

Drago se je rodil 8. maja 1934 v

Novih selih in je že kot otrok izkusil pomanjkanje, lakoto in druge strahote, ki jih je prinesla druga svetovna vojna. Otroštvo in mladost je preživel v rodnih Novih selih, nato pa ga je pot vodila v Kočevje, kjer si je ustvaril družino in dom.

Človek, ki je odraščal in živel z naravo, se nikoli popolnoma ne pri-

Narisa: Milan Somar

vadi na mestno življenje in Drago se je vedno rad vračal v rodno vas in domače kostelske gozdove, na katere se je navezal že kot otrok.

Kot velik ljubitelj narave in divjadi je leta 1965 vstopil v LD Banja Loka - Kostel in se kmalu izkazal kot vesten, marljiv, izjemno aktiven in nepogrešljiv lovski tovariš. Že leta 1968 je prevzel zadolžitve blagajnika, ki jih je opravljal do leta 1972. Tri leta za tem je prevzel vodenje lovske družine in je bil dve leti starešina (1975–1976). Bil je predsednik nadzornega odbora lovske družine (1983–1986, 1989–1990), član nadzornega odbora (1995–1996), član komisije za izobraževanje, priznanja, lovsko kulturo in etiko (1981–1982) in član gospodarske komisije (1987–1988). Vestno in odgovorno je opravljal naloge tudi na nivoju območne lovske zveze. Bil je delegat Zveze lovskih družin (ZLD) Kočevje (1975–1976), član Izvršnega odbora ZLD Kočevje (1977–1978) in član gospodarske komisije ZLD Kočevje (1985–1986).

Poleg vseh funkcij in zaslug, ki jih je imel za delovanje lovske organizacije, se je v zgodovino LD Banja Loka - Kostel trajno zapisal kot eden od pobudnikov sklenitve

pobratnja z LD Podlehnik, ki je bilo sklenjeno leta 1974. V imenu LD Banja Loka - Kostel je leta 1975 kot tedanji starešina tudi uradno podpisal listino pobratnja.

Za svoje vestno in prizadevno delo je bil večkrat odlikovan; prejel je družinsko priznanje za aktivno delo v lovski družini, znak za lovske zasluge Lovske zveze Slovenije (LZS), red za lovske zasluge III. stopnje, ki ga prav tako podeljuje LZS, priznanje območne lovske zveze II (srebrna plaketa ZLD Kočevje), priznanje območne lovske zveze I (zlati plaketa ZLD Kočevje) ter jubilejna znaka za 40 in 50 let članstva v lovski organizaciji. Leta 2012 je bil imenovan za častnega člana LD Banja Loka - Kostel.

Pogreba, ki je bil 16. marca 2020 na pokopališču v Dolgi vasi, se zaradi izrednih razmer v času epidemije COVID-19 nismo mogli udeležiti in se od Draga nismo mogli posloviti tako, kot bi si zaslužili. Prepričani smo, da bi to razumel in brez premisleka sprejel. Eno pa je gotovo – v naših srcih bo za vedno ostal kot pošten lovski tovariš in starešina, ki je umirjeno, premišljeno, enakopravno in pravično vodil našo lovsko družino.

LD Banja Loka - Kostel – M. K.

V 88. letu nas je 15. februarja 2020 zapustil **Franc Kmetič**, dolgoletni član Lovske družine (LD) Moravče.

Franc se je rodil 4. decembra 1932. Iz rodne Ljubljane se je še ne 30-leten vpisal v vrste zelene bratovščine. V uradnih evidencah je zabeleženo, da se je kot pripravnik LD Moravče pridružil marca 1961, polnopraven lovec pa je postal po opravljenem izpitu že jeseni istega leta.

Znan je bil kot prizadeven lovec, poleg lova pa se je ukvarjal s številnimi lovskimi aktivnostmi. Z veliko ljubeznijo se je posvečal lovski kinologiji. Kot mentor je svoje bogato znanje prenašal na mlajše lovce. Bil je aktiven strelec; našo družino je dolga leta zastopal na tekmovanjih v streljanju na glinaste golobe; opravljen je imel izpit za strelskega sodnika.

Pomemben je njegov prispevek k razvoju lovske družine z opravljanjem različnih funkcij. Bil je kinološki referent (1964–1968), gospodar (1968–1970), nato kar deset let starešina lovske družine (1970–1980). Potem je še šest let skrbel za tajniške posle v lovski družini (1982–1988). Opravil je tudi izpit za lovskega čuvaja.

Za ves prispevek lovstvu je prejel vrsto odlikovanj: srebrni znak za kinološke zasluge, znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III. stopnje in jubilejni znak za 50 let članstva v lovski organizaciji.

Posebno velike zasluge je imel pri aktivnostih za postavitev naše prve lovske kočje. Več deset let, do postavitve nove, nam je dobro služila kot središče našega druženja in delovanja.

Čprav smo v zadnjih letih spremljali postopno pešanje njegovih življenjskih moči, nas je njegova smrt presenetila in užalostila. Gozdovi našega lovišča bodo še naprej šumeli in divjad se bo še naprej pasla. Franc pa naj uživa svoj zasluženi počitek. Spomini na dni, preživete z njim, bodo z nami živeli naprej.

LD Moravče – F. L.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Ivan Kobal, LD Col,
* 28. 7. 1946, † 28. 11. 2019.

Rudolf Lavrin, LD Mlinše,
* 10. 4. 1931, † 11. 4. 2020.

Stanko Kovše, LD Vitanje,
* 2. 6. 1937, † 8. 1. 2020.

Miha Klajnšek, LD Šmarje pri Jelšah,
* 1. 11. 1928, † 30. 1. 2020.

Ivan Verzolak, LD Škale,
* 13. 8. 1944, † 6. 3. 2020.

Miha Kuntarič, LD Rečica pri Laškem,
* 5. 5. 1926, † 9. 3. 2020.

Edvard Gradišnik, LD Jurklošter,
* 11. 3. 1938, † 13. 3. 2020.

Francišek Brumen, LD Juršinci,
* 16. 8. 1931, † 27. 3. 2020.

Jožef Kašča, LD Soča,
* 12. 11. 1949, † 29. 3. 2020.

Franc Puntar, LD Rakek,
* 12. 7. 1956, † 17. 4. 2020.

Franc Podboj, LD Bukovje,
* 12. 2. 1950, † 20. 4. 2020.

Milan Kovačič, LD Horjul,
* 17. 10. 1946, † 24. 12. 2019.

Andrej Smrtnik, LD Horjul,
* 17. 5. 1949, † 2. 3. 2020.

Klavdij Maršič, LD Istra Gračišče,
* 17. 5. 1955, † 16. 3. 2020.

Ladislav Prosenik str., LD Brestanica,
* 2. 3. 1931, † 28. 12. 2019.

Janez Mišič, LD Ivančna Gorica,
* 8. 9. 1940, † 2. 5. 2020.

Ivan Likar, LD Hubelj Ajdovščina,
* 23. 6. 1934, † 8. 3. 2020.

Branko Vrčon, LD Hubelj Ajdovščina,
* 15. 2. 1929, † 11. 3. 2020.

Stanislav Rustja,
LD Hubelj Ajdovščina,
* 25. 12. 1935, † 20. 4. 2020.

Umrlim časten spomin!

Vzrejni pregled in vzrejna preizkušnja koroških žigcev na Ruperč Vrhu

Z oživiljanjem pasme koroški žigec smo začeli v poletnih mesecih leta 2018, ko smo tudi zbrali podatke psov, ki ustrezajo standardu koroški žigec. Konec istega leta smo opravili že prvi vzrejni pregled na podlagi vnaprej pripravljenega standarda. Kot podlaga za pripravo standarda nam je med drugim služil tudi opis koroškega žigca iz leta 1924, ki so ga napisali člani **Kluba ljubiteljev brakov** pod vodstvom dr. **Ivana Lovrenčiča**. V letu 2018 je bilo prijavljeno prvo leglo koroških

organizirala telesno ocenjevanje, vzrejni pregled in preizkus značaja samo za koroške žigce.

Idejo o izvedbi te prireditve je dal **Tomaž Burazer** na sestanku komisije, na kateri je bil tudi predsednik Kinološke zveze Slovenije **Štefan Šinko**. Burazer se je dogovoril za oboro Ruperč Vrh z lastnikom **Vladimirjem Pavcem** ter skupaj z **Markom Urigljem** priskrbel zajce in svežo kožo divjega prašiča z glavo in parklji, tako da jo je bilo mogoče lepo obleči na konstrukcijo, ki je po videzu delovala kot pravi divji prašič. Kovinsko konstrukcijo za obešanje kože je prostovoljno in zelo hitro izdelal **Jože Zajc**, član Lovske družine (LD) Črnomelj, svežo in pravilno odrto kožo pa je

o koroškem žigcu, v oktobru udeležba na *Evropski razstavi psov* in udeležba na tekmovanjih goničev ter vzrediti čim več mladičev koroških žigcev). Zagotovil je še, da bodo vsi vodniki sproti seznanjeni s termini posameznih prireditev. Vodnike je seznanil tudi s sklepmoma državne vzrejne komisije: za vzrejo koroških žigcev do nadaljnjega ni potrebna analiza DNK in koroške žigce lahko za pridobitev vzrejnega dovoljenja v delu (tj. v preizkusu naravnih zasnov) ocenjujejo samo trije kinološki sodniki za delo goničev iz DVK (poleg Verčka še **Slavko Žlebnik** in **Janez Nahtigal**). Obrazložil je način dela, predstavil kinološke sodnike in pomočnike ter vsem zaželel dobro delo.

Kinološka sodnika Žlebnik in Verčko sta ocenjevala zunanost ter ugotavljala in določala vzrejno vrednost za zunanost. Ugotovila sta, da psi ustrezajo prvemu osnovnemu standardu koroškega žigca, zato sta vsem določila I. ali II. nagradni razred iz zunanosti, kar pomeni, da se bodo lahko parili, ko bodo opravili tudi preizkus naravnih zasnov. Nekaj psov je nekoliko višjih (na zgornji višini), kar pa se bo z nadaljnjo vzrejo poskušalo pri potomcih znižati na višino, ki je bila določena na začetku pasme.

Vzpredno je bil organiziran tudi

iz vej, iz katerega je pomočnik potiskal glavo in kožo. Takšen preizkus uporabljajo v nekaterih državah tudi za preizkus značaja krvosledcev. Preizkus je pokazal, da se psi kože niso bali ter da so bili ostri in vztrajni pri oblaganju. Trije psi so bili do kože uplenjenega prašiča tako ostri, da so celo večkrat zlomili spodnjo čeljust na prašičji glavi.

Preizkus značaja na divjega prašiča je ocenjeval kinološki sodnik **Bojan Deberšek**.

Tudi na sledi divjega prašiča so vsi psi pokazali izjemno zanimanje za delo na to divjad. Lepo in vztrajno so sledili prašiču, pri čemer pa je treba poudariti, da v nobenem primeru ni zatajila inteligenca, tako da smo ob čudenju mnogih prisotnih z veseljem ugotavljali, da končno vemo, katera pasma psov je zelo primerna za naša lovišča. Samo trije psi so na sledi pokazali primerno mero previdnosti do divjega prašiča, vendar strahu pred sledenjem divjemu prašiču ni pokazal nobeden, kar je vsekakor pomembna ugotovitev. Vsa ocenjevanja je za potrebe priprave predstavitvenega filma o koroškem žigcu posnel **Marjan Likar**.

Ob zaključku prireditve so sodniki predstavili vodnikom rezultate oziroma analizo preizkušnje. Ugotovili so, da so prisotni koroški

Foto: Jožef Verčko

Zbor pred začetkom vzrejne preizkušnje

žigcev, v letu 2019 pa sta bili še dve. Zanimanje za mladiče je bilo veliko, večina je želela samičke, v leglih pa je bilo več samčkov. Vsi smo si želeli več legel, vendar se druge psice, primerne za paritev, niso gonile. Letos je več psic, primernih za parjenje, zato pričakujemo in upamo, da bo legel več.

Mladiči iz prvega legla so stari že več kot leto, iz drugih dveh legel pa deset oziroma enajst mesecev. To je že primerna starost, da jih telesno ocenimo, preverimo značaj in ugotovimo oziroma določimo vzrejno vrednost za posamezno plemenko in plemenjaka. Najbolje je, da vse pse iste pasme, pri katerih ugotavljamo vzrejno vrednost, povabimo na prireditev, saj je tako lažje ugotavljati tipične (značilne) in najlepše predstavnike pasme in ugotavljati, ali so paritvene kombinacije ustrezne in ali vzreja poteka v že načrtovani smeri. Pasma koroški žigec je nekaj posebnega. Pri njej gre namreč za oživiljanje pasme, ki ima malo predstavnikov, zato sta prisotnost in primerjava vseh koroških žigcev, vzrejenih v enem letu, še toliko pomembnejši. To so bili razlogi, ki so vodili **Državno vzrejno komisijo za avtohtone lovske pasme**, da je v soboto, 15. februarja 2020, v obori Ruperč Vrh pri Novem mestu

podaril gospodar LD Vinica **Franc Starešinič**. Člani komisije ter tudi vzreditelja **Dušan Mlinšek** in **Igor Špelič** pa so o kinološki prireditvi po telefonu in preko elektronske pošte obvestili vse lastnike mladičev koroških žigcev.

Začetek prireditve je bil ob 9. uri pred objektom v obori. V »zboru« je bilo enajst vodnikov koroških žigcev. Pet jih je bilo iz legla vzreditelja Mlinška, pet od sedmih iz legla vzreditelja Špeliča (dva vodnika sta se opravičila), eden pa iz legla **Ivana Rutnika**. Prišla sta tudi dva vodnika s starejšima psoma, ki sodelujeta v rejskem projektu, da bi opravila vzrejni pregled. Lepo je bilo v vrsti videti skupino 13 koroških žigcev, ki so mirno, brez napadalnosti do drugih psov in brez živčnega lajanja med odprtjem prireditve čakali na začetek preizkušnje. Predsednik komisije **Jožef Verčko** se je prisotnim zahvalil za udeležbo, predsednici Lovsko-kinološkega društva Novo mesto **Jožici Janežič**, Burazerju in Uriglju pa za pomoč pri pripravi prireditve. Tudi Janežičeva in Burazer sta pozdravila vse sodelujoče, slednji je razložil še namen preizkušanja. Predsednik komisije je predstavil tudi naloge državne vzrejne komisije za leto 2020 (priprava predstavitvenega filma

Foto: Radoš Burnik

Preizkušanje značaja koroških žigcev na koži divjega prašiča

preizkus dela na zajca, preizkus značaja s pomočjo kože divjega prašiča in tudi na živega divjega prašiča v obori. Preizkus na zajca je ocenjeval kinološki sodnik Nahtigal. Vsi psi so pokazali zanimanje za poljskega zajca, ga gonili, ni pa jih bilo mogoče korektno oceniti, zato o tem niso izdali ocenjevalne liste za opravljen preizkus naravnih zasnov.

Preizkus značaja s pomočjo kože divjega prašiča sta opravljala kinološki sodnik Burazer in pomočnik Urigelj. Preizkus s kožo divjega prašiča lanščaka z glavo je potekal tako, da je bila koža z glavo nameščena na debelejši kol oziroma deblo, kar je bilo skrito v zaklon

žigci telesno izredno lepi in ustrezajo standardu ter da sta značaj in tudi delo koroških žigcev zelo dobra, saj gre v vseh primerih za umirjene in inteligentne pse z dobro »delovno« zasnovo na zajca in divjega prašiča.

Predsednik komisije je vodnike seznanil, da bo projekt oživiljanja koroških žigcev trajal deset let ali več. Seznanil jih je, da ima **Mednarodna kinološka zveza** pravilnik, ki določa pravila, s katerimi se pri njej lahko prizna nova pasma. Pravila določajo, da mora imeti vsaka članica pred priznanjem pasme vsaj 60 predstavnikov pasme, ki ustrezajo predlaganemu standardu, pasma mora imeti najmanj osem

linij, psi pa si ne smejo biti v sorodu do tretjega kolena. Mednarodna kinološka zveza (FCI) predvideva, da takšen projekt traja povprečno deset let. Koliko časa bo trajal

projekt oživljanja pasme koroški žigec do priznanja, bo odvisno od števila legel, vzrejnih kombinacij in tudi od zanimanja naših lovcev za to pasmo. Zato si komisija želi,

da bi se čim več lovcev odločilo za nabavo koroških žigcev.

Še enkrat hvala Burazerju in Uriglju za pripravo kinološke prireditve, **Lovski zvezi Slovenije**

(LZS) in **Komisiji za lovsko kinologijo pri LZS** pa, ker jo je omogočila.

Jožef Verčko

Vsestranska uporabnostna preizkušnja ptičarjev – Ljutomer 2019

Društvo ljubiteljev ptičarjev (DLP) je v lovišču **Lovske družine (LD) Ljutomer** 26. in 27. oktobra 2019 priredilo *Vsestransko uporabnostno preizkušnjo (VUP) za vse pasme ptičarjev*. Na omenjeni preizkušnji najvišje zahtevnosti mora ptičar dokazati široko lovsko uporabnost na polju, v vodi in gozdu. Zaradi obsežnosti in raznolikosti zahtev v delu psa poteka VUP, skladno z pravilnikom, dva dni. Po načelih lovske etike je na preizkušnji velik poudarek na delu po strelu, ko je treba poiskati uplenjeno malo divjad, lisico ali veliko divjad, ki po strelu ni obležala. Preizkušnje so se udeležili štirje vodniki s tremi kratkodlakimi nemškimi ptičarji in nemško žimavko.

Čeprav je bila udeležba vodnikov in psov relativno skromna, je treba poudariti, da gre pravzaprav za mojstrski izpit psa in njegovega vodnika. DLP sledi z rednim prirejanjem VUP temeljnim načelom vzreje in lovske uporabe določenih pasem ptičarjev v njihovih matičnih državah. S široko (vsestransko) lovsko uporabnostjo se zagotavlja dolgoročen interes lovcev za vodenje psov teh pasem v loviščih in za vzrejo po načelu *lovci vzrejajo za lovce*. Samo vodniki - lovci znamo presoditi kakovost dela psa v lovski praksi ob različnih zahtevah in smo tako edini, ki lahko nadaljujemo s kakovostno vzrejo lovske uporabnih psov. V nekaterih evropskih državah večina vodnikov, predvsem nemških pasem ptičarjev, psa izšola tako, da z njim na koncu opravi tudi VUP. Žal se pri nas te preizkušnje večina vodnikov ptičarjev še ne udeležuje oziroma psa ne izšola v vsestransko uporabnega, kar pomeni, da iz zasnov psa, ki ga vodijo, izkoristijo samo del njegovega potenciala.

Navzoče so pozdravili starešina LD Ljutomer **Ignac Pihler**, predsednik Zveze lovskih družin Prlekija **Gorazd Kuhar**, delegat Kinološke zveze Slovenije **Bojan Deberšek** in strokovni vodja **Ljubo Vaupotič**. Delo psov smo ocenjevali **Dragan Zemljič**, **Vojko Pirher**, **Sašo Ferenčič** in **Vlado Vesel**. Gozdno delo je na krvnih sledih sodil tudi **Zdravko**

Foto: Tina Jez

Vodniki s psi (od leve): Danijel Markič s kratkodlakim ptičarjem Tajem Adinom domom, Davor Gajser z nemško žimavko Essie Ljutomersko, Matej Lah s kratkodlakom ptičarko Nubio Hudobrek in Ivan Šincek s kratkodlakom ptičarko Kalo Lovrenško

Brezovšek. Po kratki predstavitvi poteka preizkušnje in navedbi napak, zaradi katerih bi psa izločili iz nadaljnega preizkušanja, smo začeli z *gozdnim delom*. Prinašanje lisice prek ovire so vsi psi opravili brezhibno. Krvna sled na VUP je stara od dve do štiri ure, dolga 400 m in ima dve kljuki. Psi *pokazači* in *oblajači* morajo prosto izdelati še dodatnih 200 m sledi. V prihodnje bomo morali sodniki za ocenjevanje dela ptičarjev razmisliti o potrebni spremembi pravilnika in možnosti prijave vodnika za delo po krvni sledi, s katero bi zadostili zahtevam *Pravilnika o uporabnostni preizkušnji po krvni sledi*. Tako bi vodniki z opravljeno VUP ptičarjev dobili tudi potrebno dovoljenje za iskanje obstreljene velike divjadi. Vsi na to preizkušnjo privedeni psi so dokazali, da so sposobni vodnika zanesljivo privedi do položene divjadi po nekaj ur stari krvni sledi. Vsekakor dovolj, da bi lahko iskali na zahtevnejših sledih tudi v praksi. *Vlečke z lisico in zajcem*, dolge 300 m, šarjenje in *gmarjenje* so psi opravili brez težav, pokazali pa so tudi odlično uobgljivost.

Popoldne je sledilo *delo na polju*, kjer smo videli sistematično hitro *iskanje* in trdno *stojo*, pri katerem od psov tudi nekoliko manj apela (mirtosti) ob odleteli pternati divjadi. Na veliki njivi, poraščeni s plevelom, je vsak pes za izkaz poljskega dela dobil na voljo svež teren.

V nedeljo smo ocenjevali pse v *vodnem delu*. Pri lovskem domu LD Ljutomer imamo urejenih več ribnikov – račjih mlak. Vsak par vodnik–pes je dobil za delo novo, svežo vodno površino. Samo na

Foto: Tina Jez

Zbor sodnikov, vodnikov in drugih udeležencev pred preizkušnjo

svežem nedotaknjem terenu lahko delo psov ocenjujemo objektivno oziroma za vse udeležene v podobnih razmerah. Če terena ne menjamo, ima prvi pri izkazu dela prednost, vse druge za njim pa moti vonj predhodnih psov, mogoče tudi mrtvih rac, ki so jih vodniku prinašali iz vode. Vsi psi so pokazali zanesljivo vodno delo, tudi po strelu, ko je bilo treba poiskati divjad.

Psi so med celotno preizkušnjo pokazali miren, uravnotežen značaj. Čvrst oziroma stabilen značaj pomeni veliko prednost, saj se taki psi lažje osredotočijo na zelo raznoliko delo, ki ga zahtevamo od njih na tej preizkušnji.

Med pogovorom z vodniki me je razveselilo njihovo odlično poznavanje pravilnika o preizkušnji. Dobro poznavanje pravilnika je nareč za vodnika zelo pomembno. V pomoč jim je že pri šolanju psa in tudi med preizkušnjo. Vsi udeleženi vodniki so po kinološkem stažu mlajši, zato so še posebno razveseljivi in optimizem vzbujajoči rezultati, ki so jih dosegli s svojimi

psi. Vodnik **Matej Lah** in nemška kratkodlaka ptičarka **Nubia Hudobrek** sta dosegla 320 + 12 točk in I. a nagradni razred, vodnik **Davor Gajser** in nemška žimavka **Essie Ljutomerska** sta dosegla 312 točk in I. b nagradni razred, vodnik **Ivan Šincek** in kratkodlaka ptičarka **Kala Lovrenška** sta dosegla 302 + 9 točk in I. c nagradni razred, vodnik **Danijel Markič** in nemški kratkodlaki ptičar **Taj Adin dom** pa 300 točk in I. č nagradni razred.

Preizkušnja je na terenu potekala tekoče, za kar velja zahvala kinologom, članom LD Ljutomer, **Matjažu Lipovcu**, **Gorazdu Fišerju** in **Boštjanu Pavličiču**.

Sicer sta pomoč in sodelovanje ob organiziranju VUP-ov v LD Ljutomer že dolgoletna tradicija, ki sega v osemdeseta leta prejšnjega stoletja. Takrat smo v tej lovski družini sodelovali pri organizaciji preizkušenj z imenom *Panonski lovski pokal*. Udeležba na teh prireditvah je bila mednarodna, predvsem v sodelovanju z **Zvezo nemških žimavcev** (Deutscher Drathhaar Verband). Ob pomoči znanih kinologov iz LD Ljutomer **Vojka Pirherja** in **Franca Feuša** je bil takrat idejni oče in gonilna sila organizacije teh zahtevnih preizkušenj starosta naše sodobne ptičarske kinologije **Vladimir Pfeifer**.

Oktoberko preizkušnjo smo sklenili z nasvetom vodnikom, naj se s svojimi odlično izšolanimi psi dokažejo tudi v vsakdanji lovski praksi. Dobro voden lovski pes v lovišču je zagotovo najboljša reklama in hkrati zagotovilo za nadaljnji obstoj pasme v lovskih rokah in v loviščih!

Dragan Zemljič, dr. vet. med.

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terier (SLRLt):

O: 5/I, m: 5/I, 5. 5. 2020.
Marko Kogelnik,
Podklanc 5, 2370 Dravograd.
Tel.: 041/714-637.

Resasti jazbecar (SLRJR):

O: 5/I, m: 5/I, 13. 5. 2020.
Mirko in Gorazd Slemenšek,
Dolnje Brezovo 33, 8283 Blanca.
Tel.: 041/423-917.

O: 5/I, m: 4/I, 8. 6. 2020.

Tomaz Bohinc,
Mavčiče 51 a, 4211 Mavčiče.
Tel.: 051/232-084.

Koroški žigec (SPRKž):

O: 5/I, m: 5/II, 1. 5. 2020.
Manca Lerher,
Zg. Ložnica 24, 2316 Zg. Ložnica.
Tel.: 051/399-515.

Slovaški gonič (SLRSK):

O: 4/I, m: 5/II, 20. 5. 2020.
Florijan Peternelj,
Brce 10 a, 6250 Ilirska Bistrica.
Tel.: 041/584-193.

Brak-jazbecar (SLRBj):

O: 3/II, m: 5/I, 30. 5. 2020.
Boštjan Golob,
Samostanska ulica 13,
2360 Radlje ob Dravi.
Tel.: 040/124-577.

O: 5/I, m: 4/I, 30. 5. 2020.

Boštjan Golob,
Samostanska ulica 13,
2360 Radlje ob Dravi.
Tel.: 040/124-577.

Brandl brak (SLRBb):

O: 3/I, m: 4/I, 25. 5. 2020.
Danijel Bradelj,
Zarečje 50, 6250 Ilirska Bistrica.
Tel.: 031/754-397.

O: 4/I, m: 5/I, 30. 5. 2020.

Stanko Kumelj, Kočevske Poljane 3a,

8350 Dolenjske Toplice.
Tel.: 041/596-180.

Bavarski barvar (SLRBb):

O: 5/III, m: 5/III, 7. 6. 2020.
Klemen Borak,
Češnjica 7 c, 1261 Dobrunje.
Tel.: 070/869-248.

O: 5/II, m: 5/II, 18. 6. 2020.

Bojan & Rok Deberšek,
Podgorska 83, 2380 Slovenj Gradec.
Tel.: 041/730-551.

Posavski gonič (SLRGP):

O: 5/I, m: 4/I, 20. 5. 2020.
Štefan Lah,
Glina 8, 1385 Nova vas.
Tel.: 041/876-676.

Srbski gonič (SLRGrb):

O: 4/I, m: 5/I, 23. 5. 2020.
Ismet Hajdić,
Prvačina 80, 5297 Prvačina.
Tel.: 041/634-166.

Nemški kratkodlaki ptičar (SLRNkp):

O: 5/JZP, m: 5/JZP, 2. 6. 2020.
Dorotheja Zupanič,
Slovenja vas 65 f, 2288 Hajdina.
Tel.: 041/478-507.

Vajmaranec (SLRWpk):

O: 5/JZP, m: 4/JZP, 17. 6. 2020.
Mojca in Luka Poklečki,
Vreclava 19, 2311 Hoče.
Tel.: 041/971-496.

Nemški prepeličar (SLRPr):

O: 5/I, m: 5/I, 15. 5. 2020.
Žika Šujkič,
Spodnje Škofije 124 d, 6281 Škofije.
Tel.: 040/536-115.

O: 5/I, m: 4/I, 27. 5. 2020.

Franc Zakovšek,
Litijska cesta 210 a, 1261 Ljubljana -
Dobrunje.
Tel.: 068/647-626.

Kinološka zveza Slovenije

Prodaj mlade nemške ptičarje – žimavce (črne, rjave), poležene 7. 5. 2020, z rodovnikom, odličnih staršev. Tel.: 051/320-261 (Masten).

Drugo

Broške, gumbi, prstani in uhani iz rogovja – izdelki umetnostne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodaj novo vrhunsko lovsko kamero s funkcijo 4G pošiljanja slik na telefon ali računalnik. V kompletu s spominsko kartico, polnilnimi baterijami in sončnim polnilnikom. Tel.: 041/353-319.

Ugodno prodaj terensko vozilo Daihatsu Terios, 1,3, štirikolesni pogon, letnik 2001, primeren za različne

JUNIJ

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)	vzide	zaide	zaide	začet.konec
1. Po	15:22	3:02	5:14	20:46	3:47	22:13	
2. To	16:40	3:27	5:14	20:47	3:46	22:14	
3. Sr	17:59	3:53	5:13	20:48	3:45	22:16	
4. Če	19:19	4:23	5:13	20:48	3:45	22:17	
5. Pe	20:37	4:58	5:12	20:49	3:44	22:18	○
6. So	21:48	5:39	5:12	20:50	3:43	22:19	
7. Ne	22:50	6:30	5:11	20:51	3:43	22:20	
8. Po	23:40	7:28	5:11	20:51	3:42	22:21	
9. To	24:21	8:32	5:11	20:52	3:41	22:22	
10. Sr	0:21	9:38	5:11	20:53	3:41	22:22	
11. Če	0:53	10:45	5:10	20:53	3:41	22:23	
12. Pe	1:19	11:50	5:10	20:54	3:40	22:24	
13. So	1:42	12:53	5:10	20:54	3:40	22:25	●
14. Ne	2:03	13:56	5:10	20:55	3:40	22:25	
15. Po	2:23	14:58	5:10	20:55	3:40	22:26	
16. To	2:43	16:00	5:10	20:55	3:40	22:26	
17. Sr	3:04	17:04	5:10	20:56	3:39	22:27	
18. Če	3:27	18:09	5:10	20:56	3:39	22:27	
19. Pe	3:55	19:14	5:10	20:56	3:40	22:27	
20. So	4:29	20:19	5:11	20:57	3:40	22:28	
21. Ne	5:10	21:20	5:11	20:57	3:40	22:28	●
22. Po	6:02	22:15	5:11	20:57	3:40	22:28	
23. To	7:02	23:02	5:11	20:57	3:40	22:28	
24. Sr	8:11	23:41	5:12	20:57	3:41	22:28	
25. Če	9:24	—	5:12	20:57	3:41	22:28	
26. Pe	10:39	0:14	5:12	20:57	3:42	22:28	
27. So	11:54	0:42	5:13	20:57	3:42	22:28	
28. Ne	13:10	1:07	5:13	20:57	3:43	22:27	●
29. Po	14:26	1:31	5:14	20:57	3:44	22:27	
30. To	15:42	1:56	5:14	20:57	3:44	22:27	

ne terene, za samo 3.500 €. Dodam zimsko platišča s pnevmatikami, košaro za prevoz uplenjene divjadi, ki jo montirate na kljuko. Tel.: 031/274-173.

Prodaj valiina jajca fazanov, rac mlakarice ter mlade fazane in race mlakarice. Tel.: 041/717-464.

Prodaj vezane in nevezane letnikove revije Lovec in nekaj knjig Zlatorogove knjižnice. Cena po dogovoru. Tel.: 041/803-555.

Zaradi preprečevanja okužbe z novim koronavirusom poskrbite za varno prodajo/nakup.

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštete besede in ustrezno vsoto nakazite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBAS12X.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLASI.

MALI OGLASI

Orožje in lovaska optika

Kupim revolver, kal. .357, s štiri- ali šestcolsko cevjo. Tel.: 041/316-341.

Prodaj repetirno risanico Carcano, kal. 6,5 x 52. Puška ima novo lovsko kopito, rdečo piko ZE/55 z POINT in je na novo bronirana. Puška je brezhibna, zanjo imam tudi nekaj streliva. Tel.: 040/323-399.

Prodaj boroveljsko bokarico, kal. 16/7 x 65 R. Puška ima dolgi straniški plošč, je brezhibno ohranjena, s

Suhlovo montažo za daljnogled. Kopito je višjega cenovnega razreda. Daljnogled glede na plačilo (Kahles ali Wetzlar). Tel.: 041/687-404.

Lovski psi

Prodaj leglo malih münsterland-cev. So potomci dobrih delovnih staršev. Tel.: 031/234-314 (Marjan).

Prodaj resastega jazbecarja, starrega 10 mesecev. Tel. št.: 031/ 845-522.

Modno krojaštvo Andrej Šmigoc, d.o.o.
Spuhlja 86a / 2250 Ptuj
T: +386 (0)2 779 35 61
M: +386 (0)41 949 331
E: info@krojastvo-smigoc.si

SMIGOC Elegance
since 1983

**SRAJCE
TELOVNIKI
KLOBUKI
KRAVATE**
MOŠKI IN ŽENSKI KROJ (zimski, letni material)
HUBERTUS PLAŠČI • PELERINE • PUMPARICE

Vsa oblačila izdelamo po meri in poiskušnji, ne glede na oddaljenost!
www.krojastvo-smigoc.si

Lahke in tihe hlače, ki zagotavljajo brezšumno in tiho premikanje skozi naravo.

Lovske hlače SAVANE
39,90 €

- elastika v pasu
- nederšč material po celotnem notranjem delu
- 5 žepov
- žep za lovski nož

Idealne hlače za lovno sezono od spomladi do jeseni!

www.avantura.info
Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 8290 Postojna | 05 726 40 70 | info@avantura.info

MERKEL
Markel Helix
Najhitrejša premovlečna puška

Blaser
Blaser R8

Heym SR30
Premovlečna puška z možnostjo naprožila ("šnelarja") in brez doplačila levo kopito in zaklep!

HAENEL
Haenel Jaeger 10

Na zalogi nočni nastavki PARD!

Prodaja vrhunskih izdelkov

- **Optike:** Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard
- **Puške:** Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns in Mauser
- **Strelivo:** RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia
- **Oblačila:** Chevalier

Puškarnstvo Špendal

Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307, 031 393 664 email: puskarstvo@siol.net

Nova spletna trgovina:

<http://guns-spendal.com/shop/>

Povsem vodotesen **LOVSKI DALJNOGLED**
Dobra vidljivost v mraku **SANJU 8x42 WPR**
Polnjen z nitrogenom
Gumirano ohišje
10-letna garancija
Ugodna cena: 210,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

DUG
PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

ELEKTRONSKE
ovratnice za učenje psa
ovratnice proti lajanju
nevidne ograje

akcija
-20%

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760
www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brdičeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Črnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnootpika@siol.net
www.tehnootpika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5
8x42
Akcijska cena:
199,00 €

NIKON Monarch5
8x42
Akcijska cena:
319,00 €

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

V Mongolijo na volka in gazele v oktobru za 3.990 €

Afriški safari – Seleksijski lov za 2.990 € z odstrelom 5 košt impal, s 6 dnevi lova, bivanjem in vsemi prevozi, tudi letalskim, v J. Afriko. Dodatni odstrelni košt: 250 € (kudu, vodna antilopa (vaterbok), gnu), 500 € (žirafa, eland antilopa, oriks, zebra). Mogoča je kombinacija z lovom trofejne divjadi (npr. sable antilopa 2.990 €, eland in niala antilopa 1.400 €, bivol 7.900 €). Termin: 21.–30. avgust.

Slovenija: Lov in odstrel srnjaka za 350 € v pavšalu.

Turčija: Lov na merjasce z nočnim zalazom. 4 noči lova za 1.490 €. Odstrel prvega merjasca je le 200 €. Termin lova je po dogovoru.

Rusija: Izjemno uspešen lov **na losa v roku** že za 1.990 €. Odstrel losa 2.700 €, sibirskega srnjaka 1.100 €. Termin lova: 27. 9.–5. 10.

Kanada: 6 dni lova v N. Fundlandiji z **odstrelom losa** za 5.890 €.

Kirgizija: 5 dni lova v septembru–novembru, odstrel **kozoroga** ne glede na trofejno vrednost za 5.900 €. Odstrel volka je gratis!

Z nami lahko lovite tudi volka, kozoroga, merjasca, leva, leoparda, belega medveda, Marco Polo argali ovna, tara, vaptija, karibuja ...

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

VUTE
PUŠKARSTVO

Kremplova ulica 2, 2000 Maribor
lovskaoprema.si info@lovskaoprema.si
Tel: 059 108 495

Pohodni čevlji
Planika od 101,90 € naprej

Škornji
Aigle od 99 € naprej

Hlače
Pinewood od 59 € naprej

Planika

AIGLE

Pinewood

ONE WITH NATURE

World of Hunting and Nature Exhibition
HUNGARY 2021

onewithnature2021.org

Naša dediščina je ključ do prihodnosti

na Madžarskem in po vsem svetu!

od 25. septembra do 14. oktobra 2021